

บทวิเคราะห์ผลการวิจัยเงิน กยศ. ที่มีต่อโอกาสการเข้าถึงและคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น

รายงาน

**บทวิเคราะห์
ผลการวิจัยเงิน กยศ.
ที่มีต่อโอกาสการเข้าถึง
และคุณภาพการศึกษา :
กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น**

รายงาน
บทวิเคราะห์ผลการกู้ยืมเงิน กยศ.
ที่มีต่อโอกาสการเข้าถึงและคุณภาพการศึกษา :
กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

373.362 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ส 691 ร รายงานบทวิเคราะห์ผลการกู้ยืมเงิน กยศ. ที่มีต่อโอกาสการเข้าถึง
และคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น
กรุงเทพฯ : 2557.
180 หน้า
ISBN 978-616-270-087-3
1. การกู้ยืมเงิน กยศ. 2. โอกาสการเข้าถึง
3. คุณภาพการศึกษา 4. ชื่อเรื่อง

**รายงานบทวิเคราะห์ผลการกู้ยืมเงิน กยศ. ที่มีต่อโอกาสการเข้าถึง
และคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น**

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 2/2558

พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน 2557

จำนวน 1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนสุขโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2668-7123 ต่อ 2315
โทรสาร 0-2243-7915
Web Site: www.onec.go.th

พิมพ์ที่ บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1
ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
โทร. 0 2424 3249 0 2424 3252
โทรสาร 0 2424 3249 0 2424 3252

คำนำ

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นกลไกสำคัญหนึ่งของรัฐบาลในการสนับสนุนการขยายโอกาสและพัฒนาการศึกษาของประเทศเพื่อให้เยาวชนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน โดยให้เงินกู้ยืมเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จากครอบครัวที่มีรายได้น้อยสำหรับศึกษาต่อตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษา) จนถึงระดับปริญญาตรีในประเทศ รวมทั้งการศึกษานอกระบบ ต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรและประเภทที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินการศึกษาสภาพและผลการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบสภาพการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาและผลการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาที่มีต่อโอกาสการเข้าถึงและคุณภาพการศึกษา และใช้ประโยชน์ในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินงานให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย

รายงานการศึกษาสภาพและผลการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ดำเนินการครอบคลุมในเรื่องเกี่ยวกับโอกาสในการเข้าถึงและคุณภาพการศึกษาจากนักเรียน นิสิต นักศึกษาที่กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการกับสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ในจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานฯ ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานฉบับนี้ และหวังว่าผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินงานให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้นต่อไป

ธนัท ทองโรจน์

(รองศาสตราจารย์ชวณี ทองโรจน์)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา รักษาการแทน

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นกลไกสำคัญหนึ่งของรัฐบาลในการสนับสนุนการขยายโอกาสและพัฒนาการศึกษาของประเทศเพื่อให้เยาวชนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน โดยให้เงินกู้ยืมเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จากครอบครัวที่มีรายได้น้อยสำหรับศึกษาต่อตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษา) จนถึงระดับปริญญาตรีในประเทศ รวมทั้งการศึกษานอกระบบ ต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรและประเภทที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งนี้ นักเรียน นักศึกษาจะต้องชำระคืนพร้อมดอกเบี้ยอัตราต่ำหลังจากที่สำเร็จการศึกษาแล้ว โดยมีระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของมาตรการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้วยกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ที่ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 18 ปี มีงานวิจัยหลายเรื่องที่ยังชี้ให้เห็นถึงปัญหาการดำเนินงานของกองทุนในการให้เงินกู้ยืมและการติดตามชำระหนี้เงินกู้ยืม รวมทั้งประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการบริหารจัดการกองทุนฯ สำนักงานฯ จึงได้ทำการศึกษาสภาพและผลการกู้ยืมเงิน กยศ. ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหรือไม่ อย่างไรทั้งในด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคให้แก่ผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งการชำระหนี้ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ฯลฯ โดยรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจาก กยศ. ทั้งในภาพรวมและศึกษากรณีจังหวัดขอนแก่น และสอบถามความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน กยศ. ด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดขอนแก่นรวมทั้งสิ้น 4,253 คน ประกอบด้วยนักเรียน/นักศึกษาผู้กู้ยืมเงิน กยศ. ที่กำลังศึกษาอยู่ 3,566 คน ผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว 625 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 62 คน ตลอดจนจัดประชุมสนทนากลุ่มนักเรียน/นักศึกษาผู้กู้ที่กำลังศึกษา ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษา ผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลที่ได้จากผู้เกี่ยวข้องระดับสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการกู้ยืม กยศ. ในภาพรวม ช่วงปี 2553 – 2556 พบว่า จำนวนผู้กู้ยืมมีแนวโน้มลดลงทุกระดับและประเภทการศึกษา และเมื่อพิจารณาสัดส่วนจำนวนผู้กู้แต่ละระดับและประเภทการศึกษา จะพบว่า สัดส่วนจำนวนผู้กู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายลดลงทุกปี ในขณะที่สัดส่วนจำนวนผู้กู้ระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนระดับ ปวช. และ ปวส. มีสัดส่วนไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญที่ทำให้การจัดสรรทุน กยศ. ลดลง เนื่องจากกองทุนประสบปัญหาสภาพคล่องมียอดหนี้ค้างชำระจำนวนมากทำให้กองทุนขาดเงินทุนหมุนเวียน ดังจะเห็นได้จากการดำเนินงานให้กู้ยืมของกองทุนจนถึงปัจจุบันพบว่า กองทุนมีลูกหนี้เงินกู้ที่ครบกำหนดชำระจำนวน 2.80 ล้านคน

(จ) รายงาน

เป็นลูกหนี้ที่ค้างชำระ 2.10 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 75 และมีลูกหนี้ที่ชำระตามปกติเพียง 0.70 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 25 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระเท่านั้น หากพิจารณาจำนวนหนี้เงินกู้ พบว่า มียอดหนี้เงินกู้ที่ครบกำหนดชำระจำนวน 72,412 ล้านบาท เป็นยอดหนี้ที่ค้างชำระจำนวน 38,239 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53 ของยอดหนี้เงินกู้ที่ครบกำหนดชำระคืน สำหรับจังหวัดขอนแก่นซึ่งเป็นกรณีศึกษา ในครั้งนี้ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า มีลักษณะและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับภาพรวมทั้งประเทศ และเมื่อพิจารณาข้อมูลสภาพการค้างชำระหนี้ ทั้งที่ค้างชำระบางส่วนและค้างชำระทั้งจำนวน พบว่า ผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ค้างชำระถึงร้อยละ 93 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ รองลงมาคือสังกัด สช. ทั้งสายสามัญและอาชีพ สังกัดสพฐ. และสังกัด อปท. ประมาณร้อยละ 85 81 และ 81 ตามลำดับ โดยเป็นผู้กู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวนรวมทุกสังกัดประมาณร้อยละ 27 จากยอดผู้กู้ที่ค้างชำระ และเป็นผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสังกัด สช. มากที่สุดประมาณร้อยละ 37 รองลงมาคือ สังกัด อปท. และ สอศ. ประมาณร้อยละ 29 และ 28 ตามลำดับ

2. สภาพการดำเนินงาน กยศ. ในจังหวัดขอนแก่น

2.1 การประชาสัมพันธ์กองทุน กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่อยู่ระหว่างศึกษาให้ข้อมูลว่า ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ กยศ. จากสถานศึกษาที่กำลังศึกษา โดยสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการกู้ยืมเงิน และการชำระคืนเงินกู้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 50 เห็นว่า การประชาสัมพันธ์ทำให้เข้าใจในภาพรวม แต่ยังไม่เข้าใจในรายละเอียดหรือไม่เข้าใจ/เข้าใจบ้างเพียงเล็กน้อย

2.2 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานกู้ยืมในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้กู้ที่กำลังศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 88 และร้อยละ 70 เห็นว่า สถานศึกษาสามารถดำเนินการคัดเลือกผู้กู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุน และเป็นไปตามกระบวนการหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด เพราะสถานศึกษามีฐานข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล สามารถพิจารณารายได้ครอบครัวของผู้ขอกู้ ผลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนมาประกอบการพิจารณาคัดเลือก รวมทั้งสถานศึกษาจัดให้มีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนด้วย แต่ผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ร้อยละ 23 และผู้กู้ที่กำลังศึกษา ร้อยละ 8 เห็นว่า สถานศึกษาไม่สามารถคัดเลือกผู้กู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เพราะนักศึกษาอื่นกู้เป็นจำนวนมาก หรือสถานศึกษาต้องการนักศึกษาเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้การพิจารณาคัดเลือกไม่เป็นไปตามที่กำหนด ระบบคัดกรองคุณสมบัติของผู้กู้ยังไม่รัดกุม การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอกู้ไม่ละเอียด ผู้ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืมไม่เป็นผู้ที่ขาดทุนทรัพย์จริง มีการใช้เส้นและอนุมัติเงินกู้ให้แก่คนรู้จัก และหากต้องการให้เงินกู้ยืมสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการได้อย่างแท้จริง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งกลุ่มผู้กำลังศึกษาอยู่และผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว เห็นว่า ควรให้กองทุนเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้กู้เองมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ครูและอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้พิจารณาคัดเลือก

สำหรับความเห็นต่อการปรับเกณฑ์/เงื่อนไขการกู้เงิน กยศ. ระดับอุดมศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนที่ด้อยโอกาส/ยากจนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมของกองทุนนั้น กลุ่มตัวอย่างผู้สำเร็จการศึกษาแล้วร้อยละ 60 และผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ร้อยละ 48 เห็นว่า ควรใช้หลักเกณฑ์/เงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนพี่น้องของผู้กู้ที่ครอบครัวต้องรับภาระและยังอยู่ในวัยเรียนมากำหนดคุณสมบัติของผู้กู้ยืมมากที่สุด รองลงมาอีกร้อยละ 43 และ 44 เห็นว่าควรใช้หลักเกณฑ์/เงื่อนไขเกี่ยวกับอันดับการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะ/สาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2.3 การรับทราบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์/เงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ทั้งที่กำลังศึกษาและที่สำเร็จการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา รับทราบมากที่สุด 3 ประเด็นแรกคือ 1) การชำระหนี้สามารถชำระผ่านธนาคารกรุงไทยทุกสาขา 2) กองทุนกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 2 ปี จึงจะเริ่มชำระคืนหนี้เงินกู้ และ 3) หนี้เงินกู้ยืมจากกองทุนเป็นหนี้ที่ต้องชำระคืน มิได้ให้เปล่า ส่วนหลักเกณฑ์/เงื่อนไขที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มให้ความเห็นว่าไม่ทราบและไม่แน่ใจว่าทราบ มากที่สุด 3 ประเด็น คือ 1) กรณีชำระคืนเป็นรายปี หากค้างชำระตั้งแต่ 1 งวดเป็นต้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน 2) กรณีผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน จะต้องเสียเบี้ยปรับ หรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน และ 3) หากผู้กู้มีรายได้น้อยกว่า 4,700 บาท ต่อเดือน สามารถขอฟ่อนผันการชำระหนี้ได้

2.4 ความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้ กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ทั้งที่กำลังศึกษาและผู้ที่สำเร็จการศึกษากว่าร้อยละ 75 เห็นว่า การชำระหนี้เงินกู้ผ่าน บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีความสะดวกในการชำระหนี้ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า ผู้กู้มีความสะดวกในการชำระหนี้มีเพียงร้อยละ 61 และอีกประมาณร้อยละ 37 เห็นว่าผู้กู้ยังไม่มีความสะดวกในการชำระหนี้ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ที่เห็นว่าไม่สะดวกเสนอให้เพิ่มช่องทางการชำระหนี้ผ่าน counter service มากที่สุด รองลงมาคือ ชำระผ่านธนาคารพาณิชย์ทั่วไป และชำระผ่านทางไปรษณีย์

3. ข้อคิดเห็นต่อการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนฯ

3.1 คุณสมบัติผู้ขอู้ : กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนคุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอู้ยืมเงินจากเกณฑ์รายได้ของครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาท/ต่อปีมาเป็นพิจารณาจากศักยภาพและความสามารถในการเรียนของผู้ขอู้ โดยกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน และกลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 77 และ 75 ตามลำดับ

3.2 การพิจารณาและคัดเลือกผู้กู้รายใหม่ : กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ทั้งที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันและผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ประมาณร้อยละ 69 และ 63 เห็นด้วยกับการเปลี่ยนผู้พิจารณา

(ฉ) รายงาน

และคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินจากสถานศึกษามาเป็นกองทุนฯ โดยพิจารณาตามลำดับคณะ/สาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานหรือความต้องการของประเทศ ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาที่เห็นด้วยเพียงร้อยละ 45

3.3 การพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า : กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ทั้ง 3 กลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการนำผลการเรียนสะสมในแต่ละปีการศึกษาของผู้กู้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินในปีการศึกษาต่อไป โดยกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97 รองลงมา เป็นกลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 87 และกลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 81

3.4 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ :

1) การเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 1 ต่อปี มาเป็นการปรับมูลค่าของหนี้เงินกู้ตามอัตราเงินเฟ้อ เพื่อรักษามูลค่าของเงินกองทุนให้เป็นปัจจุบัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันเห็นด้วยร้อยละ 65 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และผู้บริหารสถานศึกษา เห็นด้วยเพียงร้อยละ 47 และ 51 ตามลำดับ

2) การกำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำที่ผู้กู้เริ่มชำระหนี้เงินกู้ (15,000 บาท/เดือน) หากรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็ยังไม่ต้องชำระหนี้ โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยกลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83 รองลงมาคือ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 76 และ 75 ตามลำดับ

3) ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนฯ จนหมดสิ้น โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ 15 ปี หากชำระหนี้จนอายุครบ 60 ปี และมีหนี้ค้างชำระให้ตัดเป็นหนี้สูญ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันและผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 81 และ 70 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยเพียงร้อยละ 50

3.5 การติดตามและรับชำระหนี้เงินกู้ :

1) การคิดค่าปรับผู้กู้ที่ผิดนัดในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและกลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 69 และ 68 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วเห็นด้วยเพียงร้อยละ 46

2) การปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เท่ากับอัตราตลาดสำหรับผู้กู้ที่ผิดนัด นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน และผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยร้อยละ 59 เท่ากัน ในขณะที่ผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วเห็นด้วยเพียงร้อยละ 34

3) การดำเนินการฟ้องทางแพ่งและอาญากับผู้กู้ที่หลีกเลี่ยงหรือหลบหนีการชำระหนี้เงินกู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 84 และ 75 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วเห็นด้วยเพียงร้อยละ 55

4) การบันทึกประวัติผู้กู้ในหน่วยงานกลางที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเงินของลูกค้ำ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและป้องกันปัญหาหนี้เสียหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินต่างๆ (Credit Bureau) พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85 รองลงมาคือ กลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันและกลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 77 และ 65 ตามลำดับ

5) การให้ผู้กู้เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงหนี้ การฟ้องร้องและการนำคดีความขึ้นสู่ศาล กรณีผู้กู้ที่ผิดนัด หลบหนีหรือหลีกเลี่ยงการชำระหนี้เงินกู้ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84 รองลงมาคือ กลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันและกลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 78 และ 59 ตามลำดับ

6) การเปลี่ยนระบบการติดตามหนี้เงินกู้จากเดิมที่ให้ บมจ. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และสำนักงานนายทะเบียนผู้ติดตามหนี้ มาเป็นกรมสรรพากรเป็นผู้ติดตามหนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและกลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 65 และ 60 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วเห็นด้วยเพียงร้อยละ 38

3.6 การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ : กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่รัฐใช้เครื่องมือทางการเงินผ่านกองทุนฯ ในการกำกับการผลิตกำลังคนของสถาบันการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ โดยกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมาคือ กลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วและกลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 84 และ 74 ตามลำดับ

3.7 การเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา :

1) สถานศึกษาต้องจัดหาทุนให้เปล่าแก่ผู้เรียนเป็นค่าเล่าเรียน/ค่าครองชีพระหว่างเรียนเฉพาะสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยกลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83 รองลงมาคือ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและกลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 82 และ 81 ตามลำดับ

2) สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำระหว่างเรียนเพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพระหว่างเรียน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยกลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89 รองลงมาคือ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและกลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 86 และ 83 ตามลำดับ

สำหรับข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการสนทนากลุ่มนั้น นักเรียน/นักศึกษา และผู้ปกครองทุกคน ให้ข้อมูลตรงกันว่า กยศ. ได้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กที่ครอบครัวมีรายได้น้อยได้เรียนต่อจนถึงระดับปริญญาตรี ส่วนกระบวนการพิจารณาคัดเลือกตามแนวทางที่กองทุนกำหนด นักเรียน/นักศึกษา ส่วนใหญ่เห็นว่า กระบวนการพิจารณามีความยุติธรรม แต่มีบ้างที่ผลการคัดเลือกได้ผู้กู้ที่ครอบครัวมีรายได้เกินเกณฑ์ที่กำหนด การพิจารณาคัดเลือกให้กู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะพิจารณาให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อน เพราะเห็นว่าจะทำให้นักเรียนได้รับสิทธิ์ในการพิจารณาให้กู้ต่อเนื่องในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรับทราบเรื่องดังกล่าว จึงให้บุตรหลานยื่นกู้ตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งที่เห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นมากนัก เนื่องจากยังมีค่าใช้จ่ายไม่มากนัก สำหรับกรณีการให้สิทธิ์แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนนั้น นักเรียนที่เข้าร่วมประชุมทุกคนต่างยอมรับต่อเงื่อนไขดังกล่าว เพราะเห็นว่าเมื่อตนเองเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็จะได้รับสิทธิ์การพิจารณาเช่นกัน รวมทั้งเห็นว่าตนเองและครอบครัวสามารถดูแลค่าใช้จ่ายได้เพราะมีจำนวนไม่มากนัก ในขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนค่อนข้างมาก ทั้งค่าเรียนพิเศษ ค่าสมัครและค่าเดินทางเพื่อสอบเรียนต่อ ฯลฯ ส่วนผู้กู้ระดับปริญญาตรีสำหรับผู้กู้รายเก่าที่ยื่นขอกู้จะได้รับการอนุมัติให้กู้โดยอัตโนมัติ ไม่มีการพิจารณาความประพฤติและผลการเรียนของผู้ขอกู้แต่อย่างใด ส่วนการค้างชำระหนี้เงินกู้ของผู้กู้ที่ครบกำหนดต้องชำระหนี้คืนนั้น นักเรียน/นักศึกษาและผู้ปกครอง เห็นว่ามีหลายสาเหตุ เช่น ไม่มีงานทำ เงินเดือนน้อยและมีภาระครอบครัว เศรษฐกิจไม่ดี ค่าครองชีพสูง และมีค่าใช้จ่ายส่วนอื่นที่ต้องจ่ายก่อนทำให้ไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ กยศ. อีกทั้งยอดหนี้ไม่มากและดอกเบี้ยถูก นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังเห็นว่าเป็นเพราะผู้กู้มีความเชื่อว่า เงิน กยศ. ไม่ต้องใช้คืนก็ได้ และรุ่นพี่ก็เป็นตัวอย่างของการไม่ใช้หนี้ให้แก่รุ่นน้อง และสอนรุ่นน้องว่าไม่ต้องจ่ายคืนก็ได้ ฯลฯ อีกทั้ง การทิ้งช่วงระยะเวลาปลอดหนี้โดยไม่มีการติดต่อสื่อสารกัน 2 ปีนั้นนานเกินไป ทำให้ผู้กู้ลืมว่าตนเองมีภาระหนี้เงินกู้ที่ต้องใช้คืน

จากการศึกษาสภาพและผลการดำเนินงาน กยศ. ในระดับพื้นที่กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น ทำให้ทราบว่ายังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ไม่ตรงกัน ตลอดจนขาดความต่อเนื่องในกระบวนการกำกับติดตามอย่างจริงจัง ดังนั้น **เพื่อให้การดำเนินงาน กยศ. มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรมีการดำเนินการ ดังนี้**

1. ทบทวนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกองทุนทั้งระดับการศึกษาที่ให้กู้ หลักเกณฑ์คุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ที่มีสิทธิกู้ยืมเงิน หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาผู้ที่มีสิทธิกู้ยืมเงิน รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการชำระหนี้คืนกองทุน

2. ทบทวนและวางระบบการบริหารจัดการการติดตามและรับชำระหนี้คืนกองทุนฯ ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ใช้เลขประจำตัวประชาชนของผู้กู้ในการติดตามหนี้ การรายงานสถานะของผู้กู้ทั้งที่กำลังศึกษาและสำเร็จการศึกษา ผู้กู้ที่อยู่ระหว่างการปลอดชำระหนี้ และผู้กู้ที่ต้องชำระหนี้ ผ่านระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร เป็นต้น รวมทั้งให้สถานศึกษามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อภาระหนี้ที่เกิดขึ้นด้วย

3. ปรับระบบการบริหารและการจัดการที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่อย่างยั่งยืนในระยะยาวโดยไม่เป็นภาระกับรัฐ

4. ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลผู้กู้ยืมเงินเป็นรายบุคคล ทั้งจำนวนเงินกู้ จำนวนเงินที่ค้างชำระ และที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ให้เป็นปัจจุบัน

5. ประสานและสร้างความเข้าใจกับสถานศึกษาให้ตรงกัน และกำกับติดตามการดำเนินงานระดับสถานศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดอย่างใกล้ชิด และมีมาตรการในการกำกับสถานศึกษาที่ไม่ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน

1. ให้มีการตั้งคณะกรรมการกองทุน (Funding Committee) ระดับชาติเพื่อบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ปรับระบบการติดตามและรับชำระหนี้ค่างกองทุน จากเดิมที่ให้ บมจ. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และสำนักงานนายทะเบียนผู้ติดตามหนี้ผู้กู้ มาเป็นกรมสรรพากร โดยให้ผู้กู้ชำระหนี้ค่างกองทุนผ่านระบบการเสียภาษีเงินได้ของกรมสรรพากร

3. ยกเลิกการให้เงินกู้ยืมแก่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สามัญศึกษาและอาชีวศึกษา) เนื่องจากเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญที่พลเมืองพึงได้รับบริการการศึกษาแบบให้เปล่าจากรัฐ จึงไม่มีเหตุอันควรให้ผู้เรียนต้องมีหนี้ติดตัวหลังสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้กู้ยืมเฉพาะผู้เรียนระดับอุดมศึกษา (อนุปริญญาและปริญญาตรี) เท่านั้น

4. ให้สถาบันอุดมศึกษาเรียกเก็บค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมการเรียนที่สะท้อนต้นทุน เนื่องจากผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาเล่าเรียน (private rate of return) มากกว่าที่สังคมส่วนรวมได้รับ (social rate of return) ได้มีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายจากการศึกษาตามหลักประโยชน์ที่ได้รับ (benefit principle) ตามแนวทางการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

5. การให้เงินกู้ยืมแก่ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการเงินของรัฐในการสนองทุนผ่านด้านอุปสงค์นั้น รัฐควรใช้ประโยชน์จากการให้เงินกู้ยืมผ่านกองทุนฯ ควบคู่กับการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวแก่ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา จำแนกตามคณะ/สาขาวิชา ในการกำกับการผลิตและพัฒนากำลังคนของสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องและสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ

6. ปรับหลักการและแนวคิดของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จากเดิมที่มุ่งเฉพาะวัตถุประสงค์ด้านสังคม (social objective) เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่ด้อยโอกาสและยากจนให้สามารถเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มาให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ด้านการเงิน (financial objective) เพื่อให้กองทุนสามารถบริหารและจัดการกองทุนฯ ให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวโดยไม่เป็นภาระกับรัฐ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ก)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(ค)
สารบัญ	(ญ)
บทนำ	1
ตอนที่ 1 ความเป็นมาของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)	3
ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	7
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
ตอนที่ 3 สภาพการดำเนินงานและผลการให้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น	24
3.1 สภาพการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาโดยสรุป	24
3.1.1 การบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	24
3.1.2 การจัดสรรงบประมาณไปยังสถานศึกษา	26
3.1.3 กระบวนการกู้ยืมในระดับสถานศึกษา	27
1) ขั้นตอนการกู้ยืม	27
2) หลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติผู้กู้ยืมและจำนวนเงินกู้ยืม	29
3.1.4 การชำระหนี้	29
1) วิธีนับระยะเวลาครบกำหนดชำระหนี้	30
2) หลักเกณฑ์การชำระหนี้	30
3) มาตรการในการติดตามผู้ที่ไม่มาชำระหนี้	32
3.2 ผลการให้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในภาพรวม และในจังหวัดขอนแก่น	32
3.2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณในภาพรวมทั้งประเทศ	32
1) สภาพการยื่นกู้และผลการยื่นกู้	32
2) จำนวนและสัดส่วนของผู้กู้แต่ละระดับและประเภทการศึกษา	38
3) วงเงินกู้ของผู้กู้ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา	41
4) จำนวน สัดส่วนและวงเงินกู้ของผู้กู้ จำแนกตามสังกัด	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณในภาพรวมทั้งประเทศ (ต่อ)	
5) การประกอบอาชีพของครอบครัวผู้กู้	50
6) จำนวนและสัดส่วนผู้กู้ตามกลุ่มสาขาวิชามาตรฐาน	51
7) จำนวนผู้กู้ระดับปริญญาตรี จำแนกตามคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สำนัก	57
8) สภาพการชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุน	58
3.2.2 ข้อมูลเชิงปริมาณในจังหวัดขอนแก่น	63
1) จำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ	63
2) สภาพการยื่นกู้และผลการกู้	65
3) จำนวนและสัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้ จำแนกตามระดับ และประเภทการศึกษา	71
4) จำนวนสัดส่วนและวงเงินกู้ของผู้กู้ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสังกัด	77
5) สภาพการชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุนของผู้กู้ในจังหวัดขอนแก่น	84
3.2.3 ผลการศึกษาสภาพการกู้ยืมเงินจาก กยศ. กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น	90
1) ข้อมูลจากแบบสอบถาม	92
1.1) กลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาในสถานศึกษา	92
1.2) กลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว	105
1.3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา	124
2) ข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม	134
2.1) กลุ่มนักเรียน นักศึกษา	134
2.2) กลุ่มผู้ปกครอง	136
2.3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา	138
ตอนที่ 4 สรุปวิเคราะห์ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	143
4.1 สรุปผลการศึกษาสภาพและผลการกู้ยืมเงินจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น	143
1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	144
1.1) กลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาในสถานศึกษา	144
1.2) กลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษา	145
1.3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา	146

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1 สรุปผลการศึกษา (ต่อ)	
2) ความเห็นต่อการดำเนินงาน กยศ. ของกลุ่มตัวอย่าง	146
2.1) การประชาสัมพันธ์กองทุน	146
2.2) กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานกู้ยืมในสถานศึกษา	146
2.3) การรับทราบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์/เงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้	147
2.4) ความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้	147
2.5) ความเห็นต่อการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ.	148
4.2 วิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	155
เอกสารอ้างอิง	160

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละของผู้ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	34
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของผู้ยื่นกู้รายเก่าและได้รับอนุมัติให้กู้รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	35
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของผู้ยื่นกู้รายใหม่และได้รับอนุมัติให้กู้รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	37
ตารางที่ 4	จำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	39
ตารางที่ 5	สัดส่วนจำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	40
ตารางที่ 6	วงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	42
ตารางที่ 7	สัดส่วนวงเงินกู้ที่อนุมัติของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	43
ตารางที่ 8	จำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556	45
ตารางที่ 9	สัดส่วนจำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556	46
ตารางที่ 10	วงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556	48
ตารางที่ 11	สัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556	49
ตารางที่ 12	สัดส่วนจำนวนผู้กู้ทั้งรายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามอาชีพบิดา ปีการศึกษา 2553 – 2556	50
ตารางที่ 13	จำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ระดับ ปวส. และปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชามาตรฐาน ปีการศึกษา 2553 – 2556	52
ตารางที่ 14	สัดส่วนจำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ระดับ ปวส. และปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชามาตรฐาน ปีการศึกษา 2553 – 2556	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 15 จำนวนวงเงินกู้รายเก่า – รายใหม่ระดับ ปวส. และปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชามาตรฐาน ปีการศึกษา 2553 – 2556	55
ตารางที่ 16 สัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ระดับ ปวส. และปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชามาตรฐาน ปีการศึกษา 2553 – 2556	56
ตารางที่ 17 จำนวนผู้กู้ กยศ. 20 ลำดับแรกที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี จำแนกตามคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สำนัก ปีการศึกษา 2553 – 2556	57
ตารางที่ 18 สถิติการชำระเงินกู้ยืมของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ จำแนกตามระดับการศึกษา	59
ตารางที่ 19 จำนวนเงินให้กู้ยืมที่ครบกำหนดชำระคืนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 – 2556 จำแนกตามระดับการศึกษา	60
ตารางที่ 20 สถิติการชำระเงินกู้ยืมของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระรวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด	61
ตารางที่ 21 จำนวนเงินกู้ยืมที่ครบกำหนดชำระ รวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด	62
ตารางที่ 22 จำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงาน กยศ. ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประเภทและสังกัด ปีการศึกษา 2556	64
ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้กู้ที่ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	66
ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของผู้กู้รายเก่าที่ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	68
ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของผู้กู้รายใหม่ที่ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	70
ตารางที่ 26 จำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ในจังหวัดขอนแก่น ในแต่ละระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	72
ตารางที่ 27 สัดส่วนจำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	73
ตารางที่ 28 วงเงินกู้ที่อนุมัติให้กู้สำหรับรายเก่า – รายใหม่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 29 สัดส่วนวงเงินกู้ที่อนุมัติให้กู้สำหรับรายเก่า – รายใหม่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556	76
ตารางที่ 30 จำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ขอนแก่น จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556	78
ตารางที่ 31 สัดส่วนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ขอนแก่น จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556	80
ตารางที่ 32 วงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ขอนแก่น จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556	82
ตารางที่ 33 สัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ขอนแก่น จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556	83
ตารางที่ 34 สถิติการชำระเงินกู้ยืมของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสังกัด	85
ตารางที่ 35 จำนวนเงินกู้ยืมที่ครบกำหนดชำระของสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสังกัด	87
ตารางที่ 36 สถิติการชำระเงินกู้ยืมของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา	89

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 แสดงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	6
แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการบริหารจัดการกองทุน	25
แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนการกู้ยืมของผู้กู้รายใหม่และผู้กู้ต่อเนื่องที่เปลี่ยนสถานศึกษา/ สถาบันการศึกษา	28

บทนำ

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นกลไกสำคัญหนึ่งของรัฐในการสนับสนุนการขยายโอกาสและพัฒนาการศึกษาของประเทศเพื่อให้เยาวชนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน โดยให้เงินกู้ยืมเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จากครอบครัวที่มีรายได้น้อยสำหรับศึกษาต่อตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษา) จนถึงระดับปริญญาตรีในประเทศ รวมทั้งการศึกษานอกระบบต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรและประเภทที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งนี้ นักเรียน นักศึกษาจะต้องชำระคืนพร้อมดอกเบี้ยอัตราต่ำหลังจากที่สำเร็จการศึกษาแล้ว โดยมีระยะเวลาผ่อนหนี้ 2 ปี

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเริ่มดำเนินการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงปัจจุบัน (ปี 2556) มีผู้กู้ยืมจากทั่วประเทศกว่า 4.1 ล้านคน ใช้งบประมาณรวมทั้งสิ้นประมาณ 4.2 แสนล้านบาท มีจำนวนผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้รวมทั้งสิ้นประมาณ 2.8 ล้านคน ซึ่งผู้กู้ที่ติดค้างการชำระคืนเงินกู้มีประมาณ 1.5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละประมาณ 53 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ โดยประมาณร้อยละ 70 ของผู้ติดค้างชำระหนี้เป็นผู้ที่มีรายได้แล้ว (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ วันที่ 23 กันยายน 2556)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของมาตรการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ที่ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่า 17 ปี จึงเห็นสมควรให้มีการศึกษาสภาพและผลการกู้ยืมเงิน กยศ. ว่า บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษาหรือไม่อย่างไร ทั้งในด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคให้แก่ผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งการชำระหนี้ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ฯลฯ สำนักงานฯ จึงได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ผลการกู้ยืมเงิน กยศ. ที่มีต่อโอกาสการเข้าถึงและคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและผลการกู้ยืมเงิน กยศ. ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโอกาสในการเข้าถึงและคุณภาพการศึกษา จากนักเรียน นักศึกษาที่กู้ยืมเงินจากกองทุน ผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการกับ กยศ. และทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากเอกสาร ข้อมูลที่ได้รับจาก กยศ. ข้อมูลจาก

แบบสอบถาม รวมทั้งการประชุมสนทนากลุ่ม โดยใช้จังหวัดขอนแก่นเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า จังหวัดขอนแก่นเป็นพื้นที่ที่มีผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนจำนวนสูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นหนึ่งจังหวัดเป้าหมายที่ กยศ. จัดให้มีกิจกรรมใกล้เคียงข้อพิพาทเงินกู้ยืมก่อนฟ้องคดี นอกจากนี้ จังหวัดขอนแก่นยังเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาทางการศึกษา เป็นศูนย์กลางการบริหารกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และเป็นจังหวัดใหญ่ที่สุดในกลุ่มจังหวัดที่มีสถานศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาที่หลากหลาย ทั้งภาครัฐและเอกชน ผลจากการศึกษาค้นคว้า ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพและผลการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ที่มีต่อโอกาสในการเข้าถึงและคุณภาพการศึกษาในจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินงานการให้กู้ยืมเงินจากกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยมีสาระสำคัญของการนำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ความเป็นมาของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

ตอนที่ 2 กฎหมาย งานวิจัย และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 สภาพการดำเนินงานและผลการให้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

3.1 สภาพการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาโดยสรุป

3.2 ผลการให้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในภาพรวมและในจังหวัดขอนแก่น

3.2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณในภาพรวม

3.2.2 ข้อมูลเชิงปริมาณในจังหวัดขอนแก่น

3.2.3 ข้อมูลจากแบบสอบถาม กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1) กลุ่มผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน

2) กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว

3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

3.2.4 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ตอนที่ 4 สรุป วิเคราะห์ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษาสภาพและผลการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น

4.2 วิเคราะห์ข้ออุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ความเป็นมาของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2538 โดยมีกระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล และ บมจ. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทำหน้าที่บริหารจัดการเงินให้กู้ยืม และเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติให้เริ่มดำเนินการกองทุนในลักษณะเงินหมุนเวียนตามนัยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 กองทุนจึงเริ่มเปิดดำเนินการให้กู้ยืมเงินตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 ด้วยงบประมาณประจำปีจำนวนกว่า 3,600 ล้านบาท โดยมีหลักการพื้นฐานว่า “เพื่อให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย สำหรับศึกษาต่อตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีวศึกษา) จนถึงระดับปริญญาตรีในประเทศ รวมทั้งการศึกษานอกระบบต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรและประเภทที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยนักเรียน นักศึกษา จะต้องชำระคืนพร้อมดอกเบี้ยอัตราต่ำเมื่อจบการศึกษาแล้ว”¹

ต่อมา รัฐบาลได้เล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเร่งรัดการพัฒนาการศึกษา โดยการหาทางแก้ไขปัญหาค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสังคมด้วยการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น จึงประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 ซึ่งกำหนดให้กองทุนมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา โดยให้กองทุนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง และให้รัฐมนตรีดำเนินการจัดตั้งงบประมาณเพื่อสมทบกองทุนเป็นรายปีตามความจำเป็น ส่วนการบริหารกองทุนได้กำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุน มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ² ได้แก่

- 1) กำหนดนโยบาย และควบคุมดูแลกิจการกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

¹ ที่มา : <http://www.studentloan.or.th/> ข้อมูลองค์กร.

² ที่มา : <http://www.ratchakittha.soc.go.th/> พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541.

2) พิจารณาจัดสรรเงินเพื่อโอนเข้าบัญชีจ่ายที่หนึ่งเพื่อจ่ายเงินกู้ยืมแก่นักเรียนหรือนักศึกษาในโรงเรียน สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาที่อยู่ในสังกัดหรือการกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ หรือส่วนราชการอื่นที่ไม่ใช่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และบัญชีจ่ายที่สองเพื่อจ่ายเงินกู้ยืมแก่นักเรียนหรือนักศึกษาในโรงเรียน สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาที่อยู่ในสังกัดหรือการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3) พิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับการดำเนินการและบริหารงานกองทุน

4) กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ การบัญชี การตรวจสอบ และสอบบัญชีภายใน และข้อบังคับอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการและบริหารงานกองทุน

5) กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข เกี่ยวกับการให้นักเรียน นักศึกษากู้ยืมเงินและการชำระคืนเงินกู้ยืม

6) ดำเนินการคัดเลือกและทำสัญญาจ้างหรือเลิกจ้างผู้จัดการ และผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม ส่วนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานกิจการกองทุน การศึกษาวิเคราะห์และประเมินความต้องการการกู้ยืมเงินของนักเรียนหรือนักศึกษา และเสนอแนะต่อรัฐมนตรีเพื่อการดำเนินการจัดตั้งงบประมาณเพื่อสมทบกองทุน คณะกรรมการอาจมอบอำนาจให้ผู้จัดการ หรือผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม หรือบุคคลอื่นกระทำได้

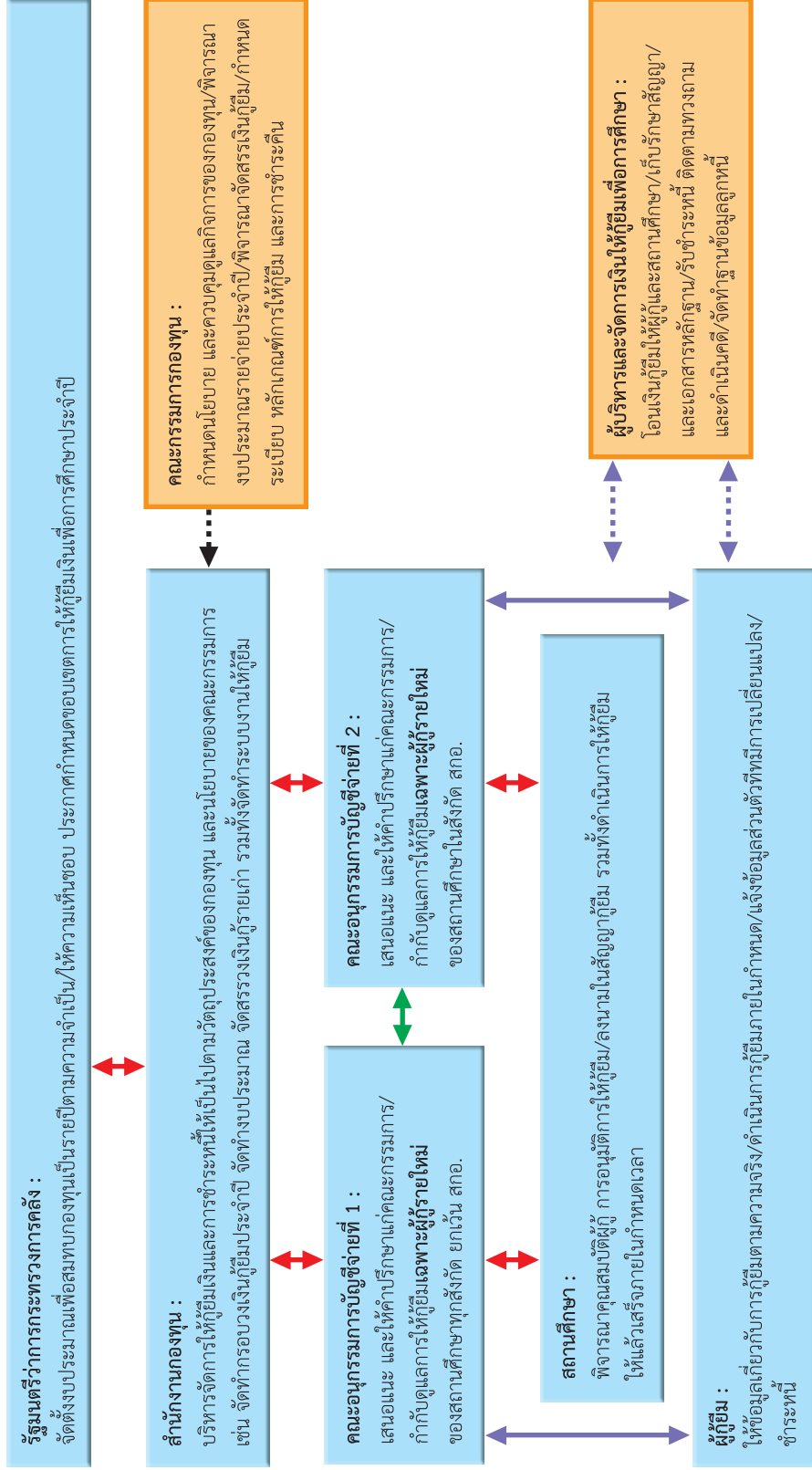
นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่ง ทำหน้าที่เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการกองทุน และกำกับ ดูแล การให้กู้ยืมของสถานศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนทุกประเภท ทุกสังกัด และนักศึกษาระดับอนุปริญญา และปริญญาตรีของสถานศึกษาที่ไม่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง ทำหน้าที่เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการกองทุน และกำกับดูแลการให้กู้ยืมของนิสิต นักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบ และข้อบังคับที่กำหนด

สำหรับการดำเนินงานให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา นั้น คณะกรรมการกองทุนได้มอบอำนาจให้ผู้บริหารโรงเรียน สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษามีอำนาจในการพิจารณา คัดเลือก อนุมัติ และลงนามในสัญญากู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด ประกาศคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เรื่อง การมอบอำนาจการดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 ซึ่งตามระเบียบว่าด้วยการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้จำแนกประเภทของผู้กู้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ผู้กู้ยืมเงินรายเก่า และผู้กู้ยืมเงินรายใหม่ รวมทั้ง กำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ของผู้กู้ยืมเงินที่ต้องให้ข้อมูลต่างๆ เช่น การเปลี่ยนชื่อ ย้ายที่อยู่ ย้ายสถานศึกษา จบการศึกษาหรือพ้นสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษา ต่อผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม

(บมจ. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย) ฯลฯ นอกจากนี้ ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ชำระคืนหนี้เงินกู้แก่กองทุนพร้อมดอกเบี้ย เมื่อสำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษา แล้วเป็นเวลา 2 ปี³

จะเห็นได้ว่า ในการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ภายใต้พระราชบัญญัติ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 มีหน่วยงาน องค์กรคณะบุคคล และบุคคลที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ ระดับนโยบายจนถึงนักเรียน นักศึกษา ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ตามแผนภูมิ ดังนี้

³ ที่มา : <http://www.studentloan.or.th/> ระเบียบว่าด้วยการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2546.

แผนภาพที่ 1 แสดงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) บริหารจัดการภายใต้พระราชบัญญัติ ระเบียบและประกาศของคณะกรรมการกองทุนที่สำคัญหลายฉบับ ได้แก่

- 1) พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541
- 2) ระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- 3) ประกาศหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และคุณสมบัติของผู้กู้ยืมเงิน
- 4) ระเบียบที่ว่าด้วยการชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุน

สาระสำคัญของแต่ละฉบับ โดยสรุป มีดังนี้

- 1) พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 ประกอบด้วย 6 หมวด สาระสำคัญ มีดังต่อไปนี้

หมวด 1 การจัดตั้งกองทุน ระบุถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนฯ อำนาจหน้าที่ องค์ประกอบ รายรับและการบริหารรายจ่ายของกองทุน ดังต่อไปนี้

มาตรา 5 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา” ให้กองทุนมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กู้ยืมเงินแก่นักเรียนหรือนักศึกษา ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ค่าใช้จ่ายที่จำเป็น สำหรับค่าครองชีพระหว่างศึกษา

มาตรา 6 ให้กองทุนอยู่ในกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ให้รัฐมนตรีดำเนินการ จัดตั้งงบประมาณเพื่อสมทบกองทุนเป็นรายปีตามความจำเป็น

มาตรา 8 กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (1) เงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลหรือเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย ประจำปีตามมาตรา 6 วรรคสอง
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการดำเนินการของกองทุน
- (3) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน
- (4) ดอกผลหรือทรัพย์สินของกองทุน
- (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่นใด นอกจาก (1) ถึง (4) ที่กองทุนได้รับไม่ว่ากรณีใด

มาตรา 11 เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

- (1) ให้นักเรียนหรือนักศึกษากู้ยืมตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทุน
- (3) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนและค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องกับการจัดกิจการของกองทุน

หมวด 2 คณะกรรมการและการบริหารกองทุน ระบุถึงคณะกรรมการกองทุน องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการคัดเลือกผู้จัดการกองทุนและอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการ จัดระบบควบคุมเงิน และการตั้งคณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่ 1 และ 2

มาตรา 14 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “*คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา*” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นรองประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขานุการ กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อธิบดีกรมสรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แห่งประเทศไทยและนายกสมาคมสมาพันธ์การศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และ กรรมการอีกไม่เกินห้าคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการเงินหรือบัญชีตามกฎหมายด้านละหนึ่งคน ให้อธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้จัดการเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา 18 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- (2) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนและจัดทำรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ
- (3)
- (4) กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- (5) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนและจัดทำรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ
- (6)
- (7) กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้นักเรียนหรือนักศึกษากู้ยืมเงินและการชำระเงินกู้ยืม
- (8) ให้นักเรียนหรือนักศึกษากู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาจากกองทุน

มาตรา 30 ให้มีคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่ 1 ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน อธิบดีกรมสามัญศึกษาและกรมอาชีวศึกษา เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ คณะกรรมการการศึกษาเอกชนและคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้จัดการเลขานุการคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่ 2 และบุคคลอื่น ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งอีกไม่เกิน 5 คน เป็นอนุกรรมการ ให้ผู้ช่วยปลัดกระทรวงที่ปลัดมอบหมายเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ.....

มาตรา 31 คณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่ 1 มีหน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการ กำกับดูแลการให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด ควบคุม หรือ กำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการหรือส่วนราชการอื่นที่ไม่ใช่ทบวงมหาวิทยาลัย.....กำกับและติดตามการปฏิบัติงานของผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบัญชีจ่ายที่ 1

มาตรา 32 ให้มีคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่ 2 ประกอบด้วย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธาน ผู้แทนจากสถานศึกษา สถาบันการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยแต่งตั้ง 4 คน ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้จัดการเลขานุการคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่ 1 และบุคคลอื่นซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งอีกไม่เกิน 5 คน เป็นอนุกรรมการ ให้ผู้ช่วยปลัดทบวงที่ปลัดทบวงมอบหมายเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ.....

มาตรา 33 คณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่ 2 มีหน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการ กำกับดูแลการให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด ควบคุม หรือ กำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการ กำกับและติดตามการปฏิบัติงานของผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบัญชีจ่ายที่ 2

.....

หมวด 3 การจัดการเงินให้กู้ยืม เป็นหมวดที่ว่าด้วย “**ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม**” ซึ่งในทางปฏิบัติ สำนักงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ว่าจ้าง บมจ. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารอิสลามศึกษาแห่งประเทศไทย จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบ ดังนี้

มาตรา 37 ให้คณะกรรมการจ้างบุคคลเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการคัดเลือก รวมตลอดทั้งคุณสมบัติของผู้บริหาร และจัดการเงินให้กู้ยืมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 38 นอกจากหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างแล้ว ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อไปนี้

.....

(3) เบิกจ่ายเงินกู้และดำเนินการจัดส่งเงินกู้ให้แก่ผู้กู้ยืม รวมตลอดทั้งเก็บรักษาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

(5) รับชำระหนี้เงินกู้ ติดตาม ทวงถามและดำเนินคดีเพื่อบังคับชำระหนี้เงินกู้

.....

หมวด 4 การให้กู้ยืมเงินและการชำระหนี้ เป็นหมวดที่ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิกู้ยืมเงิน วิธีการกู้ การอนุมัติเงินกู้ การทำสัญญากู้ยืมเงิน การค้ำประกัน การเบิกจ่ายหรือโอนเงินกู้ให้แก่สถานศึกษาหรือผู้กู้ ดังนี้

มาตรา 44 ก่อนสิ้นปีการศึกษาของแต่ละปี ให้คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ประกาศกำหนดขอบเขตการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา รวมตลอดทั้งประเภทวิชา โรงเรียน ... ระดับชั้น การศึกษา หรือหลักสูตรที่จะให้นักเรียนหรือนักศึกษากู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา...

มาตรา 45 นักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งมีสิทธิขอกู้ยืมเงินจากกองทุน ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

.....

มาตรา 48 สัญญากู้ยืมเงินให้ทำเป็นรายปีหรือระยะเวลาที่สั้นหรือยาวกว่านั้นตามที่คณะกรรมการกำหนด ในการทำสัญญากู้ยืมเงินคณะกรรมการจะกำหนดให้มีผู้ค้ำประกัน การชำระหนี้ด้วยก็ได้ แต่จะกำหนดจนเป็นอุปสรรคต่อผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ในอันที่จะกู้ยืมเงินไม่ได้

มาตรา 49 บรรดาเงินที่กู้ยืมเพื่อจ่ายให้แก่โรงเรียน ... ให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมเบิกจ่ายให้แก่โรงเรียน .. โดยตรง และให้ถือว่าเงินที่จ่ายดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเงินกู้ยืมที่ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระคืน

มาตรา 50 ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดจากเงินที่กู้ยืมในระหว่างที่ผู้กู้ยืมเงินยังศึกษาอยู่

.....

หมวด 5 การนำเงินส่งกองทุน เป็นหมวดที่ว่าด้วยการชำระคืนเงินกู้ยืม ต้องใช้คืนเมื่อใดในอัตราดอกเบี้ยเท่าใด การขอผ่อนผัน การชะลอหรือการลดหย่อนการชำระหนี้ เป็นต้น

มาตรา 52 เมื่อผู้กู้ยืมสำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาเป็นเวลาสองปี ผู้กู้ยืมมีหน้าที่ต้องชำระเงินคืน... แต่อัตราดอกเบี้ย หรือผลประโยชน์อื่นใดที่คิด ต้องไม่เกินอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำหนึ่งปีของธนาคารออมสิน และห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยทบต้น ในกรณีจำเป็นที่เห็นสมควร

คณะกรรมการจะผ่อนผัน ...หรือชะลอการชำระหนี้เป็นการชั่วคราวหรือลดหย่อนหนี้ได้ตามที่ผู้กู้ยืมร้องขอเป็นรายๆ ไป...

มาตรา 53 เมื่อผู้กู้ยืมเงินสำเร็จการศึกษาและเข้าทำงานในสถานที่ใด ต้องแจ้งที่อยู่และสถานที่ทำงานนั้น พร้อมทั้งจำนวนเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้รับให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมทราบภายใน 30 วันนับแต่เริ่มทำงาน ให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมที่จะติดตามและประสานกับผู้กู้เพื่อการชำระเงินที่กู้ยืมคืน ในกรณีนี้ จะขอความร่วมมือจากนายจ้างให้ช่วยหักเงินเดือนหรือค่าจ้างและนำส่งผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมด้วยก็ได้ ในกรณีผู้กู้ยืมย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเงินเดือนหรือค่าจ้าง ผู้กู้ยืมต้องแจ้งผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมทราบภายใน 30 วัน

.....

มาตรา 56 ในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินถึงแก่ความตาย ให้หนี้ตามสัญญาผู้กู้ยืมเงินเป็นอันระงับไป ในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินพิการหรือทุพพลภาพจนไม่สามารถประกอบกิจการงานได้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาระงับการเรียกให้ชำระหนี้ตามสัญญาผู้กู้ยืมเงินได้

หมวด 6 การเงินและบัญชี เป็นหมวดที่ว่าด้วยการบริหารการเงินของสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาสาระครอบคลุมทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทำให้คณะกรรมการกองทุนดำเนินงานมาได้อย่างดี แม้ว่าจะมีปัญหาอยู่บ้างในกรณีที่ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมเป็นผู้เก็บเอกสารหลักฐานการกู้ยืม การชำระหนี้ทั้งหมดไว้ ทำให้สำนักงานกองทุนเงินกู้ยืมไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์และวางแผน การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ดร.สุภาภรณ์ โกเฮงกุล, ผลกระทบของการหลอมรวมกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และโครงการเงินกู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ที่มีต่ออนาคตการศึกษาของนิสิต นักศึกษา, 2556)

2) ระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

คณะกรรมการกองทุนได้ออกระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2546, (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547, (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555 ประกอบด้วย 10 หมวด สำคัญ มีดังนี้

หมวด 1 การจัดสรรวงเงินให้กู้ยืม เป็นหมวดที่กำหนดให้คณะกรรมการบัญชีจ่ายที่ 1 และคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่ 2 พิจารณาจัดสรรวงเงินให้กู้ยืมที่ได้รับให้นักเรียน นักศึกษาแต่ละสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 2 ผู้กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นหมวดที่กำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินกองทุนมี 2 ประเภท คือผู้กู้ยืมเงินรายใหม่ และผู้กู้ยืมเงินรายเก่า ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ที่ต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมตรงกับความเป็นจริง แจ้งการเปลี่ยนชื่อ ย้ายที่อยู่ ย้ายสถานศึกษา และจบการศึกษา หรือพ้นสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษาภายใน 15 วันนับแต่วันเปลี่ยนแปลงต่อผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม เมื่อผู้กู้ยืมเงินสำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาแล้วเป็นเวลา 2 ปี ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ต้องชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุนตามจำนวนระยะเวลาและวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบของคณะกรรมการ

หมวด 3 สถานภาพสถานศึกษา เป็นหมวดที่กำหนดให้สถานศึกษาที่ดำเนินงานกองทุนต้องเป็นสถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งและได้รับความเห็นชอบให้เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชาจากกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่นที่สถานศึกษานั้นสังกัด และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่ 1 หรือคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ที่กรรมการกำหนด

หมวด 4 คณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินประจำสถานศึกษา เป็นหมวดที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินประจำสถานศึกษา จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธาน ผู้แทนองค์กรชุมชน 1 คน อาจารย์หรือครูของสถานศึกษานั้น 2 คน เป็นกรรมการ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ 1 คน คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาที่ขอกู้ยืมเงินเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาอนุมัติ โดยดำเนินการ 1) ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสาร 2) สัมภาษณ์ผู้ขอกู้ยืมเงิน รวมทั้งถ้ามีความจำเป็นอาจสัมภาษณ์บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย 3) ตรวจสอบโดยเยี่ยมเยียนครอบครัวของผู้ขอกู้ยืมในกรณีที่เห็นว่ามีความจำเป็น 4) สรุปข้อมูลการกู้ยืมเงินของผู้ขอ

หมวด 5 การเตรียมการและการคัดเลือกผู้กู้ยืมเงิน เป็นหมวดที่ว่าด้วยกระบวนการเตรียมการและการคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุน ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หลักเกณฑ์ และวิธีการของคณะกรรมการอย่างเคร่งครัด อย่างน้อยต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) ประชาสัมพันธ์เรื่องกองทุน 2) แนะนำให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา 3) รับแบบคำขอ ตรวจสอบคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของผู้ขอกู้ยืม 4) เตรียมเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษา 5) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินประจำสถานศึกษา 6) จัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินประจำสถานศึกษา 7) จัดทำประกาศผู้ได้รับการคัดเลือกให้กู้ยืมเงิน และ 8) จัดเก็บเอกสารต่างๆ ไว้เพื่อการตรวจสอบ สำหรับการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินรายใหม่ กรณีเงินที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอที่จะให้กู้ยืมเงิน ให้พิจารณาจากความขาดแคลนทุนทรัพย์ของผู้ขอกู้ยืมเงิน และเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาที่อยู่ในเขตของสถานศึกษา โดยให้คำนึงถึงผู้ที่มีคุณสมบัติและเคยขอกู้ยืมเงินกองทุนในปีการศึกษาที่ผ่านมาของสถานศึกษานั้น แต่ไม่ได้

รับการอนุมัติให้กู้ยืมเงิน ส่วนการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ยืมรายเก่า สถานศึกษาต้องดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและสัมภาษณ์ผู้กู้ยืมเงินทุกครั้ง เมื่อได้ผู้กู้ยืมเงินมีคุณสมบัติครบถ้วนแล้วให้พิจารณาจากความขาดแคลนทุนทรัพย์ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลการเรียน และความประพฤติของผู้กู้ยืม และต้องประกาศรายชื่อ ผู้ได้รับอนุมัติการกู้ยืมเงินโดยเปิดเผย ณ สถานศึกษา และรายงานผลการคัดเลือกให้สำนักกองทุนและผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม สาขาที่เปิดบัญชีทราบตามแบบที่สำนักงานกองทุนกำหนด

หมวด 6 การทำสัญญากู้ยืมและการนำส่งสัญญากู้ยืม เป็นหมวดที่กำหนดรายละเอียดในการทำสัญญากู้ยืม การลงลายมือชื่อของบุคคลทั้งผู้ให้กู้ยืม ผู้กู้ยืม ผู้ค้ำประกัน และผู้รับรองลายมือชื่อผู้ค้ำประกันต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง และในกรณีที่ผู้ค้ำประกันไม่สามารถมาลงลายมือชื่อในสัญญากู้ยืมต่อหน้าเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีลายมือชื่อของนายทะเบียนท้องถิ่น หรือท้องถิ่น ณ ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน หรือภูมิลำเนาที่ประกอบอาชีพของผู้ค้ำประกันรับรองด้วย

หมวด 7 การจัดทำทะเบียนผู้กู้ยืมเงิน และการเก็บเอกสาร เป็นหมวดที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดเก็บเอกสารหลักฐาน ในกรณีที่ผู้ขอกู้ยืมเงินไม่ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืม ให้จัดเก็บเอกสารไว้ 60 วันนับตั้งแต่วันที่ไม่ได้รับการอนุมัติ ส่วนผู้ขอที่ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืม ให้จัดเก็บไว้จนกว่าผู้กู้ยืมเงินได้ทำข้อตกลงการชำระหนี้กับผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม หรือเมื่อได้มีการชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว และต้องจัดทำทะเบียนผู้กู้ยืมเงินในแต่ละปีตามแบบที่สำนักงานกองทุนกำหนดและจัดเก็บสำเนาหลักฐานการส่งสัญญากู้ยืมเงินในแต่ละครั้งไว้ที่สถานศึกษาเพื่อการตรวจสอบ

หมวด 8 การกำกับและส่งเสริมผู้กู้ยืมเงินระหว่างศึกษา เป็นหมวดที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีการกำกับและส่งเสริมผู้กู้ยืมในระหว่างกำลังศึกษา โดย 1) กำหนดมาตรการตรวจสอบคุณสมบัติผู้กู้ยืมเงิน 2) ติดตามผลการศึกษาของผู้กู้ยืมเงินอย่างต่อเนื่อง 3) มอบหมายให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้คำแนะนำด้านการกู้ยืมกองทุน 4) จัดให้มีกิจกรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกผู้กู้ยืมเงินในการชำระหนี้กองทุน 5) จัดประชุมผู้กู้ยืมเงินและ/หรือผู้ปกครอง และ/หรือผู้ค้ำประกัน เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และกฎหมายที่เกี่ยวกับกองทุนในโอกาสต่างๆ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องรายงานผลการศึกษาของผู้กู้ยืมเงินที่กำลังศึกษาอยู่ให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมทราบตามแบบที่สำนักงานกองทุนกำหนด

หมวด 9 การติดตามผู้กู้ยืมเงินเมื่อสำเร็จการศึกษาหรือเลิกศึกษา เป็นหมวดที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาทำทะเบียน และสำรวจข้อมูลที่อยู่ของผู้กู้ยืมเงินที่สำเร็จการศึกษา เลิกศึกษา และพ้นสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษา ในแต่ละปีการศึกษาตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด และสำเนาส่งให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (บมจ. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)) ทราบ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการสำรวจ ติดตามและให้ข้อมูลของผู้กู้ยืมเงินตามที่สำนักงานกองทุนร้องขอ

หมวด 10 มาตรการกำกับผู้กู้ยืมเงินและผู้บริหารสถานศึกษา เป็นหมวดที่กำหนดข้อห้ามไม่ให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือบุคคลใด กระทำการใดๆ ในลักษณะนำกองทุนไปโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้บุคคลอื่นเข้ามาศึกษาในสถานศึกษาของตน นอกจากนี้ข้อความที่สำนักกองทุนกำหนดรวมทั้งมาตรการต่างๆ ในกรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษา หรือเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาไม่ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุน ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่างๆ (<http://www.studentloan.or.th/>)

3) ประกาศหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และคุณสมบัติของผู้กู้ยืมเงิน
คณะกรรมการกองทุนมีการประกาศหลักเกณฑ์เพื่อกำหนดเกณฑ์รายได้ต่อครอบครัวให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีการออกประกาศเพื่อปรับเกณฑ์เป็นระยะๆ จนถึงปัจจุบัน รวม 4 ฉบับ (<http://www.studentloan.or.th/>) ดังนี้

ฉบับแรก เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2544 กำหนดให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ หมายถึง ผู้ที่มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 150,000 บาทต่อปี ยกเว้นผู้ขอกู้ยืมรายได้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ย้อนหลังไปจะต้องมีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 300,000 บาทต่อปี โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ขอกู้ยืม รวมกับรายได้ของบิดาและมารดา ในกรณีที่บิดามารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง

(2) รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ขอกู้ยืม รวมกับรายได้ของผู้ปกครอง ในกรณีที่ผู้ใช้อำนาจปกครองมิใช่บิดา มารดา

(3) รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ขอกู้ยืม รวมกับรายได้ของคู่สมรส ในกรณีที่ผู้ขอกู้ยืมได้ทำการสมรสแล้ว

และผู้รับรองรายได้ของผู้กู้ยืมให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) ข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 5 หรือเทียบเท่า 2) หัวหน้าสถานศึกษาที่ผู้ขอกู้ยืมศึกษาอยู่ และ 3) ผู้ปกครองท้องถิ่นระดับผู้ใหญ่บ้านขึ้นไป

สำหรับคุณสมบัติของผู้ขอกู้ยืมนั้น นอกจากคุณสมบัติเป็นผู้มีสัญชาติไทยตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 แล้ว นักเรียน นักศึกษาผู้กู้ยืมจะต้องมีคุณสมบัติอื่นอีก ดังนี้

(1) เป็นผู้ที่มีผลการเรียนดีหรือผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลของสถาบันการศึกษา

(2) เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี ไม่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา ขันร้ายแรงหรือไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย

(3) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบหรือประกาศการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษา

- (4) ไม่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาใดๆ มาก่อน
- (5) ไม่เป็นผู้ที่ทำงานประจำในระหว่างศึกษา
- (6) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (7) ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ฉบับที่ 2 เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2546 ได้กำหนดคุณสมบัติอื่นเพิ่มเติม 1 ข้อ คือ ต้องมีอายุในขณะที่ยื่นกู้เมื่อนับรวมกับระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี และระยะเวลาผ่อนชำระอีก 15 ปี รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60 ปี

ฉบับที่ 3 เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551 มีการปรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และคุณสมบัติของผู้กู้ยืมเงินใหม่ว่า ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ หมายถึง

- (1) ผู้กู้ยืมรายเก่าตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ย้อนหลังไปที่มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 300,000 บาทต่อปี
- (2) ผู้กู้ยืมรายเก่าตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 จนถึงปีการศึกษา 2550 ที่มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 150,000 บาทต่อปี
- (3) ผู้กู้ยืมตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 เป็นต้นไป ที่มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี

ฉบับที่ 4 เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556 มีการปรับหลักเกณฑ์ผู้รับรองรายได้ของผู้กู้ยืมใหม่ให้เป็นบุคคลใดบุคคลหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2542
- (2) สมาชิกสภาเขต สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (3) หัวหน้าสถานศึกษาที่ผู้กู้ยืมศึกษาอยู่

4) ระเบียบที่ว่าด้วยการชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุน

คณะกรรมการกองทุนได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนเงิน เงื่อนไข และระยะเวลาชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุน โดยออกระเบียบคณะกรรมการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการชำระเงินคืนกองทุนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 และมีการปรับปรุงระเบียบในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง จนถึงปี พ.ศ. 2552 ได้ปรับระเบียบ และประกาศใช้ระเบียบคณะกรรมการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการชำระเงินคืนกองทุน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 โดยมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

- (1) ผู้กู้ยืมมีหน้าที่ต้องชำระเงินกู้ยืมพร้อมทั้งดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใด (ค่าบริการ เช่น ค่าธรรมเนียมจัดการเงินกู้) ร้อยละ 1 ต่อปี คืนให้กองทุนภายหลังวันที่ได้รับอนุมัติให้สำเร็จ

การศึกษา หรือมีคำสั่งให้พ้นสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษาแล้ว 2 ปี และให้ถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ต้องเริ่มชำระหนี้

การคิดดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใด ให้เริ่มคิดตั้งแต่วันที่ครบกำหนดเริ่มชำระหนี้ของเงินต้นที่เหลือหลังจากชำระงวดแรกแล้ว และต้องชำระหนี้เงินกู้ยืมพร้อมดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดคืนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่วันที่ต้องเริ่มชำระหนี้

(2) ผู้กู้เลือกผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือน หรือผ่อนชำระเป็นรายปีได้ โดยจำนวนเงินต้นที่ต้องชำระเป็นรายเดือนรวมตลอดปี หรือจำนวนเงินต้นที่ชำระเป็นรายปีต้องไม่ต่ำกว่าอัตรา

ปีที่ชำระ	ร้อยละของเงินต้นที่ต้องชำระ	ปีที่ชำระ	ร้อยละของเงินต้นที่ต้องชำระ
1	1.5	9	7.0
2	2.5	10	8.0
3	3.0	11	9.0
4	3.5	12	10.0
5	4.0	13	11.0
6	4.5	14	12.0
7	5.0	15	13.0
8	6.0	รวม	100.0

ที่มา: สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556. คู่มือผู้ปฏิบัติงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (สำหรับสถานศึกษา) ประจำปีการศึกษา 2556. กรุงเทพฯ.

(3) หากผู้กู้ยืมผิดนัดชำระหนี้ ผู้กู้ยืมจะต้องเสียค่าปรับตามอัตรา ดังนี้

กรณีผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 12 เดือน เสียค่าปรับหรือค่าธรรมเนียมจัดการกรณีผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1 ต่อเดือนของเงินต้นงวดที่ค้างชำระ หากค้างชำระเกิน 12 เดือน เสียค่าปรับหรือค่าธรรมเนียมจัดการกรณีผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือนของเงินต้นงวดที่ค้างชำระทั้งหมด

กรณีผ่อนชำระหนี้เป็นรายปี หากค้างชำระตั้งแต่ 1 งวดขึ้นไป เสียค่าปรับหรือค่าธรรมเนียมจัดการกรณีผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือนของเงินต้นงวดที่ค้างชำระทั้งหมด

5) ประกาศขอขเขตวงเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

สำหรับขอขเขตวงเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา คณะกรรมการกองทุนกำหนดขอขเขตวงเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยพิจารณาและปรับให้สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจในแต่ละปี โดยในปีการศึกษา 2556 คณะกรรมการกองทุนได้ประกาศคณะกรรมการ

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เรื่อง กำหนดขอบเขตการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2556 ซึ่งกำหนดวงเงินกู้ยืมแต่ละระดับการศึกษา/สาขาวิชา และประเภทค่าใช้จ่าย ดังตารางขอบเขตวงเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา/สาขาวิชา และประเภทค่าใช้จ่าย ปีการศึกษา 2556

หน่วย: บาทต่อปี

ระดับการศึกษา/สาขาวิชา	ค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	ค่าครองชีพ	รวม
1. มัธยมศึกษาตอนปลาย	14,000	13,200	27,200
2. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	21,000	26,400	47,400
3. ปวท./ปวส./อนุปริญญา			
3.1 พาณิชยกรรมหรือบริหารธุรกิจ ศิลปหัตถกรรมหรือศิลปกรรม เกษตรกรรมหรือเกษตรศาสตร์ ประมง สิ่งทอ คหกรรมหรือคหกรรมศาสตร์ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	25,000	26,400	51,400
3.2 ช่างอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร ทัศนศาสตร์ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ	30,000	26,400	56,400
4. ปริญญาตรี			
4.1 สาขาสังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	60,000	26,400	86,400
4.1.1 ผู้กู้รายใหม่จำกัดเฉพาะสาขาขาดแคลน			
4.1.2 ผู้กู้รายเก่าที่เคยกู้ยืมในระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรีมาก่อนปีการศึกษา 2556			
4.1.3 ผู้กู้อื่นนอกจาก 4.1.2	50,000	26,400	76,400
4.2 ศิลปกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์	70,000	26,400	96,400
4.3 วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	70,000	26,400	96,400
4.4 เกษตรศาสตร์	70,000	26,400	96,400
4.5 สาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เภสัชศาสตร์	90,000	26,400	116,400
4.6 แพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์	200,000	26,400	226,400

ที่มา : สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556. คู่มือผู้ปฏิบัติงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (สำหรับสถานศึกษา) ปีการศึกษา 2556

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) เพชรสุดา อร่ามเสรีวงศ์ และสุกัญญา นิธิกร ได้ทำการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาการชำระหนี้ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (2546) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในช่วงเวลาที่ผ่านมา และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาและเหตุผลของการไม่ชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ โดยทำการศึกษากับผู้กู้จากมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการชำระหนี้ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษามาจากหลายปัจจัย คือ 1) นโยบายการลงโทษผู้ไม่ชำระหนี้ไม่ชัดเจน สะท้อนจากความหละหลวมของสัญญาเงินกู้ และการไม่เอาจริงเอาจังกับผู้มีรายได้แต่ไม่ชำระหนี้ 2) โครงสร้างการบริหารงานมีการขัดกันซึ่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) การให้สถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการคัดเลือกผู้กู้เงินกู้ยืมจึงเป็นเครื่องมือในการชักชวนให้เด็กเลือกเรียนในสถานศึกษาของตนของสถานศึกษาบางแห่ง ทำให้การคัดเลือกผู้กู้ไม่ได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของกองทุน รวมทั้งสถานศึกษาและผู้ติดตามหนี้ไม่มีส่วนรับผิดชอบต่อหนี้สูญที่เกิดขึ้น และ 3) ปัญหาจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผ่านมาทำให้ผู้กู้ไม่มีงานทำส่งผลให้ผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อลดการไม่ชำระหนี้ และเพิ่มการชำระหนี้ของลูกหนี้เงินกองทุนเพื่อการศึกษา ดังนี้

1.1) ควรสร้างกลไกการบังคับให้มีการชำระหนี้เพื่อให้ผู้ที่ไม่ชำระหนี้มีต้นทุนของการไม่ชำระหนี้ เช่น การบันทึกประวัติการชำระหนี้เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลเครดิตกลาง (Credit Bureau) เป็นต้น

1.2) ควรมีมาตรการให้สถานศึกษาซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้คัดเลือกผู้กู้ และธนาคารซึ่งทำหน้าที่ในการติดตามหนี้มีส่วนรับผิดชอบต่อหนี้สูญที่เกิดขึ้นเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3) สำนักงานกองทุนฯ ควรมีการจัดเก็บฐานข้อมูลของผู้กู้ทั้งหมดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาปัญหาการกู้ยืมและการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม

1.4) ควรมีโครงการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้กู้ให้รับรู้ที่มาของแหล่งเงินทุนและควรมีการให้ข้อมูลการกู้ยืมตั้งแต่กระบวนการกู้ยืมตลอดจนกระบวนการชำระหนี้ รวมทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้กู้ที่พึงปฏิบัติ เช่น จัดให้มีการปฐมนิเทศ หรือใส่ไว้ในหนังสือการแนะนำโครงการ เป็นต้น

1.5) กองทุนควรจะมีการศึกษารูปแบบการชำระหนี้ที่มีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ เช่น การผูกระบบการชำระหนี้กับระบบการเสียภาษีด้วยกัน ผู้ที่มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็จะต้องชำระหนี้เหมือนเช่นการจ่ายภาษี สำหรับผู้ที่ไม่มียาได้ก็สามารถผ่อนผันการชำระหนี้ได้โดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ ควรจะเพิ่มช่องทางชำระหนี้ให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ต้องการชำระหนี้แต่ไม่มีเวลา เช่น การชำระหนี้ผ่านเคาเตอร์เซอร์วิส เป็นต้น

2) เกษร ชินเมธิพิทักษ์ และคณะ ได้ทำการติดตามผลบัณฑิตผู้กู้ กยศ.ของมหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต (2547) เพื่อสำรวจความพร้อมและรับทราบปัญหาของบัณฑิตผู้ต้องชำระคืนเงินกู้
กยศ. โดยติดตามผลบัณฑิตผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2542 ซึ่งเป็นผู้ครบกำหนดชำระ
คืนหนี้เงินกู้กองทุนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปี พ.ศ. 2545 จำนวน 2,735 คน ได้ทำการสุ่มตัวอย่าง
กลุ่มผู้กู้ที่ชำระคืนเงินกู้ตามเกณฑ์ และผู้กู้ที่ค้างค้างชำระคืนเงินกู้เพื่อส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์
จำนวน 1,587 คน ได้แบบสอบถามกลับรวมทั้งสิ้น 83 คน และทำการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ จำนวน
10 คน และโดยตรงอีก 5 คน มีผลจากการศึกษา มีข้อมูลที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

2.1) อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของกลุ่มผู้ค้างชำระ ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย
หรือเจ้าของกิจการขนาดเล็ก และผู้มีรายได้น้อยหรือไม่มีรายได้

2.2) ผู้ชำระคืนเงินกู้ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากคณะการบัญชี รองลงมาคือ
คณะบริหารธุรกิจ และนิเทศศาสตร์ตามลำดับ

2.3) ผลการเรียนโดยเฉลี่ย (GPA) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ย
ในช่วง 2.00 – 2.49 ทั้งผู้ชำระคืนเงินกู้และผู้ค้างชำระ โดยผู้ค้างชำระมีผลการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ
2.25 ส่วนผู้ชำระคืนเงินกู้มีผลการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 2.40

2.4) มีผู้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด คิดเป็นร้อยละ 49 และ
พบว่าผู้ที่ไม่จบการศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเงิน รองลงมาเป็นปัญหาผลการเรียนต่ำ และสัดส่วน
ผู้ค้างชำระคืนเงินกู้ที่สำเร็จการศึกษาล่าช้ากว่ากำหนดคิดเป็นร้อยละ 31 สูงกว่ากลุ่มที่ชำระคืนที่มี
สัดส่วนร้อยละ 18 โดยเฉลี่ยผู้ค้างชำระเรียนช้ากว่าเกณฑ์ปกติ 1.5 ปี

2.5) สถานะการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม (จำนวน 60 คน) พบว่า สถานะการทำงาน
ของผู้ตอบ มี 60 คน ที่มีประสบการณ์การทำงานและส่วนใหญ่ได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษา
1 – 6 เดือน ร้อยละ 33 รองลงมาคือ เป็นผู้ใช้เวลาหางานมากกว่า 18 เดือน และ 7 –12 เดือน
ร้อยละ 27 และ 22 ตามลำดับ และเป็นผู้ที่ยังไม่ได้งานทำประมาณร้อยละ 8 นอกจากนี้ ยังพบว่า
ในจำนวนคนที่ได้งานทำนี้มีจำนวนกว่า 3 ใน 4 ที่เคยเปลี่ยนงานแล้วโดยเฉลี่ย 2 ครั้ง

2.6) ภาระด้านการเงิน ในจำนวนผู้กู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้ง 83 คน พบว่า นอกจาก
เงินกู้ กยศ. แล้วยังมีหนี้สินอื่นๆ อีก โดยผู้ค้างชำระคืนเงิน ร้อยละ 53 ยังมีหนี้สินอื่นๆ ส่วนผู้ชำระคืน
มีเพียงร้อยละ 23 ที่มีหนี้สินอื่นๆ ที่ต้องรับผิดชอบ

2.7) ภาระในการชำระคืนเงินกู้ ผู้ตอบร้อยละ 44 มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง
ได้น้อยหรือไม่ได้เลย และร้อยละ 45 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการชำระคืนเงินกู้ตามเงื่อนไข
เป็นภาระในระดับมากถึงมากที่สุด โดยในกลุ่มผู้ค้างชำระส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นภาระในระดับมากถึง
มากที่สุด ประมาณร้อยละ 30

3) **เผด็จ นวนหนู** ได้ทำการศึกษาเรื่อง การติดตามผลการใช้จ่ายเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2546 (2547) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการใช้จ่ายเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาในด้านค่าบำรุงการศึกษา ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการศึกษาและค่าใช้จ่ายในการครองชีพ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ชั้นปีที่ 1 - 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 374 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาร้อยละ 48 ที่เห็นว่า ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพเพียงพอ และนักศึกษาร้อยละ 68 ที่เห็นว่ากระบวนการอนุมัติกู้ยืมมีความล่าช้าทำให้นักศึกษาและผู้ปกครองขาดความมั่นใจว่าได้กู้หรือไม่ ทำให้ต้องไปติดต่อแหล่งเงินกู้อื่นก่อนและส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 มีความพึงพอใจต่อการบริการของธนาคารทั้งการเปิดบัญชี และการเบิกจ่ายเงิน รวมทั้งนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 89 ปฏิบัติตามระเบียบการกู้เงินด้วยการรายงานผลการเรียนสูง

4) **วิจิตรา ทินพนาสวัสดิ์** ได้ทำการศึกษา **ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนเงิน กยศ. : กรณีนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (2549)** ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ คือ การสำเร็จการศึกษา สาขาวิชาที่จบ รายได้ และภาระหนี้สินอื่นๆ ของผู้กู้ยืม โดยมีปัญหาและอุปสรรคของการชำระหนี้ คือ การไม่มีเวลาไปชำระหนี้ที่ธนาคาร ตารางผ่อนชำระหนี้สูญหายทำให้ไม่ทราบจำนวนเงินที่ต้องชำระ

5) **สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และอารียา มนัสบุญเพิ่มพูน** ได้ทำการศึกษาเรื่อง **การประเมินนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (2549)** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลว่ากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาสามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ 2) ประเมินผลกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาด้านการสนองต่อนโยบายกระจายรายได้ และการสนับสนุนระบบการศึกษาด้านอุปสงค์ 3) ศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการเงินของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางการเงินของ กยศ. เช่น อัตราการชำระหนี้คืน ค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน กยศ. ฯลฯ และ 4) นำเสนอข้อเสนอแนะทางนโยบายที่เกี่ยวกับการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของประชาชน และการดำเนินการกองทุนเงินให้กู้ยืมรูปแบบเดียวกันในอนาคต เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งผลการประเมินและข้อเสนอแนะที่สำคัญโดยสรุป มีดังนี้

5.1) การดำเนินการของ กยศ. มีผลทำให้ผู้กู้ที่มาจากครัวเรือนยากจน (รายได้ครัวเรือนไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี หรือต่ำกว่าระดับเส้นความยากจน) มีความตั้งใจที่จะศึกษาต่อเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ กยศ. ไม่ได้ส่งผลในการเพิ่มความตั้งใจที่จะศึกษาต่อสำหรับกลุ่มผู้ที่มีรายได้สูงกว่าระดับเส้นความยากจน

5.2) กยศ. มีส่วนช่วยในการกระจายรายได้ไปยังครัวเรือนที่มีรายได้น้อยได้พอสมควร ทั้งนี้ กยศ. ช่วยให้เกิดการกระจายรายได้แก่ครัวเรือนรายได้น้อยที่มีผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมปลาย ได้ดีกว่าในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม กยศ. ไม่น่าจะเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ที่มีประสิทธิภาพเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการอื่น เช่น วิธีการทางภาษี หรือการให้เงินอุดหนุนโดยตรงแก่ ครัวเรือนที่มีรายได้น้อย เนื่องจากการเข้าถึงเป้าหมายผู้มีรายได้น้อยของ กยศ. ยังไม่แม่นยำพอ ตลอดจน ผู้ที่มีรายได้น้อยจริงๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษามาจนถึงระดับมัธยมปลาย

5.3) กยศ. มีส่วนช่วยเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะทางเลือกที่เกิดจากการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน นอกจากนี้ กยศ. ยังช่วยเพิ่มการแข่งขันระหว่างสถาบัน การศึกษาในการดึงดูดนักศึกษา แต่ยังไม่เห็นหลักฐานในเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นถึงการแข่งขันกัน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีระบบประกันคุณภาพทางการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ

5.4) ผู้กู้ยืมจาก กยศ. ส่วนใหญ่มาจากครัวเรือนที่มีรายได้น้อย จึงมีส่วนช่วยให้เกิดความ เสมอภาคระหว่างครัวเรือนรายได้สูงและครัวเรือนรายได้น้อยในการได้รับการอุดหนุนด้านการศึกษา จากรัฐ

5.5) กยศ. มีอัตราการค้างชำระหนี้ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นถึงความไม่มีประสิทธิภาพ ในการติดตามทวงหนี้ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่อความยั่งยืนของ กยศ.

5.6) ค่าใช้จ่ายในการบริหาร กยศ. ต่ำกว่าหนี้ที่ค้างชำระ (outstanding debt) ทั้งหมดในแต่ละปีไม่สูงนัก โดยอยู่ที่ระดับประมาณร้อยละ 1.6 ของยอดหนี้ที่ค้างชำระ

5.7) จากการประมาณการอัตราการคืนทุน (recovery ratio) ของกยศ. โดยใช้วิธีการ คำนวณมูลค่าปัจจุบัน (present value) ของหนี้ทั้งหมดที่จะได้รับชำระคืนประกอบกับการพิจารณา อัตราหนี้สูญและต้นทุนในการบริหารจัดการกองทุนชื่อว่า กยศ. มีอัตราการคืนทุน ในระดับต่ำอยู่ที่ ประมาณร้อยละ 33 ของเงินที่ปล่อยกู้ทั้งหมด (คำนวณโดยใช้อัตราหนี้สูญร้อยละ 10) ซึ่งเป็นไปได้ ยากที่ กยศ. จะดำรงอยู่ได้ในลักษณะกองทุนหมุนเวียนโดยไม่พึ่งพางบประมาณระดับสูงจากรัฐบาล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (1) นโยบายการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาควรตั้งเป้าในการเพิ่ม โอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้มีรายได้น้อยอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด (2) ต้องมีกลไกการตรวจสอบ (audit mechanism) ในการจัดสรรเงินกู้ยืม (3) ต้องมีกลไกติดตามการชำระหนี้คืนที่มีประสิทธิภาพ และ (4) ต้องมีการวางกลไกในการติดตามและประเมินผลล่วงหน้า

6) **สรุปผล** พาหิโพธิ์ ได้ทำการศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา (กยศ.) กรณีศึกษาผู้กู้ยืมที่ค้างชำระ (2554) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็น ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา กรณีของผู้กู้ยืมที่ค้างชำระเงินกองทุน และ ศึกษาถึงสาเหตุส่วนบุคคลที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษากรณีของผู้กู้ยืมที่ค้างชำระหนี้

กองทุน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ส่วนตัวอย่างจากผู้กู้ยืมที่ค้างชำระหนี้เงินกู้กองทุน ตั้งแต่ที่ค้างในแต่ละงวด และที่กำลังจะถูกฟ้องดำเนินคดี จำนวน 30 ราย ผลจากการศึกษา สรุปได้ดังนี้

6.1) ปัญหาที่เกิดจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เกิดจากการบริหารจัดการ การกำหนดคุณสมบัติผู้กู้ยืมที่ไม่สัมพันธ์และครอบคลุมการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) กระบวนการคัดเลือก (Screening Process) และการกำกับดูแล ตรวจสอบ (Investigation) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ การตรวจสอบผู้กู้ยังไม่รัดกุม

6.2) ปัญหาของผู้กู้ยืมที่มีผลต่อการชำระหนี้ มีปัญหาที่เกิดจากภูมิลำเนา สภาพภาพส่วนบุคคล ระดับการศึกษา การมีงานทำ รายได้ การมีหนี้สินอื่นๆ ความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึกและการได้รับข้อมูลข่าวสาร

6.3) ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์การชำระหนี้ พบว่าผู้กู้ยืมที่ค้างชำระหนี้กองทุน ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นไปในทางที่ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับข้อกฎหมาย ข้อบังคับหรือระเบียบการชำระหนี้ในเรื่องของระยะเวลาปลอดหนี้

6.4) ปัญหาการกำหนดนโยบาย/น่านโยบายไปปฏิบัติ พบว่า สาเหตุสำคัญของหนี้เสียเกิดจากบัณฑิตที่จบมาแล้วไม่มีงานทำเป็นสาเหตุหลัก อัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ในขณะที่แนวทางการแก้ปัญหายังคงเป็นไปในระบบเดิม คือการยึดถือสัญญา และเบี้ยปรับเป็นสำคัญ

7) กนกวรรณ พวงประยงค์ ได้ทำการประเมินผลกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา : กรณีศึกษาสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม (2554) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน ผลผลิต และผลลัพธ์ โดยใช้สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามเป็นกรณีศึกษา และค้นหาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักเรียน นักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาที่เป็นผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษารายใหม่ในปีการศึกษา 2554 โดยแบ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 362 คน และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สถานศึกษาละ 3 คน รวมจำนวน 9 คน 2) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานด้านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) สถานศึกษาละ 2 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งละ 1 คน และอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานด้านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา แห่งละ 1 คน รวมจำนวน 6 คน ผลการศึกษาโดยสรุป มีดังนี้

7.1) ในภาพรวม ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า นักเรียน นักศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษา และอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัจจัยนำเข้ามีความเพียงพอและเหมาะสมดีในระดับหนึ่ง โดยในด้านความจำเป็นและคุณค่าของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นด้านที่มีการดำเนินงานได้ดีที่สุด (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.24) ด้านกระบวนการดำเนินงานพบว่า นักเรียน นักศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กระบวนการดำเนินงานเป็นระบบที่ดีในระดับหนึ่ง โดยในด้านกรให้บริการเป็นด้านที่มีการดำเนินงานได้ดีที่สุด (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.12) ด้านผลผลิต พบว่านักเรียน นักศึกษามีความเห็น ว่า ผลผลิตจากการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21) ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การดำเนินงานสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ด้านผลลัพธ์ ปรากฏผลว่า นักเรียน นักศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผลลัพธ์จากการดำเนินงานสร้างความพึงพอใจและสร้างเสริมจิตสำนึกในการใช้จ่ายเงินและจิตสำนึกต่อกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้แก่ นักเรียน นักศึกษาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21)

7.2) ปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานได้แก่ 1) ความไม่เพียงพอของงบประมาณที่ทางกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจัดสรรให้แก่สถานศึกษา รวมไปถึงความไม่เพียงพอของค่าครองชีพของนักเรียน นักศึกษา 2) ความกระชั้นชิดของระยะเวลาในการประสานงานทางด้านข่าวสารและคำสั่งระหว่างกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม และสถานศึกษา 3) ความไม่เพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา 4) การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักเกณฑ์ และขั้นตอนต่างๆ ในการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา และ 5) ความล่าช้าของระบบอินเทอร์เน็ตภายในสถานศึกษา (libdcms.nida.ac.th/thesis6/2554)

จากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน กยศ. ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สภาพและปัญหาการดำเนินงานกองทุนที่ผ่านมาจนถึงปี 2554 จะมีลักษณะใกล้เคียงกัน และยังคงสภาพปัญหาเหมือนเดิม

ตอนที่ 3 สภาพการดำเนินงานและผลการให้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

3.1 สภาพการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาโดยสรุป

3.1.1 การบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ดำเนินการบริหารจัดการกองทุนภายใต้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 ระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานหลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และประกาศคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปเป็นขั้นตอนการดำเนินงานได้ ดังนี้

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรับผิดชอบจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี สมทบให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และเมื่อรัฐบาลโดยสำนักงบประมาณโอนงบประมาณให้กองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนดำเนินการจัดสรรเงินให้คณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่ 1 และคณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่ 2

2) คณะกรรมการกองทุนแจ้งหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ ขอบเขต และระเบียบการกู้ยืมให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้หน่วยงานทั้งสองแจ้งให้สถานศึกษาประกาศ ให้ผู้ที่ จะกู้ยืมทราบต่อไป

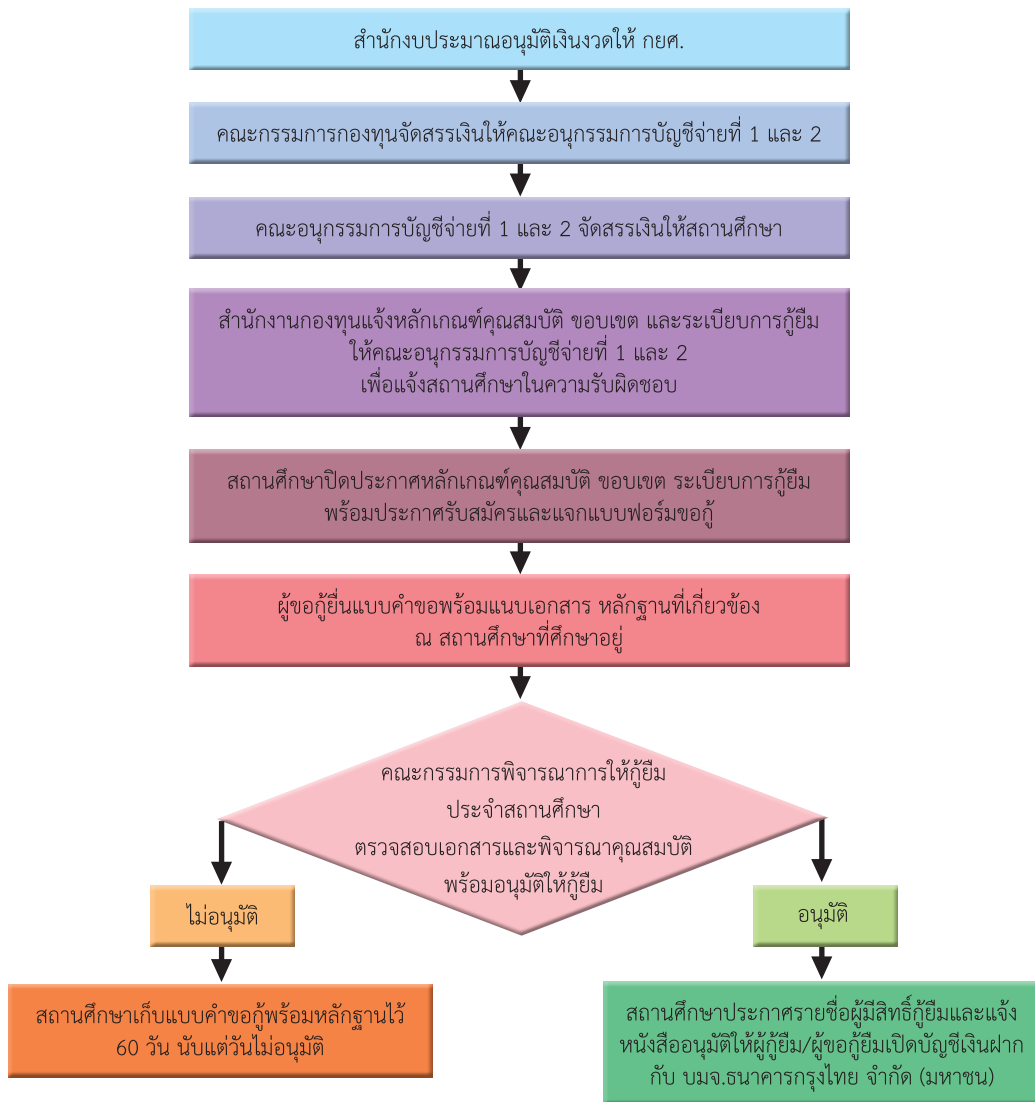
3) สถานศึกษาปิดประกาศหลักเกณฑ์คุณสมบัติ ขอบเขตของผู้กู้ยืม ระเบียบการให้กู้ยืมให้นักเรียน นักศึกษาทราบ พร้อมประกาศรับสมัครผู้กู้ยืม

4) นักเรียน นักศึกษาผู้ขอกู้ยื่นแบบคำขอกู้พร้อมแนบเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ณ สถานศึกษาที่ศึกษาอยู่

5) คณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมประจำสถานศึกษาตรวจสอบเอกสารและพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอกู้ โดยการสัมภาษณ์ หรือตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยการเยี่ยมเยียนครอบครัวของผู้ขอกู้ เมื่อเป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด จึงพิจารณาให้กู้ยืมได้

6) ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินประจำสถานศึกษาอนุมัติให้กู้ยืมได้ สถานศึกษาจะต้องประกาศรายชื่อผู้ขอกู้ยืมที่ได้รับอนุมัติโดยเปิดเผยและรายงานผลการคัดเลือกให้คณะกรรมการกองทุน และผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม

ทั้งนี้ ขั้นตอนการบริหารจัดการกองทุน สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการบริหารจัดการกองทุน

ที่มา: http://www.studentloan.or.th/download_detail.php?id=31. คู่มือผู้ปฏิบัติงาน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (สำหรับสถานศึกษา) ประจำปีการศึกษา 2556. กรุงเทพฯ.

3.1.2 การจัดสรรงบประมาณไปยังสถานศึกษา

สถานศึกษาแต่ละแห่งจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเงินกู้จากคณะกรรมการ บัญชีจ่ายที่ 1 หรือที่ 2 ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 งบประมาณสำหรับผู้กู้รายเก่า (ของสถานศึกษานั้น) ที่เคยกู้มาแล้ว ในปีการศึกษาที่ผ่านมา

ส่วนที่ 2 งบประมาณสำหรับผู้กู้รายเก่าต่อเนื่องที่เคยกู้ยืมจากสถานศึกษาอื่น

ส่วนที่ 3 งบประมาณสำหรับผู้กู้รายใหม่ที่ยังไม่เคยกู้ยืมจาก กยศ. มาก่อน หรืออาจเคยแต่ชำระหนี้หมดแล้ว

นอกจากนี้ คณะกรรมการกองทุนได้ออกกฎเกณฑ์กำหนดวงเงินสำหรับผู้กู้รายเก่า ไว้ว่า “ให้ใช้วงเงินกู้ในอัตราเท่าเดิมไปตลอดจนกว่าจะเรียนจบหนึ่งระดับการศึกษา” แต่ถ้า “เปลี่ยน ระดับการศึกษา สาขาวิชา และสถานศึกษาให้กู้เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามความต้องการจำเป็น” โดยให้ คำนึงถึงค่าเฉลี่ยของการกู้ยืมในปีที่ผ่านมาของแต่ละสถาบันการศึกษาด้วย

ทั้งนี้ สถานศึกษาไม่สามารถแบ่งสรรงบประมาณสำหรับผู้กู้แต่ละประเภทได้ ข้อกำหนดวงเงินของผู้กู้รายเก่าข้างต้น แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการกองทุนพยายามที่จะรักษา วงเงินของผู้กู้รายเก่าไม่ให้ลดลง สถานศึกษาจึงได้รับงบประมาณสำหรับผู้กู้รายเก่าโดยอ้างอิงจาก มูลค่าเงินกู้ของปีก่อนหน้า

สำหรับผู้กู้รายใหม่ สถานศึกษาจะคัดเลือกผู้กู้และกำหนดวงเงินโดยพิจารณาจาก ปัจจัย 2 ประการ คือ วงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรสำหรับผู้กู้รายใหม่ และจำนวนผู้ยื่นความจำนง ขอกู้ยืมเงิน ในกรณีที่วงเงินที่ได้รับจัดสรรมีไม่เพียงพอ สถานศึกษาจะคัดเลือกผู้กู้ โดยพิจารณาลำดับ ความสำคัญจากมากไปหาน้อยตามระเบียบที่กำหนดดังนี้

- เป็นผู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
- ศึกษาในสาขาวิชาที่ขาดแคลน
- มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตโคเวตาของสถานศึกษา
- ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1

ในทำนองเดียวกัน หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณเงินกู้ยืมของผู้กู้รายใหม่ของ คณะกรรมการบัญชีจ่ายที่ 1 และ 2 อาจเปลี่ยนแปลงทุกปี ตัวอย่างปีการศึกษา 2548 ใช้ 5 หลักเกณฑ์ ได้แก่

- จำนวนนักเรียน นักศึกษาที่มีอยู่จริง (จัดสรรวงเงินให้ร้อยละ 60)
- พื้นที่ความยากจน (จัดสรรวงเงินให้ร้อยละ 20)

- นโยบายพิเศษของรัฐบาล (จัดสรรวงเงินให้ร้อยละ 10)
- จำนวนผู้กู้ค้างชำระหนี้ (จัดสรรวงเงินให้ร้อยละ 5)

จะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกู้ไปยังสถานศึกษาถูกกำหนดขึ้นจากปัจจัยที่ไม่ได้สะท้อนความยากจนของนักเรียนโดยตรง เนื่องจากขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียน/นักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และแม้ว่าจะมีเกณฑ์การจัดสรรพิจารณาความยากจนของพื้นที่ตั้งสถานศึกษา น้ำหนักของเกณฑ์ดังกล่าวมีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น และเป็นไปได้ว่าเงินกู้ยืมส่วนนั้นอาจไม่ถูกจัดสรรไปยังนักเรียนที่ยากจนและต้องการความช่วยเหลือทางการเงินอย่างแท้จริง (ดร.สุภาพร โกเฮงกุล, ผลกระทบของการหลอมรวมกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และโครงการเงินกู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ที่มีต่ออนาคตการศึกษาของนิสิต นักศึกษา, 2556)

3.1.3 กระบวนการกู้ยืมในระดับสถานศึกษา

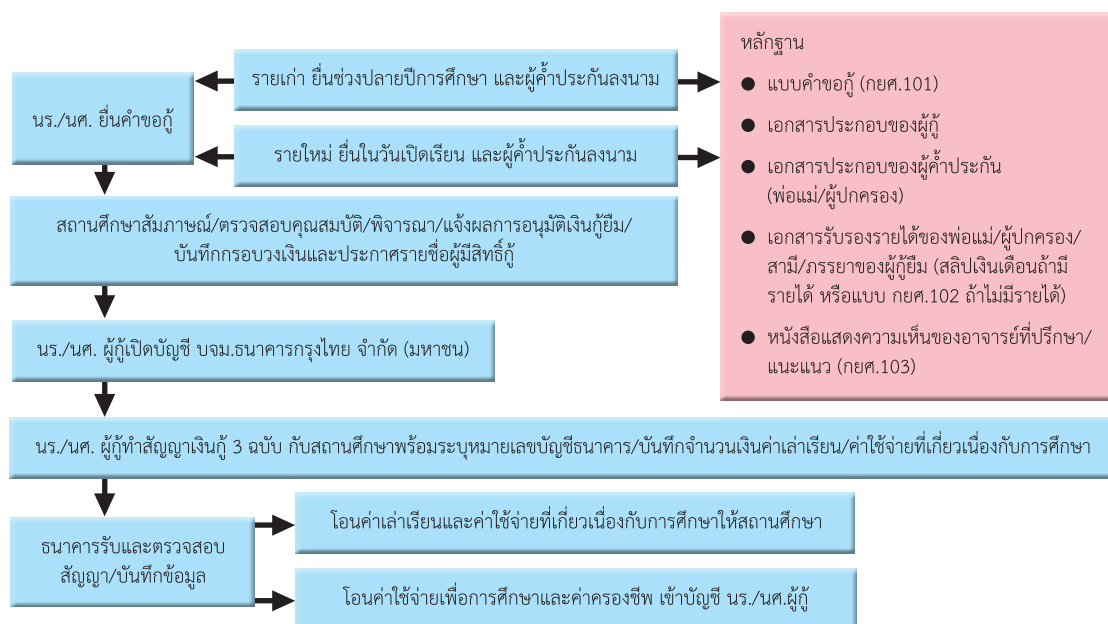
เมื่อสถานศึกษาได้รับจัดสรรเงินกู้ยืมจากคณะกรรมการกองทุน จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมประจำสถานศึกษา ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุน เพื่อคัดเลือกและอนุมัติวงเงินกู้ยืมแก่ผู้กู้ โดยมีขั้นตอนการกู้ยืม และการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ยืมในระดับสถานศึกษาตามระเบียบขั้นตอนการกู้ยืมที่ระบุไว้ในเอกสารการปฏิบัติงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับสถานศึกษา ซึ่งมีข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการ สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา สำคัญโดยสรุปเป็นดังนี้ (ดร.สุภาพร โกเฮงกุล, ผลกระทบของการหลอมรวมกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และโครงการเงินกู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ที่มีต่ออนาคตการศึกษาของนิสิต นักศึกษา, 2556)

1) ขั้นตอนการกู้ยืม

สำนักงานกองทุนและสถานศึกษาประชาสัมพันธ์โครงการกู้ยืมเงินจาก กยศ. ให้แก่นักเรียน/นักศึกษาทราบก่อนสมัครเข้าเรียน หากนักเรียน/นักศึกษามีความประสงค์จะขอกู้ยืมต้องลงทะเบียนเรียนก่อนจึงจะเริ่มดำเนินการขอกู้ยืมได้ โดยขั้นตอนการขอกู้ยืมมีความแตกต่างกันระหว่างผู้กู้รายใหม่ ผู้กู้รายเก่า ผู้กู้ต่อเนื่องในสถานศึกษาเดียวกัน และผู้กู้ต่อเนื่องที่เปลี่ยนสถานศึกษา หรือเปลี่ยนระดับการศึกษาจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นระดับอุดมศึกษา ซึ่งคณะกรรมการกองทุนกำหนดให้ผู้กู้ต้องทำสัญญากู้ยืมในลักษณะปีต่อปี หรือผู้กู้ต้องทำสัญญาเงินกู้ใหม่ทุกปี โดยที่

- ผู้กู้ต่อเนื่องในสถานศึกษาเดิม จะต้องทำสัญญากู้ยืมของปีต่อไปในช่วงปลายปีการศึกษา (ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคมของทุกปี) เพื่อให้ได้รับเงินกู้ในช่วงต้นปีการศึกษาใหม่ (ประมาณเดือนพฤษภาคมของทุกปี)
- ผู้กู้รายใหม่และผู้กู้รายเก่าที่เคยกู้ยืมจากสถานศึกษาอื่นมาก่อน จะต้องเริ่มขั้นตอนการขอกู้ยืมในวันเปิดภาคเรียนใหม่

ทั้งนี้ คณะกรรมการประจำสถานศึกษาจะพิจารณาเอกสารหลักฐานและสัมภาษณ์ผู้ขอกู้ก่อน จากนั้นจึงคัดเลือกผู้มีสิทธิ์กู้ยืมและพิจารณากำหนดวงเงินกู้ยืมของผู้กู้แต่ละราย กระบวนการตั้งแต่การยื่นใบคำขอกู้จนกระทั่งถึงการเบิกจ่ายเงินในส่วนของผู้กู้รายใหม่และผู้กู้ต่อเนื่องแต่เปลี่ยนสถานศึกษามีรายละเอียดดังแผนภาพ โดยขั้นตอนทั้งหมดใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 3 เดือนหลังจากเปิดภาคการศึกษาซึ่งเป็นช่วงใกล้ปิดภาคการศึกษาแรกแล้ว

แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนการกู้ยืมของผู้กู้รายใหม่และผู้กู้ต่อเนื่องที่เปลี่ยนสถานศึกษา/สถาบันการศึกษา

2) หลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติผู้กู้ยืมและจำนวนเงินกู้ยืม

การพิจารณาอนุมัติผู้กู้ยืมและจำนวนเงินกู้ยืมมีความแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษา ทั้งหลักเกณฑ์ คุณสมบัติผู้กู้ วิธีการคัดเลือกผู้กู้และวงเงินกู้ยืมที่ผู้กู้ยืมแต่ละรายจะได้รับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- การพิจารณาคุณสมบัติผู้กู้ตามหลักเกณฑ์ สถานศึกษาจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของคุณสมบัติผู้กู้ด้านต่างๆ โดยเฉพาะรายได้ครัวเรือน ซึ่งกำหนดไว้ไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี แต่ในทางปฏิบัติ สถานศึกษาบางแห่งจะตัดผู้ขอผู้ที่มีรายได้สูงกว่าเกณฑ์ออกทันที ในขณะที่บางแห่งจะพิจารณาปัจจัยอื่นๆ เช่น ภาระของครัวเรือนของผู้กู้ในด้านต่างๆ เช่น จำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่ อาชีพของบิดามารดา ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย ซึ่งอาจทำให้ผู้กู้จากครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่าเกณฑ์สามารถกู้ยืมได้ นอกจากนี้ สถานศึกษามักพิจารณาคุณสมบัติอื่นๆ เช่น ผลการเรียนและความประพฤติของผู้กู้ ฯลฯ ในลักษณะที่แตกต่างกันไป เนื่องจากไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน

- การพิจารณาให้เงินกู้ สถานศึกษาแต่ละแห่งมีความเข้มงวดในการพิจารณาให้เงินกู้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับวงเงินกู้ที่สถานศึกษาได้รับจัดสรรและจำนวนผู้ขอในแต่ละปี โดยสถานศึกษาที่ได้รับการจัดสรรเงินกู้มาก มักพิจารณาให้เงินกู้ที่เข้มงวดน้อยกว่าสถานศึกษาที่ได้รับการจัดสรรเงินกุน้อย เช่น สถานศึกษาบางแห่งพิจารณาอนุมัติเงินกู้เพียงการตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานและเอกสารที่จำเป็น ขณะที่บางแห่งจะสัมภาษณ์ (อาจมากกว่าหนึ่งรอบ) หรือไปเยี่ยมบ้านผู้ขอผู้ ประกอบการพิจารณาด้วย เป็นต้น ความแตกต่างในการพิจารณาให้เงินกู้ดังกล่าว ทำให้โอกาสในการได้รับเงินกู้ของนักเรียน/นักศึกษาแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน

- การพิจารณาวงเงินกู้ยืมที่ผู้กู้ได้รับ สถานศึกษาแต่ละแห่งมีอำนาจเต็มที่ในการอนุมัติวงเงินกู้ยืมของผู้กู้ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด โดยทั่วไปสถานศึกษามักจะพิจารณาจัดสรรเงินกู้ยืมในส่วนของค่าธรรมเนียมการศึกษาก่อนค่าใช้จ่ายประเภทอื่น ในทางปฏิบัติวงเงินกู้ยืมที่ผู้กู้แต่ละคนได้รับจะขึ้นอยู่กับวงเงินทั้งหมดที่สถานศึกษาได้รับ จำนวนผู้ขอและผู้พิจารณาของเจ้าหน้าที่ และหากเป็นการขอกู้ยืมเงินในสถานศึกษาที่มีการแข่งขันสูง ผู้กู้อาจไม่ได้รับการจัดสรรเงินกู้ในการดำรงชีพอย่างเพียงพอ

3.1.4 การชำระหนี้

ผู้กู้ยืมมีหน้าที่ชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุนหลังจากที่สำเร็จการศึกษาหรือเลิกศึกษาแล้วเป็นเวลา 2 ปีหรือมีระยะปลอดหนี้ 2 ปี โดยก่อนวันที่ 5 กรกฎาคมของปีที่ครบกำหนดชำระหนี้ปีแรก ผู้กู้ยืมที่ครบกำหนดชำระหนี้งวดแรกจะได้รับหนังสือจากธนาคารเพื่อแจ้งเงินต้นทั้งหมด จำนวนเงินที่ต้องชำระหนี้งวดแรก ค่าธรรมเนียมการชำระหนี้ รวมทั้งตารางการชำระหนี้ของแต่ละปี ซึ่งมีวิธีนับระยะเวลาครบกำหนดชำระหนี้ หลักเกณฑ์การชำระหนี้คืน และมาตรการในการติดตามการชำระหนี้ของกองทุน ดังนี้

1) วิธีนับระยะเวลาครบกำหนดชำระหนี้

สมมติว่า ผู้กู้ยืมสำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาในปีการศึกษา 2554 ผู้กู้ยืมจะครบกำหนดชำระหนี้งวดแรกภายในวันที่ 5 กรกฎาคม 2557 ดังนี้

พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557
ปีการศึกษา 2554 ●	● วันที่จบการศึกษา	ระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี	5 ก.ค. วันครบกำหนด ชำระหนี้งวดแรก ●

2) หลักเกณฑ์การชำระหนี้

2.1) ผู้กู้ยืมที่ครบกำหนดชำระหนี้ในปีแรกจะต้องชำระเงินต้นร้อยละ 1.5 ต่อปีของวงเงินที่กู้ยืมไปโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ภายในวันที่ 5 กรกฎาคม ของปีที่ครบกำหนดชำระหนี้

2.2) ผู้กู้ยืมสามารถเลือกวิธีการผ่อนชำระเป็นรายปีหรือรายเดือน โดยมีระยะเวลาชำระตั้งแต่ 1 ปีเป็นต้นไป แต่ไม่เกิน 15 ปี

2.3) ผู้กู้ยืมต้องชำระหนี้คืนก่อนวันครบกำหนดชำระหนี้ (วันที่ 5 กรกฎาคม ของทุกปี) พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี ยกเว้นในการชำระหนี้คืนงวดแรกซึ่งผู้กู้ยืมไม่ต้องชำระดอกเบี้ย หากผู้กู้ยืมผิดนัดโดยชำระหนี้ภายหลังวันครบกำหนด จะต้องเสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ของเงินต้นที่ต้องชำระงวดนั้น และหากค้างชำระเกิน 12 เดือน ผู้กู้ยืมจะต้องเสียเบี้ยปรับร้อยละ 18 ต่อปี ของเงินต้นในงวดที่ค้างชำระทั้งหมด

2.4) หากชำระหนี้คืนก่อนกำหนดทั้งหมดหรือบางส่วน โดยชำระในช่วงระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ผู้กู้ยืมไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

2.5) ผู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้คืนสามารถขออนุญาตผ่อนผันการชำระหนี้ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยผู้ที่สามารถขออนุญาตผ่อนผันการชำระหนี้ได้ คือ ผู้ที่ไม่มีรายได้ ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,700 บาทต่อเดือน และผู้ประสบภัยพิบัติจากธรรมชาติ สงครามและจลาจล ในกรณีขออนุญาตผ่อนผันด้วยเหตุผลที่ยังไม่มีรายได้หรือประสบภัยพิบัติ ผู้กู้ยืมสามารถขออนุญาตผ่อนผันได้คราวละไม่เกิน 6 เดือน แต่ทั้งนี้รวมแล้วต้องไม่เกิน 2 ปี ส่วนในกรณีที่มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 4,700 บาท ผู้กู้ยืมสามารถขออนุญาตผ่อนผันไม่ต้องชำระหนี้เต็มจำนวนได้ แต่ต้องผ่อนชำระไม่ต่ำกว่า 300 บาทต่อเดือน หรือ 2,400 บาทต่อปี และต้องไม่น้อยกว่าดอกเบี้ยที่ต้องชำระจริง ทั้งนี้ การขออนุญาตผ่อนผันการชำระหนี้จะต้องมีเอกสารรับรองเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในแต่ละกรณีด้วย

2.6) ผู้ครบกำหนดชำระหนี้จะต้องชำระหนี้คืนตามอัตราส่วนขั้นต่ำของเงินต้น โดยมีอัตราส่วนที่ต้องชำระที่ต่ำมากในช่วงปีแรกและค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนเต็มจำนวนยอดหนี้ในปีที่ 15 ทั้งนี้ ผู้กู้สามารถชำระหนี้คืนมากกว่าที่กำหนดได้

ตัวอย่างการแสดงผลการผ่อนชำระของยอดเงินกู้ 100,000 บาท โดยแยกเป็นเงินต้นและดอกเบี้ยในแต่ละปี ดังตารางตัวอย่างแสดงผลการผ่อนชำระของยอดเงินกู้

ปีที่ผ่อนชำระ	ยอดเงินกู้คงเหลือตามสัญญา	การผ่อนชำระเงินต้นร้อยละต่อปี	เงินต้นที่ต้องชำระแต่ละงวด	ดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี	ยอดเงินต้นและดอกเบี้ย	*บวกค่าธรรมเนียมการโอนเงิน
1	100,000	1.5	1,500	-	1,500	10
2	98,500	2.5	2,500	985	3,485	10
3	96,000	3.0	3,000	960	,485	10
4	93,000	3.5	3,500	930	4,430	10
5	89,500	4.0	4,000	895	4,895	10
6	85,500	4.5	4,500	855	5,355	10
7	81,500	5.0	5,000	810	5,810	10
8	76,000	6.0	6,000	760	6,760	10
9	70,000	7.0	7,000	700	7,700	10
10	63,000	8.0	8,000	630	8,630	10
11	55,000	9.0	9,000	550	9,550	10
12	46,000	10.0	10,000	460	10,460	10
13	36,000	11.0	11,000	360	11,360	10
14	25,000	12.0	12,000	250	12,250	10
15	13,000	13.0	13,000	130	13,130	10
16		100.0	100,000	9,275	109,275	

ที่มา: http://www.studentloan.or.th/download_detail.php?id=31. คู่มือผู้ปฏิบัติงาน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (สำหรับสถานศึกษา) ประจำปีการศึกษา 2556. กรุงเทพฯ.

3) มาตรการในการติดตามผู้ที่ไม่มาชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนใช้มาตรการติดตามหนี้หลายรูปแบบ เช่น มาตรการเก็บเบี้ยปรับเมื่อผู้กู้ไม่มาชำระหนี้คืนตามกำหนด การเยี่ยมบ้านผู้ค้างชำระเพื่อหาสาเหตุการไม่มาชำระหนี้ และชี้แจงให้ผู้กู้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินการของ กยศ. ในการชำระหนี้และการขอผ่อนผันการชำระหนี้ การดำเนินคดีตามกฎหมายกับผู้กู้ยืมที่จบการศึกษาที่มียางานทำแต่ไม่ชำระหนี้ และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ตลอดจนการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ข้อมูลตามสถานศึกษา โดยผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม (บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารอิสลามศึกษาแห่งประเทศไทย จำกัด) เป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามทวงถาม และดำเนินคดีเพื่อบังคับชำระหนี้เงินกู้

จากโครงการเยี่ยมบ้านผู้ค้างชำระในปี 2542 พบสาเหตุที่ผู้กู้ไม่มาติดต่อชำระหนี้หลายประการ ได้แก่ ยังไม่มีรายได้หรือรายได้น้อยกว่า 4,700 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 80.71) ยังศึกษาอยู่ (ร้อยละ 10.35) คิดว่าเป็นเงินให้เปล่า (ร้อยละ 4.18) ปฏิเสธการกู้ยืมเงิน (ร้อยละ 1.74) หนีออกจากบ้าน (ร้อยละ 1.34) และประสบภัยพิบัติและอื่นๆ (ร้อยละ 1.68) ข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ว่าการที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เป็นเพราะประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนทุนทรัพย์เนื่องจากไม่มีงานทำนั่นเอง

3.2 ผลการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในภาพรวม และในจังหวัดขอนแก่น

การศึกษาสภาพและผลการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาครั้งนี้ เป็นผลที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง ดังนี้

- 1) ข้อมูลเชิงปริมาณจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)
- 2) แบบสอบถาม
- 3) การสนทนากลุ่ม

โดยจะนำเสนอสภาพการกู้ยืมเชิงปริมาณของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการกับ กยศ. ในภาพรวมทั้งประเทศและในจังหวัดขอนแก่นซึ่งเป็นกรณีศึกษา รวมทั้งผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มจากผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษา ผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และผู้บริหารสถานศึกษา ผลจากการศึกษา มีดังนี้

3.2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณในภาพรวมทั้งประเทศ

1) สภาพการยื่นกู้และผลการยื่นกู้

จากการศึกษาสภาพการกู้ยืมของนักเรียน นักศึกษาจากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ทุกสังกัด ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 ถึง 2556 ทุกระดับและประเภทการศึกษา ในภาพรวม

พบว่า จำนวนที่จัดสรรให้ผู้กู้ยืมทั้งรายเก่าและรายใหม่ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี เมื่อพิจารณาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา พบว่า จำนวนที่จัดสรรให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกัมีจำนวนลดลงทุกปี ยกเว้นปีการศึกษา 2554 ที่มีการจัดสรรเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2553 ขณะที่การจัดสรรให้กู้ในระดับ ปวช. และ ปวส. มีจำนวนลดลงทุกปี ส่วนระดับปริญญาตรีมีจำนวนที่จัดสรรเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันในแต่ละปีการศึกษา อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบการจัดสรรแต่ละระดับการศึกษาในแต่ละปีแล้ว พบว่า สัดส่วนการจัดสรรระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่ระดับการศึกษาอื่นมีแนวโน้มลดลง

เมื่อพิจารณาความสนใจยื่นกู้ของนักเรียน นักศึกษา จำแนกรายปี ในภาพรวมพบว่า มีจำนวนผู้ยื่นกู้ลดลง ยกเว้นปีการศึกษา 2554 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบยอดผู้ได้รับอนุมัติกับผู้สนใจยื่นกู้แล้ว พบว่า ในปีการศึกษา 2553 ถึง 2555 มีผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ร้อยละ 86 – 87 ของผู้ยื่นกู้ และในปีการศึกษา 2556 มีผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้ลดลงเหลือร้อยละ 83 ของผู้ยื่นกู้ และเมื่อพิจารณาผลการยื่นกู้และได้รับอนุมัติเงินกู้ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา พบว่า มีการอนุมัติให้กู้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ยื่นกู้ลดลงทุกปี โดยมีผู้ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้ร้อยละ 83 ของผู้ยื่นกู้ ในปีการศึกษา 2553 และลดลงเหลือเพียงร้อยละ 59 ของผู้ยื่นกู้ในปีการศึกษา 2556 ขณะที่ระดับและประเภทการศึกษาอื่น ร้อยละของผู้ที่ได้รับอนุมัติก็ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 84 ของผู้ยื่นกู้ในแต่ละปีการศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับ และประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : คน

ปีการศึกษา		ม. ปลาย	ปวช.	ปวส.	ป.ตรี	รวม
2553	จำนวนที่จัดสรร	194,726	147,128	126,359	509,975	978,188
	ผู้ยื่นกู้	226,393	134,145	120,069	549,326	1,029,933
	ผู้ได้รับอนุมัติกู้	187,797	114,640	108,287	482,777	893,501
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติกู้	83	85	90	88	87
2554	จำนวนที่จัดสรร	199,211	117,617	109,056	551,847	977,731
	ผู้ยื่นกู้	227,104	126,026	113,663	580,713	1,047,506
	ผู้ได้รับอนุมัติกู้	182,161	105,376	102,630	516,895	907,062
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติกู้	80	84	90	89	87
2555	จำนวนที่จัดสรร	167,206	114,734	98,162	524,885	904,987
	ผู้ยื่นกู้	225,147	116,108	101,269	565,019	1,007,543
	ผู้ได้รับอนุมัติกู้	163,631	98,478	91,831	512,330	866,270
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติกู้	73	86	91	91	86
2556	จำนวนที่จัดสรร	153,574	109,774	91,866	528,859	884,073
	ผู้ยื่นกู้	200,408	107,181	91,550	545,225	944,364
	ผู้ได้รับอนุมัติกู้	117,476	92,132	82,705	494,630	786,943
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติกู้	59	86	90	91	83

เมื่อพิจารณาสภาพการกู้ของผู้กู้รายเก่าทุกระดับและประเภทการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 – 2556 พบว่า ช่วงปีการศึกษา 2553 – 2555 ผู้กู้รายเก่าที่ยื่นกู้ต่อเนื่องมีจำนวนมากขึ้นทุกปี ยกเว้นปีการศึกษา 2556 ที่มีจำนวนลดลง กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2553 มีผู้ยื่นกู้รวมทุกระดับและประเภทการศึกษา จำนวน 653,818 คน และเพิ่มขึ้นเป็น 694,226 และ 696,490 คน ในปีการศึกษา 2554 และ 2555 ตามลำดับ โดยผู้ยื่นกู้ระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้นทุกปี ขณะที่ผู้กู้ระดับปวช. มีจำนวนลดลงทุกปี ส่วนในปีการศึกษา 2556 มีผู้ยื่นกู้ลดลงเหลือ 662,827 คน โดยมีจำนวนผู้ยื่นกู้ลดลงทุกระดับและประเภทการศึกษา และเมื่อพิจารณาการได้รับอนุมัติเงินกู้ของผู้ยื่นกู้รายเก่า แม้การจัดสรรวงเงินจะพิจารณาจัดสรรให้แก่ผู้กู้ต่อเนื่องรายเก่าก่อน แต่จากการศึกษาข้อมูลพบว่า มีผู้ยื่นกู้รายเก่า ร้อยละ 4 – 5 ของผู้ยื่นกู้ที่ไม่ได้รับการอนุมัติเงินกู้ โดยผู้ยื่นกู้และได้รับอนุมัติเงินกู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวนสูงสุดร้อยละ 98 – 99 ของผู้ยื่นกู้แต่ละปี รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ยื่นกู้รายเก่าและได้รับอนุมัติให้กู้รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา
ปีการศึกษา 2553 – 2556 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : คน

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	ผู้ยื่นกู้	ร้อยละ	ผู้ได้รับอนุมัติ	ผู้ยื่นกู้	ร้อยละ	ผู้ได้รับอนุมัติ	ผู้ยื่นกู้	ร้อยละ	ผู้ได้รับอนุมัติ	ผู้ยื่นกู้	ร้อยละ	ผู้ได้รับอนุมัติ
ม.ปลาย	92,168	98	90,894	75,864	99	74,725	78,152	99	77,087	61,330	99	60,342
ปวช.	69,509	96	66,475	60,903	95	57,684	57,224	95	54,419	55,155	95	52,838
ปวส.	75,416	96	72,122	77,974	95	74,144	72,731	94	68,213	66,595	94	63,001
ป.ตรี	416,725	94	394,057	479,485	94	450,587	488,383	94	456,911	479,747	94	451,931
รวม	653,818	95	623,548	694,226	95	657,140	696,490	94	656,630	662,827	94	628,112

ส่วนสภาพการกู้ของผู้รายใหม่ เมื่อพิจารณาข้อมูลการยื่นกู้ของผู้รายใหม่รวมทุกระดับและประเภทการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 – 2556 พบว่า แนวโน้มการยื่นกู้มีจำนวนลดลงทุกปี กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2553 มีผู้ยื่นกู้ 376,115 คน และลดลงเหลือ 281,537 คน ในปีการศึกษา 2556 หรือลดลงร้อยละ 25 จากปีการศึกษา 2553

เมื่อพิจารณาการได้รับอนุมัติเงินกู้ของผู้ยื่นกู้รายใหม่ ทุกระดับและประเภทการศึกษา ในภาพรวมพบว่า ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 – 2556 ผู้ยื่นกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้มีจำนวนลดลงทุกปี กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2553 มีผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้อ้อยละ 72 และลดลงเหลือเพียงร้อยละ 56 ในปีการศึกษา 2556 และเมื่อพิจารณาการยื่นกู้และอนุมัติให้กู้ของผู้กู้ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา พบว่า ในแต่ละปีมีผู้ยื่นกู้และได้รับอนุมัติเงินกู้ในระดับ ปวส. สูงสุดร้อยละ 79 – 83 รองลงมาคือระดับ ปวช. ร้อยละ 73 – 79 โดยในปีการศึกษา 2556 ผู้ยื่นกู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับอนุมัติเงินกู้น้อยที่สุด ร้อยละ 41 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ยื่นกู้รายใหม่และได้รับอนุมัติให้กู้รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา
ปีการศึกษา 2553 – 2556 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : คน

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	ผู้ยื่นกู้	ผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้	ร้อยละ	ผู้ยื่นกู้	ผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้	ร้อยละ	ผู้ยื่นกู้	ผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้	ร้อยละ	ผู้ยื่นกู้	ผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้	ร้อยละ
ม.ปลาย	134,225	96,903	72	151,240	107,436	71	146,995	86,544	59	139,078	57,134	41
ปวช.	64,636	48,165	75	65,123	47,692	73	58,884	44,059	75	52,026	39,294	76
ปวส.	44,653	36,165	81	35,689	28,486	80	28,538	23,618	83	24,955	19,704	79
ป.ตรี	132,601	88,720	67	101,228	66,308	66	76,636	55,419	72	65,478	42,699	65
รวม	376,115	269,953	72	353,280	249,922	71	311,053	209,640	67	281,537	158,831	56

2) จำนวนและสัดส่วนของผู้กู้ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่รวมทุกระดับและประเภทการศึกษา พบว่า แนวโน้มผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่มีจำนวนลดลง โดยในปีการศึกษา 2553 – 2556 มีจำนวน 893,501 907,062 คน 866,270 คน และ 786,943 คน ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนระหว่างจำนวนผู้กู้รายเก่าและรายใหม่ พบว่า สัดส่วนผู้กู้รายใหม่มีสัดส่วนลดลง กล่าวคือ จากร้อยละ 30 ในปีการศึกษา 2553 เป็นร้อยละ 20 ในปีการศึกษา 2556 เมื่อพิจารณาตามระดับและประเภทการศึกษา พบว่า ผู้กู้ระดับปริญญาตรีมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปีจากร้อยละ 54 เป็นร้อยละ 62 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นในส่วนของผู้กู้รายเก่า ในขณะที่ผู้กู้รายใหม่มีสัดส่วนที่ลดลง ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีสัดส่วนลดลงทุกปี จากร้อยละ 21 เป็นร้อยละ 15 ส่วนระดับ ปวช. และ ปวส. มีสัดส่วนร้อยละ 11 – 13 ในแต่ละปี รายละเอียดตามตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 จำนวนผู้กู้รายเก่า - รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 - 2556
(ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : คน

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
ม.ปลาย	90,894	96,903	187,797	74,725	107,436	182,161	77,087	86,544	163,631	60,342	57,134	117,476
ปวช.	66,475	48,165	114,640	57,684	47,692	105,376	54,419	44,059	98,478	52,838	39,294	92,132
ปวส.	72,122	36,165	108,287	74,144	28,486	102,630	68,213	23,618	91,831	63,001	19,704	82,705
ป.ตรี	394,057	88,720	482,777	450,587	66,308	516,895	456,911	55,419	512,330	451,931	42,699	494,630
รวม	623,548	269,953	893,501	657,140	249,922	907,062	656,630	209,640	866,270	628,112	158,831	786,943

ตารางที่ 5 สัดส่วนจำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : ร้อยละ

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
ม.ปลาย	10	11	21	8	12	20	9	10	19	8	7	15
ปวช.	7	5	13	6	5	12	6	5	11	7	5	12
ปวส.	8	4	12	8	3	11	8	3	11	8	3	11
ป.ตรี	44	10	54	50	7	57	53	6	59	57	5	62
รวม	70	30	100	72	28	100	76	24	100	80	20	100

3) วงเงินกู้ของผู้กู้ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา

สำหรับวงเงินกู้ของผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่รวมทุกระดับและประเภทการศึกษา ในปีการศึกษา 2553 – 2556 มีจำนวน 33,571 ล้านบาท 35,403 ล้านบาท 33,806 ล้านบาท และ 30,498 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินกู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรีมีสัดส่วนวงเงินกู้มากที่สุดประมาณ 3 ใน 4 ของวงเงินกู้รวมแต่ละปี รองลงมาคือ ระดับ ปวส. ปวช. และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ โดยสัดส่วนวงเงินกู้ของระดับปริญญาตรีและปวช. มีแนวโน้มสูงขึ้น ขณะที่ระดับ ปวส. และมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มลดลง

เมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินของผู้กู้รายใหม่ในทุกระดับและประเภทการศึกษา พบว่า สัดส่วนวงเงินกู้รวมลดลงทุกปี จากร้อยละ 24 ในปีการศึกษา 2553 เหลือร้อยละ 15 ในปีการศึกษา 2556 โดยในปีการศึกษา 2556 ระดับปริญญาตรี ปวส. และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสัดส่วนลดลงประมาณครึ่งหนึ่งจากปีการศึกษา 2553 ส่วนระดับ ปวช. มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย รายละเอียดตามตารางที่ 6 และ 7

ตารางที่ 6 วงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : ล้านบาท

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
ม.ปลาย	1,215	1,282	2,496	997	1,419	2,416	1,029	1,148	2,177	802	747	1,549
ปวช.	1,317	903	2,220	1,578	1,265	2,843	1,586	1,247	2,833	1,539	1,094	2,633
ปวส.	2,685	1,281	3,966	2,750	1,031	3,781	2,509	844	3,353	2,312	689	3,002
ป.ตรี	20,155	4,734	24,888	22,774	3,589	26,363	22,539	2,904	25,443	21,194	2,120	23,314
รวม	25,371	8,200	33,571	28,098	7,305	35,403	27,663	6,143	33,806	25,847	4,651	30,498

ตารางที่ 7 สัดส่วนวงเงินกู้ที่อนุมัติของผู้ขอยืมเงิน – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : ร้อยละ

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
ม.ปลาย	4	4	8	3	4	7	3	3	6	3	2	5
ปวช.	4	3	7	4	4	8	5	4	9	5	4	9
ปวส.	8	4	12	8	3	11	7	2	9	8	2	10
ป.ตรี	60	14	74	64	10	74	67	9	76	69	7	76
รวม	76	24	100	79	21	100	82	18	100	85	15	100

4) จำนวน สัดส่วนและวงเงินกู้ของผู้กู้ จำแนกตามสังกัด

ในภาพรวมช่วงปีการศึกษา 2553 – 2556 จำนวนผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่รวมทุกสังกัดมีแนวโน้มลดลง ยกเว้นปีการศึกษา 2554 ที่ผู้กู้สังกัด สกอ. มีจำนวนเพิ่มขึ้น และเมื่อพิจารณารายสังกัด พบว่า ผู้กู้อรวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สช.) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ตามลำดับ กล่าวคือในแต่ละปี สกอ. มีผู้กู้จำนวน 500,000 คน คิดเป็น ร้อยละ 55 – 60 สพฐ. จำนวน 130,000 – 170,000 คน คิดเป็นร้อยละ 15 – 20 สช. จำนวน 100,000 – 120,000 คน คิดเป็นร้อยละ 12 – 14 และ สอศ. จำนวน 90,000 – 110,000 คน คิดเป็นร้อยละ 11 – 12 ที่เหลือเป็นผู้กู้สังกัด กศน. และนอกสังกัด ศธ.

เมื่อพิจารณาสัดส่วนผู้กู้รายเก่าต่อรายใหม่ของผู้กู้สังกัด ในภาพรวมพบว่า สัดส่วนผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่สังกัด สกอ. มีจำนวนเพิ่มขึ้นและมากที่สุดทุกปี อย่างไรก็ตาม สัดส่วนผู้กู้รายใหม่ลดลง ทุกปี กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2553 สกอ. มีสัดส่วนผู้กู้รายใหม่ ร้อยละ 10 และลดลงเหลือเพียงร้อยละ 5 ในปีการศึกษา 2556 รายละเอียดตามตารางที่ 8 และ 9

ตารางที่ 8 จำนวนผู้กู้รายเก่า - รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 - 2556
(ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : คน

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
สพฐ.	81,227	85,898	167,125	66,236	96,308	162,544	68,889	75,803	144,692	53,298	72,654	125,952
สอศ.	65,623	40,633	106,256	62,810	38,666	101,476	60,404	34,795	95,199	59,069	32,367	91,436
สช.	74,041	49,592	123,633	69,072	43,742	112,814	62,698	39,834	102,532	59,910	36,915	96,825
สกอ.	385,444	89,154	474,598	442,127	66,542	508,669	446,723	55,544	502,267	447,263	44,791	492,054
กศน.	70	131	201	115	247	362	126	122	248	95	104	199
นอก สังกัด ศธ.	15,945	4,394	20,339	16,351	4,357	20,708	17708	3496	21,204	17845	3099	20,944
รวม	622,350	269,802	892,152	656,711	249,862	906,573	656,548	209,594	866,142	637,480	189,930	827,410

หมายเหตุ นอกสังกัด ศธ. ได้แก่ อปท. กระทรวงการทองเที่ยวและการกีฬา กระทรวงสาธารณสุข

ตารางที่ 9 สัดส่วนจำนวนผู้รู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : ร้อยละ

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
สพฐ.	9	10	19	7	11	18	8	9	17	6	9	15
สอศ.	7	5	12	7	4	11	7	4	11	7	4	11
สช.	8	6	14	8	5	12	7	5	12	7	4	12
สกอ.	43	10	53	49	7	56	52	6	58	54	5	59
กศน.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
นอกสังกัด ศธ.	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	3
รวม	69	31	100	72	28	100	76	24	100	77	23	10

สำหรับวงเงินกู้จำแนกตามสังกัดในช่วงปีการศึกษา 2553 – 2556 ในภาพรวมพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีวงเงินกู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่แต่ละปีมากที่สุดจำนวน 25,000 ล้านบาทต่อปี รองลงมาคือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) (สายสามัญและสายอาชีพ) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินกู้จำแนกตามสังกัด พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีสัดส่วนวงเงินกู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่มากที่สุดคิดเป็นสัดส่วน 3 ใน 4 ของวงเงินรวมแต่ละปี รองลงมาคือ สังกัด สช. ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 10 – 11 สอศ. ร้อยละ 8 และ สพฐ. ร้อยละ 5 – 6 ในแต่ละปี

เมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายใหม่ พบว่า มีสัดส่วนวงเงินกู้ลดลงทุกปี เมื่อเทียบกับผู้กู้รายเก่าจากร้อยละ 24 ในปีการศึกษา 2553 เหลือร้อยละ 16 ในปีการศึกษา 2556 และเมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายใหม่ในแต่ละปี พบว่า ผู้กู้รายใหม่สังกัด สกอ. มีสัดส่วนวงเงินกู้ มากที่สุด แต่มีสัดส่วนที่ลดลงทุกปี จากร้อยละ 14 ในปีการศึกษา 2553 เหลือร้อยละ 7 ในปีการศึกษา 2556 ขณะที่สัดส่วนวงเงินกู้ระดับอื่นค่อนข้างคงที่ รายละเอียดตามตารางที่ 10 และ 11

ตารางที่ 10 วงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : ล้านบาท

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
สพฐ.	1,084	1,137	2,221	886	1,276	2,163	923	1,010	1,934	720	973	1,693
สอศ.	1,610	946	2,555	1,788	1,068	2,856	1,725	964	2,689	1,748	937	2,685
สช.	2,262	1,254	3,516	2,374	1,258	3,632	2,233	1,178	3,411	2,202	1,077	3,279
สกอ.	19,831	4,735	24,566	22,440	3,587	26,027	22,148	2,901	25,049	22,651	2,359	25,010
กศน.	1	2	3	1	3	4	1	2	3	1	1	2
นอกสังกัด ศธ.	546	121	667	593	109	703	629	88	716	641	73	714
รวม	25,334	8,194	33,529	28,083	7,302	35,385	27,659	6,142	33,801	27,964	5,420	33,382

ตารางที่ 11 สัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556
 (ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : ร้อยละ

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
สพฐ.	3	3	6	2	4	6	3	3	6	2	3	5
สอศ.	5	3	8	5	3	8	5	3	8	5	3	8
สช.	7	4	11	7	4	11	7	3	10	7	3	10
สกอ.	59	14	73	63	10	73	65	9	74	68	7	75
กศน.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
นอกสังกัด ศธ.	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2
รวม	76	24	100	79	21	100	82	18	100	84	16	100

5) การประกอบอาชีพของครอบครัวผู้กู้

เมื่อพิจารณาสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่ ปีการศึกษา 2553 – 2556 โดยพิจารณาตามอาชีพของบิดา ในภาพรวมพบว่า ผู้กู้ทุกระดับและประเภทการศึกษามีบิดาเป็นเกษตรกรมากที่สุดทุกปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40 – 44 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 31 – 32 ที่เหลือเป็นอาชีพค้าขายและรับราชการ ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 สัดส่วนจำนวนผู้กู้ทั้งรายเก่า – รายใหม่รวมทั้งประเทศ จำแนกตามอาชีพบิดา ปีการศึกษา 2553 – 2556 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : ร้อยละ

อาชีพ – ปีการศึกษา	2553	2554	2555	2556
เกษตรกร	44	42	41	40
ข้าราชการ	3	2	2	2
ค้าขาย	7	8	8	7
ธุรกิจส่วนตัว	1	1	2	2
พนักงานบริษัทเอกชน	1	1	1	1
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0	0	0	0
องค์กรของรัฐ	1	1	1	1
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	1	1	1	1
ไม่ระบุ	8	9	10	11
รับจ้าง	31	31	31	32
อื่นๆ (โปรดระบุ)	3	4	3	3
รวม	100	100	100	100

6) จำนวนและสัดส่วนผู้กู้ตามกลุ่มสาขาวิชามาตรฐาน

สำหรับผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่ระดับ ปวส. และปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553 – 2556 เมื่อพิจารณาตามกลุ่มสาขาวิชาของผู้กู้ ในภาพรวมพบว่า ผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่ที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีจำนวนมากที่สุดทุกปี กล่าวคือ มีจำนวน 298,114 คน 322,468 คน 315,637 คน และ 308,820 คน ตามลำดับ รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และกลุ่มสาขาพาณิชยกรรมฯ ตามลำดับ และผู้กู้ที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาแพทยศาสตร์ มีจำนวนน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแนวโน้มจำนวนผู้กู้ที่เพิ่มขึ้นในแต่ละสาขาพบว่า ผู้กู้ที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาแพทยศาสตร์ และกลุ่มสาขาศิลปกรรมศาสตร์ มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ขณะที่ผู้กู้กลุ่มสาขาช่างอุตสาหกรรม และกลุ่มสาขาพาณิชยกรรม มีจำนวนลดลงทุกปี ส่วนกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิศวกรรมศาสตร์ มีผู้กู้จำนวนลดลงทุกปี ยกเว้นปีการศึกษา 2554

สำหรับกลุ่มผู้กู้รายใหม่ก็มีสภาพเช่นเดียวกัน กล่าวคือ กลุ่มสาขาที่มีจำนวนผู้กู้สูงสุด 3 ลำดับแรกคือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และกลุ่มสาขาพาณิชยกรรมฯ โดยผู้กู้ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ ช่างอุตสาหกรรมและกลุ่มสาขาพาณิชยกรรม มีแนวโน้มลดลงทุกปี

เมื่อพิจารณาสัดส่วนผู้กู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ที่ศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า ในแต่ละปีผู้กู้ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีสัดส่วนสูงที่สุดร้อยละ 50 – 52 ต่อปี รองลงมาคือ กลุ่มผู้กู้สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 20 เมื่อพิจารณาในส่วนของผู้กู้รายใหม่ ก็มีลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ผู้กู้รายใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีสัดส่วนสูงที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มผู้กู้สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ อย่างไรก็ตาม สัดส่วนผู้กู้รายใหม่ทั้งกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 9 และร้อยละ 4 ในปีการศึกษา 2553 เหลือร้อยละ 5 และร้อยละ 2 ในปีการศึกษา 2556 รายละเอียดดังตาราง 13 และ 14

เมื่อพิจารณาวงเงินของผู้กู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ของแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ช่วงปีการศึกษา 2553 – 2556 พบว่า กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีวงเงินกู้มากที่สุดจำนวน 15,000 ล้านบาทต่อปี รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ประมาณ 6,000 ล้านบาทต่อปี ตามมาด้วยกลุ่มสาขาวิชาสาธารณสุข และกลุ่มสาขาวิชาพาณิชยกรรมฯ ซึ่งมีจำนวน 2,000 ล้านบาทต่อปี เมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินกู้ของแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ในภาพรวมพบว่า สัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้แต่ละกลุ่มสาขาวิชาค่อนข้างคงที่ กล่าวคือ สัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีมากที่สุด ร้อยละ 52 ของวงเงินกู้รวมแต่ละปี รองลงมาคือกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 22 ของวงเงินกู้รวมแต่ละปี ขณะที่วงเงินกู้ของผู้กู้ในกลุ่มสาขาวิชาพาณิชยกรรมฯ มีสัดส่วนวงเงินกู้ลดลงจากร้อยละ 9 ในปีการศึกษา 2553 เหลือร้อยละ 7 ในปีการศึกษา 2556

ตารางที่ 13 จำนวนผู้รับรายเก่า – รายใหม่ระดับ ปวส. และปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาตามฐาน ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : คน

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
สังคมฯ	242,074	56,040	298,114	281,403	41,065	322,468	279,446	36,191	315,637	281,542	27,278	308,820
ศิลปกรรมฯ	7,283	2,357	9,640	8,789	1,915	10,704	13,889	1,812	15,701	16,508	2,095	18,603
วิศวกรรมฯ	98,652	22,528	121,180	111,108	17,856	128,964	111,287	12,412	123,699	108,024	10,545	118,569
เกษตร	11,802	2,388	14,190	13,533	1,655	15,188	11,429	1,303	12,732	13,400	1,511	14,911
สาธารณสุขฯ	31,673	5,032	36,705	33,824	3,511	37,335	34,966	2,934	37,900	32,757	2,570	35,327
แพทยศาสตร์ฯ	1,591	305	1,896	1,639	276	1,915	3,930	392	4,322	6,267	535	6,802
ช่างอุตสาหกรรม	27,002	14,793	41,795	28,530	12,865	41,395	26,862	10,301	37,163	24,128	8,804	32,932
พาณิชยกรรมฯ	45,097	21,364	66,461	45,597	15,618	61,215	43,266	13,678	56,944	40,494	11,798	52,292
รวม	465,174	124,807	589,981	524,423	94,761	619,184	525,075	79,023	604,098	523,120	65,136	588,256

หมายเหตุ 1. ข้อมูลตามบันทึกงบประมาณเงินกู้ยืม ณ 28 กุมภาพันธ์ 2557

2. กลุ่มสาขาวิชาตามฐาน ประกอบด้วย (1) สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ (2) ศิลปกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ (3) วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (4) เกษตรศาสตร์ (5) สาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เภสัชศาสตร์ (6) แพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ (7) ช่างอุตสาหกรรม อุตสาหกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ทัศนศาสตร์ และ (8) พาณิชยกรรมหรือบริหารธุรกิจ ศิลปหัตถกรรม เกษตรกรรม ภาษาศาสตร์ คหกรรม คหกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

ตารางที่ 14 สัดส่วนจำนวนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ระดับ ปวส. และปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาตามฐาน ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : ร้อยละ

กลุ่มสาขา	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
สังคมฯ	41	9	50	45	7	52	46	6	52	48	5	52
ศิลปกรรมฯ	1	1	2	1	1	2	2	0	3	3	0	3
วิศวกรรมฯ	17	4	21	18	3	21	18	2	20	18	2	20
เกษตร	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	3
สาธารณสุขฯ	5	1	6	5	1	6	6	0	6	6	0	6
แพทยศาสตร์ฯ	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1
ช่างอุตสาหกรรม	5	2	7	5	2	7	4	2	6	4	1	6
พาณิชยกรรมฯ	8	3	11	7	2	9	7	2	9	7	2	9
รวม	80	20	100	85	15	100	87	13	100	89	11	100

เมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายใหม่กับรายเก่า ในภาพรวมพบว่า สัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายใหม่ในปีการศึกษา 2556 ลดลงประมาณครึ่งหนึ่งจากปีการศึกษา 2553 กล่าวคือ ปีการศึกษา 2553 มีสัดส่วนวงเงินร้อยละ 21 ลดลงเหลือร้อยละ 11 ในปีการศึกษา 2556 ซึ่งเมื่อพิจารณา แต่ละกลุ่มสาขาวิชา ก็มีลักษณะเดียวกันทั้งกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ฯ และวิศวกรรมศาสตร์ฯ โดยกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ฯ มีสัดส่วนร้อยละ 10 ในปีการศึกษา 2553 ลดลงเหลือประมาณร้อยละ 5 ในปีการศึกษา 2556 กลุ่มสาขาวิศวกรรมศาสตร์ มีสัดส่วนร้อยละ 4 ในปีการศึกษา 2553 ลดลงเหลือร้อยละ 2 ในปีการศึกษา 2556 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสาขาวิชาในแต่ละปี พบว่า สัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายใหม่กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ฯ มีประมาณครึ่งหนึ่งของสัดส่วนวงเงินกู้ของกลุ่มผู้กู้รายใหม่รวมในแต่ละปี ที่เหลือเป็นสัดส่วนของสาขาวิชาอื่นๆ รายละเอียดตามตารางที่ 15 และ 16

ตารางที่ 15 จำนวนวงเงินกู้รายเก่า – รายใหม่ระดับ ปวส. และปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาตามฐาน ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : ล้านบาท

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
สังคมฯ	12,001	2,931	14,932	13,602	2,143	15,744	13,071	1,837	14,909	13,438	1,384	14,822
ศิลปกรรมฯ	398	134	532	485	111	596	725	100	825	878	118	996
วิศวกรรมฯ	5,050	1,201	6,250	5,682	984	6,666	5,693	667	6,360	5,720	565	6,285
เกษตร	540	109	649	616	76	692	514	59	574	619	71	690
สาธารณสุขฯ	2,031	336	2,366	2,267	257	2,524	2,229	207	2,436	2,078	184	2,263
แพทยศาสตร์ฯ	101	19	120	109	17	126	241	23	265	349	32	381
ช่างอุตสาหกรรม	1,000	516	1,517	1,051	458	1,509	979	359	1,337	907	312	1,219
พาณิชย์กรรมฯ	1,685	764	2,449	1,698	572	2,271	1,592	495	2,087	1,540	434	1,974
รวม	22,804	6,010	28,814	25,510	4,618	30,128	25,045	3,747	28,792	25,529	3,101	28,630

ตารางที่ 16 สัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ระดับ ปวส. และปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชามาตรฐาน
ปีการศึกษา 2553 – 2556 (ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : ร้อยละ

กลุ่มสาขาวิชา	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
สังคมฯ	42	10	52	45	7	52	45	6	52	47	5	52
ศิลปกรรมฯ	1	0	1	2	0	2	3	0	3	3	0	3
วิศวกรรมฯ	18	4	22	19	3	22	20	2	22	20	2	22
เกษตร	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2
สาธารณสุขฯ	7	1	8	8	1	9	8	1	9	7	1	8
แพทยศาสตร์ฯ	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1
ช่างอุตสาหกรรม	3	2	5	3	2	5	3	1	4	3	1	4
พาณิชยกรรมฯ	6	3	9	6	2	8	6	2	7	5	2	7
รวม	79	21	100	85	15	100	87	13	100	89	11	100

7) จำนวนผู้กู้ระดับปริญญาตรี จำแนกตามคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สำนัก

สำหรับผู้กู้ในระดับปริญญาตรีเมื่อพิจารณาตามคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สำนักที่ผู้กู้ศึกษาอยู่ พบว่า ในช่วงปี 2553 – 2556 มีผู้กู้ที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีทั้งรัฐและเอกชนกระจายอยู่ในคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สำนักจำนวน 496 คณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สำนัก มีจำนวนผู้กู้รวมทั้งสิ้น 482,327 คน 516,476 คน 512,053 คน และ 490,966 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาคณะที่มีผู้กู้สูงสุด 20 ลำดับแรก พบว่า คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีผู้กู้มากที่สุด โดยในปี 2556 มีจำนวน 76,991 คน รองลงมาคือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ ฯลฯ รายละเอียดตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนผู้กู้ กยศ. 20 ลำดับแรกที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี จำแนกตามคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สำนัก ปีการศึกษา 2553 – 2556 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : คน

คณะ - ปีการศึกษา	2553	2554	2555	2556
ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์	53,062	69,604	74,838	76,991
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	27,457	31,746	38,169	40,348
บริหารธุรกิจ	51,064	49,269	45,936	40,314
วิทยาการจัดการ	38,258	37,726	35,434	34,579
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	28,034	32,597	32,168	31,370
วิศวกรรมศาสตร์	28,352	29,035	25,926	22,945
วิทยาศาสตร์	19,942	21,273	20,601	19,790
พยาบาลศาสตร์	17,530	15,412	15,402	14,847
ศิลปศาสตร์	12,532	13,934	12,607	11,757
ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์	7,129	8,455	10,916	11,493
นิติศาสตร์	10,716	10,366	8,738	7,254
นิเทศศาสตร์	8,187	8,178	8,317	7,753
เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	6,862	6,927	6,572	6,405
สาธารณสุขศาสตร์	4,299	5,314	5,100	5,063
รัฐศาสตร์	9,400	8,277	6,062	4,407
บริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์	3,985	4,307	4,359	4,329
บัญชี	4,447	5,460	5,046	4,130
การบัญชีและการจัดการ	4,055	4,325	4,615	4,037
มนุษยศาสตร์	4,356	4,316	4,247	3,780
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3,579	3,772	3,652	3,411

8) สภาพการชำระเงินกู้ยืมคินกองทุน

สำหรับการชำระเงินกู้ยืมคินกองทุนเมื่อครบกำหนดชำระหนี้ นั้น จากข้อมูล ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556 ในภาพรวมพบว่า สภาพการชำระหนี้ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ คินกองทุนตั้งแต่ปี 2542 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,800,079 คน เป็นผู้ที่ชำระคินตามปกติจำนวน 696,777 คน คิดเป็น 1 ใน 4 หรือร้อยละ 25 เท่านั้น ที่เหลืออีกร้อยละ 75 เป็นผู้กู้ที่ค้างชำระ ซึ่งมี ทั้งที่ค้างชำระบางส่วนและค้างชำระทั้งจำนวน โดยมีผู้กู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวนสูงถึงร้อยละ 22 ของผู้กู้ ที่ครบกำหนดชำระ เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของผู้ กู้ พบว่า ผู้กู้ที่ค้างชำระสูงที่สุดคือ ระดับ ปวช. ร้อยละ 82 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปวส. และปริญญาตรี ตามลำดับ โดยระดับ ปวช. มีผู้กู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวนสูงที่สุดร้อยละ 29 รองลงมาคือ ระดับ ปวส. ปริญญาตรี และ มัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 สถิติการชำระหนี้ของผู้ที่ครบกำหนดชำระ จำแนกตามระดับการศึกษา (ข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556)

หน่วย : คน

ระดับการศึกษา	ครบกำหนดชำระ	ชำระปกติ	รวมชำระ	ค้างชำระบางส่วน	ค้างชำระทั้งหมด	ร้อยละของผู้ที่ค้างชำระ	ร้อยละของผู้ที่ค้างชำระทั้งหมด
ม.ปลาย	438,502	91,253	347,249	260,593	86,656	79	20
ปวช	361,736	63,541	298,195	194,420	103,775	82	29
ปวส	625,712	137,151	488,561	345,456	143,105	78	23
ป.ตรี	1,373,020	404,511	968,509	693,694	274,815	71	20
ไม่ระบุ	1,109	321	788	682	106	71	10
รวม	2,800,079	696,777	2,103,302	1,494,845	608,457	75	22

เมื่อพิจารณาจำนวนวงเงินกู้ยืมที่ครบกำหนดชำระคืนตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 – 2546 พบว่า วงเงินกู้ยืมที่ครบกำหนดชำระคืนรวมทุกระดับและประเภทการศึกษา มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 72,412 ล้านบาท และมีวงเงินที่ค้างชำระรวมทั้งสิ้น 38,239 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 53 ของวงเงินที่ครบกำหนดชำระคืน โดยระดับการศึกษาที่มีวงเงินค้างชำระมากที่สุด คือ ระดับ ปวช. ร้อยละ 65 ของเงินที่ครบกำหนดชำระคืน รองลงมาคือระดับ ปวส. มัธยมศึกษาตอนปลาย และปริญญาตรี ร้อยละ 58 55 และร้อยละ 50 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19 จำนวนเงินให้กู้ยืมที่ครบกำหนดชำระคืนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 – 2556
จำแนกตามระดับการศึกษา (ข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556)

หน่วย : ล้านบาท

ระดับการศึกษา	เงินกู้ยืมที่ครบกำหนดชำระคืน	เงินค้างชำระ	ร้อยละ
ม.ปลาย	2,860	1,586	55
ปวช	4,090	2,666	65
ปวส	14,149	8,191	58
ปริญญาตรี	51,269	25,779	50
ไม่ระบุ	44	16	37
รวม	72,412	38,239	53

เมื่อพิจารณาการค้างชำระหนี้ของผู้กู้จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา พบว่า ผู้กู้จากสถานศึกษาสังกัด กศน. เป็นผู้ที่ค้างชำระทั้งประเภทค้างชำระบางส่วนและค้างชำระทั้งจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 89 รองลงมาคือ สังกัด สช. สพฐ. สอศ. สกอ. และนอกสังกัด ศธ. ซึ่งมีร้อยละ 83 79 76 71 และ 69 ตามลำดับ โดยมีผู้กู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวนจากสังกัด สช. สูงที่สุด ร้อยละ 32 รองลงมาคือ สกอ. และ สอศ. ร้อยละ 20 สพฐ. นอกสังกัด ศธ. และ กศน. ร้อยละ 19 17 และ 16 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำนวนวงเงินกู้ยืมที่ค้างชำระทั้งค้างชำระบางส่วนและค้างชำระทั้งจำนวนของผู้กู้ จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา พบว่า วงเงินกู้ค้างชำระของผู้กู้จากสังกัด สช. มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 65 รองลงมาคือ สังกัด กศน. สพฐ. สอศ. สกอ. และนอกสังกัด ศธ. ตามลำดับ กล่าวคือ มีร้อยละ 60 55 52 51 และ 44 ตามลำดับ โดยมีวงเงินกู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวนของผู้กู้จากสังกัด สช. สูงที่สุด ร้อยละ 32 รองลงมาคือ สังกัด สกอ. กศน. สอศ. สพฐ. และนอกสังกัด ศธ. ร้อยละ 21 19 19 18 และ 15 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 20 และ 21

ตารางที่ 20 สถิติการชำระเงินกู้ยืมของผู้ที่ครบกำหนดชำระรวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด (ข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556)

หน่วย : คน

สังกัด	ครบกำหนดชำระ	รวมค้างชำระ	ค้างชำระบางส่วน	ค้างชำระทั้งจำนวน	ร้อยละของผู้กู้ที่ค้างชำระ	ร้อยละของผู้กู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวน
สพฐ.	410,278	323,289	244,393	78,896	79	19
สอศ.	463,662	354,437	263,158	91,279	76	20
สช.	466,145	388,336	241,072	147,264	83	32
สกอ.	1,380,231	979,330	701,517	277,813	71	20
กศน.	13,463	11,982	9,813	2,169	89	16
นอกสังกัดศธ.	66,300	45,928	34,892	11,036	69	17
รวม	2,800,079	2,103,302	1,494,845	608,457	75	22

ตารางที่ 21 จำนวนเงินกู้ยืมที่ครบกำหนดชำระ รวมทั้งประเทศ จำแนกตามสังกัด (ข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556)

หน่วย : ล้านบาท

สังกัด	ครบกำหนดชำระ	รวมค้างชำระ	ค้างชำระบางส่วน	ค้างชำระทั้งจำนวน	ร้อยละของวงเงินกู้ที่ค้างชำระ	ร้อยละของวงเงินกู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวน
สพฐ.	2,691	1,480	983	497	55	18
สอศ.	6,591	3,454	2,231	1,223	52	19
สช.	9,619	6,290	3,239	3,051	65	32
สกอ.	51,556	26,131	15,238	10,894	51	21
กศน.	117	69	48	22	60	19
นอกสังกัดศธ.	1,839	814	533	280	44	15
รวม	72,412	38,239	22,272	15,967	53	22

3.2.2 ข้อมูลเชิงปริมาณในจังหวัดขอนแก่น

1) จำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

ปีการศึกษา 2556 มีจำนวนสถานศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นที่เข้าร่วมโครงการ กยศ. รวมทั้งสิ้น 157 แห่ง จากจำนวนสถานศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ และระดับปริญญาตรีทุกสังกัดรวม 190 แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 จำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงาน กยศ. ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประเภท และสังกัด ปีการศึกษา 2556

หน่วย : แห่ง

ประเภท/ ระดับ - สังกัด	สถานศึกษา/ สถาบันการศึกษารวม (แห่ง)	สถานศึกษา/สถาบันศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการ (แห่ง)
สามัญ (ม.ปลาย)		
- สพฐ.	84	82
- สช.	8	2
- กศน.	25	1
- อปท.	18	18
- สาคิต	1	-
อาชีพ (ปวช.)		
- สอศ.	11	11
- สช.	13	13
อาชีพ (ปวส.)		
- สอศ.	11	11
- สช.	11	11
อนุป./ป.ตรี		
- สกอ.		
รัฐ	4	4
เอกชน	2	2
- สาธารณสุข	2	2
รวม	190	157

- ที่มา :
1. สำนักงาน กยศ.
 2. ข้อมูลจากฐานข้อมูลรายโรง สป.ศธ. ณ เดือนพฤศจิกายน 2555 (ไม่มี ม.บัณฑิตเอเชีย)
 3. www.edukkpuo.org/index.php

- หมายเหตุ
1. มีการนับซ้ำเนื่องจากเปิดสอนมากกว่า 1 ระดับ
 2. กศน. มีเฉพาะยอดหนี้ผู้กู้ที่ค้างชำระ ไม่มีผู้กู้รายเก่าและใหม่ ยกเว้น กศน. อำเภอภูผาม่าน
 3. สถานศึกษา/สถาบันศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ หมายถึง สถานศึกษา/สถาบันศึกษาที่ 1) มียอดผู้กู้รายใหม่หรือรายเก่า

2) สภาพการยืมกู้และผลการกู้

จากการศึกษาสภาพการกู้ยืมของนักเรียน นักศึกษา จากสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่นระหว่างปีการศึกษา 2553 ถึง 2556 ในภาพรวมทุกระดับและประเภทการศึกษา พบว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับภาพรวมทั้งประเทศ กล่าวคือ จำนวนที่จัดสรรให้ผู้กู้ยืมทั้งรายเก่าและรายใหม่ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี เมื่อพิจารณาการจัดสรรจำแนกตามระดับและประเภทการศึกษาในแต่ละปีพบว่า ระดับการศึกษาที่มีการจัดสรรให้กู้สูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นครึ่งหนึ่งของจำนวนที่จัดสรรให้กู้ทั้งหมด ส่วนระดับที่มีการจัดสรรให้กุน้อยที่สุดคือระดับ ปวช. กล่าวคือ ในแต่ละปีจะมีการจัดสรรสำหรับให้กู้ร้อยละ 15 ของยอดจัดสรรทั้งหมด

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้สนใจยื่นกู้ของนักเรียน นักศึกษา ในภาพรวมพบว่า จำนวนผู้ยื่นขอกู้ลดลงทุกปี และเมื่อเปรียบเทียบยอดผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้กับผู้ยื่นขอกู้ พบว่า ในปีการศึกษา 2553 และ 2554 ผู้ที่ได้รับเงินอนุมัติกู้มีร้อยละ 85 ของผู้ยื่นขอกู้ และลดลงเหลือร้อยละ 83 และ 82 ในปีการศึกษา 2555 และ 2556 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาผลการยื่นขอกู้และได้รับอนุมัติเงินกู้ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา พบว่า การอนุมัติให้กู้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายลดลงทุกปี โดยมีผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้ ร้อยละ 81 ของผู้ยื่นขอกู้ในปีการศึกษา 2553 และลดลงเหลือเพียงร้อยละ 54 ของผู้ยื่นขอกู้ในปีการศึกษา 2556 ขณะที่ระดับและประเภทการศึกษ่อื่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี มีผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้ ร้อยละ 78 86 และ 87 ของผู้ยื่นขอกู้ในปีการศึกษา 2553 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 84 88 และ 91 ของผู้ยื่นขอกู้ในปีการศึกษา 2556 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้ที่ยื่นกู้และผู้ที่ได้รับอนุมัติให้กู้ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา
ปีการศึกษา 2553 – 2556 (ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : คน

	ม. ปสย	ปวช.	ปวส.	ป.ตรี	รวม
2553	จำนวนที่จัดสรร	5,218	6,761	17,084	35,138
	ผู้ยื่นกู้	5,101	6,815	18,488	37,702
	ผู้ได้รับอนุมัติ	3,976	5,889	16,177	31,957
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	78	86	87	85
2554	จำนวนที่จัดสรร	4,101	5,689	16,998	32,891
	ผู้ยื่นกู้	5,048	6,294	17,893	36,270
	ผู้ได้รับอนุมัติ	3,650	5,404	16,017	30,686
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	72	86	90	85
2555	จำนวนที่จัดสรร	4,245	5,304	14,348	28,754
	ผู้ยื่นกู้	4,339	5,470	15,627	32,439
	ผู้ได้รับอนุมัติ	3,392	4,822	14,034	27,056
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	78	88	90	83
2556	จำนวนที่จัดสรร	3,889	4,663	13,650	26,606
	ผู้ยื่นกู้	3,815	4,691	14,178	28,671
	ผู้ได้รับอนุมัติ	3,196	4,113	12,836	23,371
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	84	88	91	82

สำหรับสภาพการกู้ยืมของผู้กู้รายเก่า ระหว่างปีการศึกษา 2553 ถึง 2556 จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ในภาพรวมพบว่า จำนวนที่จัดสรรให้แก่ผู้กู้รายเก่ามีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี ยกเว้นปีการศึกษา 2554 ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น และเมื่อพิจารณาตามระดับและประเภทการศึกษา พบว่า จำนวนที่จัดสรรให้ผู้กู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ปวส. ลดลงทุกปี ส่วนระดับปริญญาตรีมีการจัดสรรเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2554 และระดับ ปวช. เพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปีการศึกษา 2556

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้ยื่นขอผู้กู้รายเก่า ในภาพรวมพบว่า มีจำนวนผู้ยื่นขอผู้กู้ลดลงทุกปี และเมื่อพิจารณาตามจำนวนผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้กับผู้สนใจยื่นขอผู้รวมทุกระดับและประเภทการศึกษา พบว่า ร้อยละของผู้ยื่นกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ในแต่ละปี คิดเป็นร้อยละ 94 – 95 โดยผู้ยื่นกู้ที่ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับอนุมัติเงินกู้สูงสุด ร้อยละ 99 ของผู้ยื่นขอผู้ กู้ ขณะที่ระดับและประเภทการศึกษาอื่นร้อยละ 92 – 95 ของผู้ยื่นขอผู้ กู้ รายละเอียดดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของผู้รายเก่าที่ยื่นกู้และผู้ยื่นกู้และได้รับอนุมัติไว้ในจังหวัดขอนแก่นจำนวนตามระดับและประเภทการศึกษา
ปีการศึกษา 2553 – 2556 (ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : คน

	ม. ปสย	ปวช.	ปวส.	ป.ตรี	รวม
2553	จำนวนที่จัดสรร	2,443	4,156	14,039	23,612
	ผู้ยื่นกู้	2,435	4,155	14,318	23,877
	ผู้ได้รับอนุมัติ	2,301	3,948	13,386	22,562
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	95	95	94	95
2554	จำนวนที่จัดสรร	2,210	4,126	15,000	23,704
	ผู้ยื่นกู้	2,095	4,144	15,123	23,584
	ผู้ได้รับอนุมัติ	1,921	3,897	14,148	22,160
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	92	94	94	94
2555	จำนวนที่จัดสรร	1,915	3,638	13,033	20,894
	ผู้ยื่นกู้	2,011	3,782	13,745	21,871
	ผู้ได้รับอนุมัติ	1,864	3,534	12,814	20,514
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	93	93	93	94
2556	จำนวนที่จัดสรร	1,987	3,268	12,365	19,261
	ผู้ยื่นกู้	1,919	3,272	12,320	19,086
	ผู้ได้รับอนุมัติ	1,804	3,083	11,623	18,065
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	94	94	94	95

ส่วนผู้กู้รายใหม่ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 - 2556 ในภาพรวมพบว่า จำนวนที่จัดสรรให้แก่ผู้กู้รายใหม่มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี เมื่อพิจารณาตามระดับและประเภทการศึกษา พบว่า จำนวนที่จัดสรรให้ผู้กู้ระดับระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีลดลงทุกปี ยกเว้นปีการศึกษา 2555 ระดับ ปวช. และ ปวส. ได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาผู้ยื่นกู้รายใหม่ ในภาพรวมพบว่า มีจำนวนผู้ยื่นกู้ลดลงทุกปี และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้กับผู้สนใจยื่นขอกู้รวมทุกระดับและประเภทการศึกษา พบว่า ร้อยละของผู้ยื่นขอู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ในแต่ละปี คิดเป็นร้อยละ 68 67 62 และ 55 ตามลำดับ โดยในปีการศึกษา 2556 ผู้ยื่นขอู้ที่ศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. ได้รับอนุมัติเงินกู้สูงสุด ร้อยละ 73 ขณะที่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับอนุมัติเงินกู้ต่ำสุด เพียงร้อยละ 38 รายละเอียดดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของผู้กรายใหม่ที่ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา
ปีการศึกษา 2553 – 2556 (ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : คน

	ม. ปสย	ปวช.	ปวส.	ป.ตรี	รวม
2553	จำนวนที่จัดสรร	2775	2605	3045	11526
	ผู้ยื่นกู้	2666	2660	4170	13825
	ผู้ได้รับอนุมัติ	1675	1941	2791	9395
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	63	73	67	68
2554	จำนวนที่จัดสรร	1891	1563	1998	9187
	ผู้ยื่นกู้	2953	2150	2770	12686
	ผู้ได้รับอนุมัติ	1729	1507	1869	8526
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	59	70	68	67
2555	จำนวนที่จัดสรร	2330	1666	1315	7860
	ผู้ยื่นกู้	2328	1688	1882	10568
	ผู้ได้รับอนุมัติ	1528	1288	1220	6542
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	66	76	65	62
2556	จำนวนที่จัดสรร	1902	1395	1285	7345
	ผู้ยื่นกู้	1896	1419	1858	9585
	ผู้ได้รับอนุมัติ	1392	1030	1213	5306
	ร้อยละของผู้ได้รับอนุมัติจากผู้ยื่นกู้ทั้งหมด	73	73	65	55

3) จำนวนและสัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา

สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการของจังหวัดขอนแก่น ช่วงปีการศึกษา 2553 – 2556 ในภาพรวมพบว่า จำนวนผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่รวมทุกระดับและประเภทการศึกษามีจำนวนลดลงทุกปี กล่าวคือ มีจำนวน 31,957 30,686 27,056 และ 23,371 คน ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนจำนวนผู้กู้ระหว่างรายเก่าและรายใหม่ พบว่า สัดส่วนผู้กู้รายใหม่ลดลงทุกระดับและประเภทการศึกษา กล่าวคือ จากร้อยละ 29 ในปีการศึกษา 2553 เหลือเพียงร้อยละ 22 ในปีการศึกษา 2556 เมื่อพิจารณาตามระดับและประเภทการศึกษา พบว่า ผู้กู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ระดับปริญญาตรี และ ปวช. มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปี จากร้อยละ 51 และ 12 ในปีการศึกษา 2553 เป็นร้อยละ 55 และ 14 ในปีการศึกษา 2556 ตามลำดับ โดยในระดับปริญญาตรีเป็นการเพิ่มขึ้นในส่วนของผู้กู้รายเก่า ในขณะที่ผู้กู้รายใหม่มีสัดส่วนที่ลดลงเกือบครึ่งหนึ่ง กล่าวคือ ลดลงจากร้อยละ 9 ในปีการศึกษา 2553 เหลือเพียงร้อยละ 5 ในปีการศึกษา 2556 ส่วนระดับ ปวช. สัดส่วนผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย รายละเอียดตามตารางที่ 26 และ 27

ตารางที่ 26 จำนวนผู้รับรายเก่า – รายใหม่ในจังหวัดขอนแก่น ในแต่ละระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : คน

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
ม.ปลาย	2,927	2,988	5,915	2,194	3,421	5,615	2,302	2,506	4,808	1,555	1,671	3,226
ปวช.	2,301	1,675	3,976	1,921	1,729	3,650	1,864	1,528	3,392	1,804	1,392	3,196
ปวส.	3,948	1,941	5,889	3,897	1,507	5,404	3,534	1,288	4,822	3,083	1,030	4,113
ป.ตรี	13,386	2,791	16,177	14,148	1,869	16,017	12,814	1,220	14,034	11,623	1,213	12,836
รวม	22,562	9,395	31,957	22,160	8,526	30,686	20,514	6,542	27,056	18,065	5,306	23,371

ตารางที่ 27 สัดส่วนจำนวนผู้กู้รายเก่า - รายใหม่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2553 - 2556
(ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : ร้อยละ

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
ม.ปลาย	9	9	18	7	11	18	9	9	18	7	7	14
ปวช.	7	5	12	6	6	12	7	6	13	8	6	14
ปวส.	13	6	19	13	5	18	13	5	18	13	4	17
ป.ตรี	42	9	51	46	6	52	47	5	52	50	5	55
รวม	71	29	100	72	28	100	76	24	100	78	22	100

สำหรับวงเงินกู้ของผู้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่รวมทุกระดับและประเภทการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2553 - 2556 มีจำนวน 1,188 ล้านบาท 1,188 ล้านบาท 1,015 ล้านบาท และ 904 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินกู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรีมีสัดส่วนวงเงินกู้มากที่สุด ร้อยละ 67 - 69 ของวงเงินกู้รวมในแต่ละปี รองลงมาคือ ระดับ ปวส. ปวช. และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ โดยสัดส่วนวงเงินกู้ของระดับ ปวช. มีแนวโน้มสูงขึ้น

เมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินของผู้กู้รายใหม่รวมทุกระดับและประเภทการศึกษา พบว่า สัดส่วนวงเงินกู้รวมลดลงจากร้อยละ 24 ในปีการศึกษา 2553 เหลือร้อยละ 18 ในปีการศึกษา 2556 โดยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีสัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายใหม่คงที่ที่ร้อยละ 3 ส่วนระดับปริญญาตรีมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 12 ในปีการศึกษา 2553 เหลือร้อยละ 7 ในปีการศึกษา 2556 ส่วนระดับ ปวช. และ ปวส. มีสัดส่วนเพิ่ม/ลดเล็กน้อย รายละเอียดตามตารางที่ 28 และ 29

ตารางที่ 28 วงเงินกู้ที่อนุมัติให้กู้สำหรับรายเก่า - รายใหม่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2553 - 2556
(ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : ล้านบาท

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
ม.ปลาย	39	40	79	29	45	74	31	33	64	21	22	43
ปวช.	45	31	76	52	48	100	53	42	95	51	39	90
ปวส.	146	73	219	145	56	201	129	46	175	111	37	148
ป.ตรี	668	146	814	713	100	813	619	62	681	559	64	623
รวม	898	290	1,188	939	249	1,188	832	183	1,015	742	162	904

ตารางที่ 29 สัดส่วนวงเงินกู้ที่อนุมัติให้กู้สำหรับรายเก่า – รายใหม่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ณ วันที่ 23 มกราคม 2557)

หน่วย : ร้อยละ

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
ม.ปลาย	3	3	6	2	4	6	3	3	6	2	3	5
ปวช.	4	3	7	4	4	8	5	4	9	6	4	10
ปวส.	12	6	18	12	5	17	13	4	17	12	4	16
ปตรี	56	12	68	60	8	68	61	6	67	62	7	69
รวม	76	24	100	79	21	100	82	18	100	82	18	100

4) จำนวนสัดส่วนและวงเงินกู้ของผู้กู้ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสังกัด

เมื่อพิจารณาจำนวนสัดส่วนและวงเงินของผู้กู้ จำแนกตามสังกัด ช่วงปีการศึกษา 2553 – 2556 ในภาพรวมพบว่า จำนวนผู้กู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ทุกสังกัดมีแนวโน้มลดลง ยกเว้นผู้กู้นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และเมื่อพิจารณาจำนวนผู้กู้ในแต่ละสังกัด พบว่า ผู้กู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ตามลำดับ ยกเว้นปีการศึกษา 2555 และ 2556 ที่สังกัด สอศ. มีจำนวนมากกว่า สช. รายละเอียดตามตารางที่ 30

ตารางที่ 30 จำนวนผู้จ่ายค่า – รายใหม่ขอนแก่น จำนวนตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : คน

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
กศน.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
สช.	2,845	2,125	4,970	2,748	1,656	4,404	2,417	1,309	3,726	2,178	1,381	3,559
สพฐ.	2,265	2,221	4,486	1,662	2,674	4,336	1,803	2,022	3,825	1,263	2,018	3,281
สอศ.	2,972	1,527	4,499	2,578	1,587	4,165	2,500	1,494	3,994	2,472	1,263	3,735
สกอ.	13,436	2,916	16,352	14,193	1,999	16,192	12,791	1,283	14,074	11,506	1,307	12,813
นอกสังกัด ศษ.	1,030	603	1,633	977	607	1,584	1,001	433	1,434	845	486	1,331
- อปท.	480	519	999	363	549	912	355	355	710	209	448	657
(ม.ปลาย)												
- สธ.	550	84	634	614	58	672	646	78	724	636	38	674
รวม	22,548	9,392	31,940	22,158	8,523	30,681	20,512	6,541	27,053	18,264	6,455	24,719

เมื่อพิจารณาสัดส่วนผู้รู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ จำแนกตามสังกัด พบว่า สกอ. มีสัดส่วนผู้รู้มากที่สุดคิดเป็นครึ่งหนึ่งของผู้รู้รวมทุกสังกัด นอกนั้นเป็นผู้รู้จากสังกัดอื่น ซึ่งมี สัดส่วนร้อยละ 14 - 17 ในแต่ละปี เมื่อพิจารณาสัดส่วนผู้รู้รายใหม่ต่อรายเก่าของทุกสังกัด พบว่า ในภาพรวมสัดส่วนผู้รู้รายใหม่มีจำนวนลดลง ยกเว้นปีการศึกษา 2556 ที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2555 โดยสังกัด สกอ. มีสัดส่วนผู้รู้รายใหม่ลดลงจากร้อยละ 9 ของจำนวนผู้รู้รวมทั้งหมด ในปีการศึกษา 2553 เหลือร้อยละ 5 ในปีการศึกษา 2556 ส่วนสังกัดอื่นมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก รายละเอียดตามตารางที่ 31

ตารางที่ 31 สัดส่วนผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ของธนาคาร จำนวนตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : ร้อยละ

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
กศน.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
สช.	9	7	16	9	5	14	9	5	14	9	6	15
สพฐ.	7	7	14	6	9	15	7	7	14	5	8	13
สอศ.	9	5	14	8	5	13	9	6	15	10	5	15
สกอ.	42	9	51	46	7	53	47	5	52	47	5	52
นอกสังกัดศธ.	3	2	5	3	2	5	4	1	5	3	2	5
- อปท. (ม.ปลาย)	1	2	3	2	0	2	1	1	2	1	2	3
- สธ.	2	0	2	0	0	0	3	0	3	2	0	2
รวม	70	30	100	72	28	100	76	24	100	74	26	100

สำหรับวงเงินกู้จำแนกตามสังกัด ในช่วงปีการศึกษา 2553 – 2556 นั้น เมื่อพิจารณาวงเงินกู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ในแต่ละปี ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่นมีวงเงินกู้ยืมสำหรับผู้กู้ทั้งรายเก่าและใหม่รวมทั้งสิ้น 960 – 1,190 ล้านบาทต่อปี โดยปีการศึกษา 2556 ได้รับความสรรวงเงินกู้ต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาวงเงินกู้ของแต่ละสังกัด พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีวงเงินกู้มากที่สุด โดยปีการศึกษา 2553 – 2554 มีวงเงินกู้ยืม 820 ล้านบาทต่อปี และลดลงเหลือ 683 และ 649 ล้านบาท ในปีการศึกษา 2555 – 2556 รองลงมาคือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินกู้จำแนกตามสังกัด พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีสัดส่วนวงเงินกู้รวมทั้งรายเก่าและรายใหม่ ร้อยละ 69 ในปีการศึกษา 2553 – 2554 และลดลงเหลือร้อยละ 67 ในปีการศึกษา 2555 – 2556 รองลงมาคือ สังกัด สช. ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 12 – 13 สอศ. ร้อยละ 10 – 12 และ สพฐ. ร้อยละ 5 – 6 ในแต่ละปี ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายใหม่รวมทุกสังกัด พบว่า มีสัดส่วนวงเงินกู้ลดลงทุกปี ยกเว้นปีการศึกษา 2556 ที่มีสัดส่วนสูงขึ้นเล็กน้อย และเมื่อพิจารณาสัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายใหม่ จำแนกตามสังกัด พบว่า สกอ. มีสัดส่วนวงเงินกู้ลดลงจากร้อยละ 13 ในปีการศึกษา 2553 เหลือร้อยละ 7 ในปีการศึกษา 2556 ส่วนสังกัดอื่นสัดส่วนวงเงินไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก รายละเอียดตามตารางที่ 32 และ 33

ตารางที่ 32 วงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ขอนแก่น จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ข้อมูล ณ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : ล้านบาท

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
กศน.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
สช.	94	62	156	97	53	150	86	43	129	80	44	124
สพฐ.	30	29	59	22	35	57	24	27	51	17	27	44
สอศ.	78	39	117	75	46	121	72	41	113	74	37	111
สกอ.	670	151	821	715	105	820	619	64	683	579	70	649
นอกสังกัด ศธ.	26	10	36	30	10	40	30	8	38	27	7	34
- อปท. (ม.ปลาย)	6	7	13	5	7	12	4	5	9	3	6	9
- สธ.	20	3	23	25	3	28	26	3	29	24	1	25
รวม	899	291	1,189	939	249	1,188	831	183	1,014	777	185	962

ตารางที่ 33 สัดส่วนวงเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า – รายใหม่ขอนแก่น จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2553 – 2556
(ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557)

หน่วย : ร้อยละ

ระดับ	2553			2554			2555			2556		
	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม	เก่า	ใหม่	รวม
กศน.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
สช.	8	5	13	8	4	12	8	4	12	8	5	13
สพฐ.	3	2	5	2	3	5	3	3	6	2	3	5
สอศ.	7	3	10	6	4	10	7	4	11	8	4	12
สกอ.	56	13	69	60	9	69	61	6	67	60	7	67
นอกสังกัดศธ.	2	1	3	3	1	4	3	1	4	3	0	3
- อปท. (ม.ลาย)	1	1	2	0	1	1	0	1	1	0	0	0
- สธ.	1	0	1	2	0	2	3	0	3	3	0	3
รวม	76	24	100	79	21	100	82	18	100	81	19	100

5) สภาพการชำระเงินกู้ยืมคินกองทุนของผู้กู้ในจังหวัดขอนแก่น

สำหรับการชำระเงินกู้ยืมคินกองทุนเมื่อครบกำหนดชำระหนี้ของผู้กู้ในจังหวัดขอนแก่นนั้น จากข้อมูล ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556 ในภาพรวมพบว่า ผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้คินกองทุนตั้งแต่ปี 2542 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 127,265 คน เป็นผู้ที่ชำระคินตามปกติ 30,429 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้คิน ที่เหลือเป็นผู้กู้ที่ค้างชำระ 96,836 คน หรือร้อยละ 76 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้คิน ซึ่งมีทั้งผู้กู้ที่ค้างชำระบางส่วนและค้างชำระทั้งจำนวน โดยเป็นผู้กู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวนสูงถึงร้อยละ 27 ของผู้กู้ที่ค้างชำระ หรือคิดเป็นร้อยละ 20 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ เมื่อพิจารณาการค้างชำระของผู้กู้จำแนกตามสังกัด พบว่า ผู้กู้สังกัด กศน. ค้างชำระสูงที่สุด รองลงมาคือ สช. สพฐ. สอศ และ สกอ. ตามลำดับ โดยมีผู้กู้ที่ค้างชำระร้อยละ 93 85 81 78 และ 72 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ ตามลำดับ และมีผู้กู้จากสังกัด สช. ทั้งสายสามัญและอาชีวะค้างชำระทั้งจำนวนสูงที่สุด ร้อยละ 31 ของจำนวนผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ และร้อยละ 37 ของจำนวนรวมผู้กู้ที่ค้างชำระ รายละเอียดตามตารางที่ 34

ตารางที่ 34 สถิติการชำระเงินกู้ยืมของผู้ที่ครบกำหนดชำระในจังหวัดขอนแก่น จำนวนตามสังกัด (ข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556)

หน่วย : คน

สังกัด	ครบกำหนดชำระ	รวมชำระ	ค้างชำระบางส่วน	ค้างชำระทั้งหมด	ร้อยละของผู้ที่ค้างชำระเมื่อครบกำหนด	ร้อยละของผู้ที่ค้างชำระจากผู้ค้างชำระ	ร้อยละของผู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวนจากผู้ที่ครบกำหนดชำระ
กศน.	1,024	953	746	207	93	20	20
สช.	19,982	16,964	10,704	6,260	85	37	31
- ม.ปลาย	1,229	1,047	681	366	85	35	30
- อาชีว	18,753	15,917	10,023	5,894	85	37	31
สพฐ.	12,370	10,012	7,424	2,588	81	26	21
สอศ.	17,169	13,443	9,709	3,734	78	28	22
สกอ.	72,869	52,764	40,527	12,237	72	23	17
นอกสังกัด ศธ.	3,851	2,700	2,074	626	70	23	16
- อปท. (ม.ปลาย)	1844	1497	1061	436	81	29	24
- ศธ.	2,007	1,203	1,013	190	60	16	9
รวม	127,265	96,836	71,184	25,652	76	27	20

หมายเหตุ ตั้งแต่ตารางที่ 34 - 36 ข้อมูล สกอ. ในส่วนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (มทร.) จะเป็นข้อมูลรวมของศูนย์/วิทยาเขต รวม 5 แห่ง ได้แก่ ศูนย์กลางมหาวิทยาลัย (นครราชสีมา) วิทยาเขตกาฬสินธุ์ วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตสกลนคร และวิทยาเขตสุรินทร์ เนื่องจากไม่สามารถแยกข้อมูลเฉพาะ มทร. วิทยาเขตขอนแก่นได้

เมื่อพิจารณาวงเงินกู้ยืมที่ครบกำหนดชำระคืนตั้งแต่ปี 2542 - 2546 ในภาพรวมพบว่า วงเงินกู้ยืมที่ครบกำหนดชำระคืนรวมทุกสังกัด ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556 มีจำนวน 3,504 ล้านบาท แต่เป็นวงเงินที่ค้างชำระรวมทั้งสิ้น 1,845 ล้านบาท หรือร้อยละ 53 ของวงเงินกู้ยืมที่ครบกำหนดชำระคืน โดยเป็นวงเงินกู้ค้างชำระของผู้กู้สังกัด สช. มากที่สุด ซึ่งมีร้อยละ 69 ของวงเงินกู้ที่ครบกำหนดชำระ รองลงมาคือ กศน. สพฐ. สอศ. และ สกอ. คิดเป็นร้อยละ 65 59 54 และ 50 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 35

ตารางที่ 35 จำนวนเงินกู้ยืมที่ครบกำหนดชำระของสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสังกัด
(ข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556)

หน่วย : ล้านบาท

สังกัด	วงเงินที่ครบกำหนดชำระคืน	วงเงินที่ค้างชำระ	วงเงินค้างชำระบางส่วน	วงเงินค้างชำระทั้งหมด	ร้อยละของยอดวงเงินกู้ที่ค้างชำระเมื่อครบกำหนด
กศน.	10	6	4	2	65
สช.	408	280	139	141	69
- ม.ปลาย	13	9	4	4	66
- อาชีว	394	271	135	136	69
สพฐ.	74	44	30	15	59
สอศ.	176	96	61	35	54
สกอ.	2,786	1,400	891	509	50
นอกสังกัด ศธ.	51	19	14	5	37
- อปท.	9	5	3	2	57
(ม.ปลาย)					
- ศธ.	42	14	11	3	33
รวม	3,504	1,845	1,138	706	53

จากการพิจารณาการชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุนเมื่อครบกำหนดชำระหนี้คืนของผู้กู้แต่ละสังกัด ณ วันที่ 30 กันยายน 2555 ในภาพรวมพบว่า ทุกระดับและประเภทการศึกษา มีผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระรวมทั้งสิ้น 155,164 คน และมียอดค้างชำระรวมทั้งสิ้น 105,621 คน คิดเป็นร้อยละ 68 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ โดยผู้กู้สายอาชีพทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. มีจำนวนค้างชำระสูงสุดร้อยละ 71 เมื่อพิจารณาลักษณะการค้างชำระ พบว่า มีผู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวน ร้อยละ 25 โดยผู้กู้สายอาชีพค้างชำระทั้งจำนวนสูงสุดคือ ร้อยละ 30 รายละเอียดตามตารางที่ 36

ตารางที่ 36 สถิติการชำระหนี้ของกู้ยืมของผู้ที่ครบกำหนดชำระในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา
(ข้อมูลวันที่ 30 กันยายน 2555)

หน่วย : คน

ระดับ/ประเภทการศึกษา	ครบกำหนด	ยอดค้างชำระ	ค้างชำระ บางส่วน	ค้างชำระ ทั้งหมด	ร้อยละของผู้ ที่ค้างชำระเทียบกับผู้ ที่ครบกำหนด	ร้อยละของผู้ค้างชำระ ทั้งจำนวนเทียบกับ ยอดค้างชำระ
ม.ปลาย สายอาชีพ (ปวช. และ ปวส.) ป.ตรี	19,071	12,551	9,117	3,434	66	27
	65,412	46,340	32,415	13,925	71	30
	70,681	46,730	37,923	8,807	66	20
รวมทั้งสิ้น	155,164	105,621	79,455	26,166	68	25

3.2.3 ผลการศึกษาสภาพการกู้ยืมเงินจาก กยศ. กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น

การศึกษาครั้งนี้ นอกจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว ยังมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพการกู้ยืมเงิน กยศ. จากผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นด้วยแบบสอบถาม และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามนั้น ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรผู้กู้ทั้งรายใหม่และรายเก่าที่ได้จากกรอบการจัดสรรจำนวนผู้กู้ของ กยศ. ในปีการศึกษา 2555 และผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักหมื่น ใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 – 10 ทำการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายจากสถานศึกษาทุกแห่ง ที่เข้าร่วมโครงการ ยกเว้นมหาวิทยาลัยสงฆ์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี รวม 162 แห่ง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาทุกแห่ง ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน 2557 ได้แบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบกลับรวมทุกกลุ่มเป้าหมาย ร้อยละ 4.4 ของกลุ่มประชากรที่สามารถติดต่อได้ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างและแบบสอบถามที่ได้รับคืน มีดังนี้

หน่วย : คน

กลุ่มเป้าหมาย	ประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่จัดส่งแบบสอบถาม	จำนวนที่ได้รับแบบสอบถามคืน	ร้อยละที่ได้รับคืน
1. ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน	27,130	2,720	7,911	3,566	45
2. ผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว*	67,665 (114,260)	11,420	12,100	625	5
3. ผู้บริหาร	162	162	162	62	38
รวม	94,957 (141,552)	14,302	20,301	4,184	21

ที่มา : ฝ่ายบริหารการจัดสรรและกู้ยืม กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)
หมายเหตุ * ผู้ที่สำเร็จการศึกษาที่มีจำนวนทั้งสิ้น 114,260 คน ผู้ที่มีที่อยู่สามารถติดต่อได้มีจำนวน 67,665 คน ดังนั้น ประชากรที่ศึกษามีจำนวนรวม 94,957 คน
(แบบสอบถามที่ส่งไม่ถึงผู้รับ จำนวน 1,107 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.15 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มเป้าหมาย)

ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มนั้น ได้ดำเนินการจัดประชุมเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2557 ณ จังหวัดขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมประชุม 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มนักเรียน/นักศึกษาที่กู้เงิน กยศ. 2) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) กลุ่มพ่อ – แม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งสิ้น 52 คน

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม โดยข้อความของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกองทุน กยศ. เช่น การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน กยศ. การพิจารณาเงินกู้ยืม หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุน กยศ. กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานในการกู้ยืมเงินกองทุน กยศ. และการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ. ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ คุณสมบัติผู้กู้ การพิจารณาและคัดเลือกผู้กู้รายใหม่ การพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ การติดตามและการรับชำระหนี้เงินกู้ และความสัมพันธ์ของการกู้เงินกับผลการเรียน เป็นต้น

ผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1) ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1) กลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่กำลังศึกษาในสถานศึกษา

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 3,566 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 60 เพศชาย ร้อยละ 39 เป็นผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 35 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ ร้อยละ 24 อนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 22 มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 17 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาสังกัดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41 จำแนกเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรัฐ ร้อยละ 24 วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเอกชน ร้อยละ 17 รองลงมาเป็นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ร้อยละ 23 จำแนกเป็นสายวิชาชีพ ร้อยละ 21 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 19 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ร้อยละ 8 และสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 3 ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อ – แม่ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาคือเช่าหอพัก/บ้านพัก ร้อยละ 36 อาศัยอยู่กับญาติ ร้อยละ 9 รายละเอียดตามตาราง

ประเภทและคุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	1,374	39
หญิง	2,124	60
ไม่ตอบ	68	1
รวม	3,566	100
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ	868	24
มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ปวช.)	600	17
อนุปริญญา/ปวส.	787	22
ปริญญาตรี	1,255	35
ไม่ตอบ	56	2
รวม	3,566	100
สังกัด		
สพฐ.	683	19
สช. (สามัญศึกษา)	67	2
สช. (อาชีวศึกษา)	747	21
สอศ.	282	8
สกอ. (มช.)	488	14
สกอ. (มทร.)	370	10
สกอ. (เอกชน)	604	17
อปท.	91	3
อื่นๆ	234	7
รวม	3,566	100
ที่พักอาศัย		
พ่อ - แม่ ผู้ปกครอง	1,869	52
อาศัยกับญาติ	310	9
เช่าหอพัก/บ้านพัก	1,292	36
อื่นๆ เช่น โรงเรียนประจำ ฯลฯ	53	2
ไม่ตอบ	42	1
รวม	3,566	100

สำหรับสภาพการยื่นกู้ของนักเรียน นักศึกษานั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 67 ไม่เคยยื่นขอกู้ยืมเงิน กยศ. มาก่อน ส่วนผู้ที่เคยยื่นกู้ แต่ไม่ได้รับอนุมัติให้กู้ มีร้อยละ 31 ซึ่งสาเหตุที่ไม่ได้รับการอนุมัติให้กู้ กยศ. นั้น ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ผู้กู้มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่สถานศึกษามีเงินให้กู้ยืมไม่เพียงพอ ร้อยละ 47 ส่วนที่ตอบว่ามีคุณสมบัติไม่ตรงตามเกณฑ์ ร้อยละ 17 รายละเอียดดังตาราง

สภาพการยื่นกู้	จำนวน	ร้อยละ
การยื่นกู้		
ไม่เคยยื่นกู้	2,384	67
เคยยื่นกู้ แต่ไม่ได้รับอนุมัติให้กู้	1,096	31
ไม่ตอบ	86	2
รวม	3,566	100
สาเหตุที่ไม่ได้รับอนุมัติให้กู้		
คุณสมบัติไม่ตรงตามเกณฑ์	186	17
คุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ แต่สถานศึกษามีเงินให้กู้ยืมไม่เพียงพอ อื่น ๆ เช่น โรงเรียนมีนโยบายให้กู้ยืมเฉพาะนักเรียนชั้น ม.6	507	47
ส่งหลักฐานไม่ครบหรือไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่ทราบเหตุผล ฯลฯ	26	2
ไม่ตอบ	377	34
รวม	1,096	100

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนกับการกู้เงิน กยศ.

จากข้อคำถามเกี่ยวกับความตั้งใจเรียน และผลการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่กู้ยืมเงิน กยศ. เห็นว่า การกู้ยืมเงินจาก กยศ. เพื่อเป็นค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพ สำหรับใช้จ่ายระหว่างเรียนมีผลทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจเรียน และมีผลการเรียนดีขึ้น ร้อยละ 65 และร้อยละ 57 และร้อยละ 14 เห็นว่า ไม่มีผลต่อความตั้งใจเรียนและผลการเรียนของผู้กู้ และไม่แน่ใจว่ามีผลต่อความตั้งใจเรียน และผลการเรียน ร้อยละ 19 และ 21 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความแตกต่างของผลการเรียนระหว่างผู้กู้กับไม่ได้กู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43 เห็นว่า เงินกู้ยืมมีผลทำให้ผลการเรียนของผู้กู้กับไม่ได้กู้แตกต่างกัน ส่วนอีกร้อยละ 27 และ 29 เห็นว่าไม่มีผล และไม่แน่ใจ รายละเอียดดังตาราง

ความตั้งใจเรียนและผลการเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ความตั้งใจเรียนของผู้กู้		
ไม่มีผล	502	14
มีผล	2,322	65
ไม่แน่ใจ	678	19
ไม่ตอบ	64	2
รวม	3,566	100
ผลการเรียนของผู้กู้		
ไม่มีผล	490	14
มีผล	2,035	57
ไม่แน่ใจ	749	21
ไม่ตอบ	292	8
รวม	3,566	100
ความแตกต่างของผลการเรียนระหว่างผู้กู้กับไม่ได้กู้		
ไม่มีผล	966	27
มีผล	1,530	43
ไม่แน่ใจ	1,046	29
ไม่ตอบ	24	1
รวม	3,566	100

ส่วนที่ 3 ความเห็นต่อการดำเนินงานกองทุน กยศ.

1) การประชาสัมพันธ์กองทุน

จากตารางนักเรียน นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน กยศ. จากสถานศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่มากที่สุดร้อยละ 50 รองลงมาคือ สถานศึกษาที่เคยศึกษา และครู อาจารย์ ร้อยละ 14 และ 12 ตามลำดับ โดยสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการกู้ยืมเงิน และการชำระคืนเงินกู้ ร้อยละ 91 และเห็นว่าการประชาสัมพันธ์นั้นช่วยให้ผู้กู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน กยศ. อย่างชัดเจนและครบถ้วน มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 48 รองลงมาคือ มีความเข้าใจในภาพรวม แต่ยังไม่เข้าใจในรายละเอียด ร้อยละ 34 และอีกร้อยละ 15 เห็นว่า ไม่เข้าใจและเข้าใจบ้างเพียงเล็กน้อย

การประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งที่รับทราบข้อมูล		
สถานศึกษาที่เคยศึกษาเดิม	500	14
สถานศึกษาที่กำลังศึกษา	1,776	50
สื่อโทรทัศน์ วิทยุ เว็บไซต์	159	5
วารสาร สิ่งพิมพ์	59	2
ธนาคารกรุงไทย	19	1
ครู อาจารย์	431	12
เพื่อนญาติ พี่น้อง	132	4
อื่น ๆ (ระบุ)	5	0
ไม่ตอบ	485	14
รวม	3,566	100
การประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกู้-ชำระคืน		
ไม่มีการ ประชาสัมพันธ์	274	8
มีการ ประชาสัมพันธ์	3,257	91
ไม่ตอบ	35	1
รวม	3,566	100
ความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหาที่มีการประชาสัมพันธ์		
เข้าใจชัดเจน ครบถ้วน	1,551	48
เข้าใจในภาพรวม แต่รายละเอียดไม่เข้าใจ	1,095	34
เข้าใจบ้างเล็กน้อย	437	13
ไม่เข้าใจ	77	2
ไม่ตอบ	97	3
รวม	3,257	100

2) กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานกู้ยืมในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณากระบวนการกู้ยืมในระดับสถานศึกษาที่กองทุน กยศ. มอบอำนาจให้สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาและคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนดนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 88 เห็นว่า สถานศึกษาสามารถดำเนินการคัดเลือกผู้กู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุน เพราะสถานศึกษามีฐานข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล สามารถพิจารณารายได้ครอบครัวของผู้กู้ ผลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนมาประกอบการพิจารณาคัดเลือกรวมทั้งสถานศึกษาจัดให้มีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนด้วย และอีกร้อยละ 8 เห็นว่า สถานศึกษา

ไม่สามารถคัดเลือกผู้กู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เพราะผู้ได้รับการพิจารณาให้กู้มีคุณสมบัติเรื่องรายได้ของครอบครัวไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด โดยเป็นผู้ที่ครอบครัวมีรายได้เกินเกณฑ์ มีการใช้เส้นและอนุมัติให้แก่คนรู้จัก และหากต้องการให้เงินกู้ยืมสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการได้อย่างแท้จริง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้กองทุนเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้กู้เองมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ครูและอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นผู้พิจารณาคัดเลือก

สำหรับความคิดเห็นต่อการปรับเกณฑ์/เงื่อนไขการกู้ยืม กยศ. ระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนที่ด้อยโอกาส/ยากจนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมของกองทุนนั้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48 เห็นว่า ควรใช้หลักเกณฑ์/เงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนพี่น้องของผู้กู้ที่ครอบครัวต้องรับภาระและยังอยู่ในวัยเรียนมากำหนดคุณสมบัติของผู้ขอกู้ยืม และอีกร้อยละ 44 และ 38 เห็นว่า ควรใช้หลักเกณฑ์/เงื่อนไขเกี่ยวกับอันดับการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะ/สาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และผลคะแนนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาตามลำดับ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การคัดเลือกผู้กู้		
สามารถคัดเลือกผู้กู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์	3,145	88
ไม่สามารถคัดเลือกได้ตรงตามวัตถุประสงค์	269	8
ไม่ตอบ	152	4
รวม	3,566	100
ข้อเสนอหลักเกณฑ์/เงื่อนไขการพิจารณาการกู้ระดับอุดมศึกษา (n=3566)		
อันดับการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะ/สาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	1,570	44
ผลคะแนนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	1,341	38
จำนวนพี่น้องของผู้กู้ที่ครอบครัวต้องรับภาระและยังอยู่ในวัยเรียน	1,720	48
อื่นๆ เช่น รายได้ของครอบครัว ผลการเรียน และพฤติกรรม ฯลฯ	116	3

จากข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ยื่นขอกู้ต่อกระบวนการและขั้นตอนการกู้ยืมเงิน กยศ. พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 3,566 คน มีความพึงพอใจมากถึงมากที่สุดต่อประเด็นความชัดเจนของกระบวนการและขั้นตอนการกู้ยืมมากที่สุด ร้อยละ 83 ส่วนประเด็นความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ มีผู้ตอบว่าพึงพอใจมากถึงมากที่สุดน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69 รายละเอียดตามตาราง

ประเด็น	ความพึงพอใจ (ร้อยละ)					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ตอบ
กระบวนการและขั้นตอนการกู้ยืมเงิน						
กระบวนการและขั้นตอนการกู้ยืมเงิน มีความชัดเจน	38	45	14	1	1	1
หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้กู้ยืมเงิน มีความน่าเชื่อถือ	33	46	17	2	1	1
การสัมภาษณ์ผู้กู้ยืมเงินมีความเป็นธรรม	36	41	20	2	1	1
การกู้ยืมผ่าน e-Student Loan มีความสะดวกรวดเร็ว	39	38	18	2	1	1
การอนุมัติกู้ยืมเงินมีความรวดเร็ว	31	39	23	4	2	1
การกรอกแบบฟอร์มการกู้ยืมเงิน มีความชัดเจน	37	42	17	2	1	1
หลักเกณฑ์การค้ำประกันไม่เป็นอุปสรรคต่อการกู้ยืมเงิน	31	42	23	2	1	1
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินของสถานศึกษา						
มีเจ้าหน้าที่เพียงพอกับการให้บริการ	29	40	24	4	2	1
เจ้าหน้าที่สามารถให้ข้อมูล แนะนำ ชี้แนะ ในการดำเนินการกู้ยืมเงิน เป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้น และเป็นกันเอง	33	41	19	4	2	1
ความพร้อมของเอกสาร แบบฟอร์ม การกู้ยืมเงินแก่ผู้กู้	35	44	17	2	1	1
ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่	36	42	17	3	1	1
ความรวดเร็วในการประสานงาน กับกองทุน	31	41	21	4	2	1
การให้บริการของธนาคารกรุงไทย						
เจ้าหน้าที่สามารถให้ข้อมูล แนะนำ ชี้แนะ ในการดำเนินการกู้ยืมเงิน เป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้น และเป็นกันเอง	35	41	19	3	1	1
ความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อกับธนาคาร	35	42	18	3	1	1
การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตรงเวลา	37	38	18	4	2	1

3) การรับทราบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์/เงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุน

จากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 3,566 คน มีผู้ให้ข้อมูลว่า ร้อยละ 83 รับทราบข้อมูลหลักเกณฑ์/เงื่อนไขการชำระหนี้คืนกองทุนในประเด็นการชำระหนี้สามารถชำระผ่านธนาคารกรุงไทยทุกสาขามากที่สุด รองลงมาคือ ร้อยละ 80 ทราบว่ากองทุนกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 2 ปี จึงจะเริ่มชำระคืนหนี้เงินกู้ และร้อยละ 79 ทราบว่า หนี้เงินกู้ยืมจากกองทุนเป็นหนี้ที่ต้องชำระคืน มิได้ให้เปล่า ส่วนหลักเกณฑ์/เงื่อนไขที่ว่า ผู้กู้ที่ชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน นั้น เป็นหลักเกณฑ์/เงื่อนไขที่กลุ่มตัวอย่างตอบว่าไม่ทราบและไม่แน่ใจว่าทราบ มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 53 รองลงมาคือ หลักเกณฑ์/เงื่อนไขว่า กรณีชำระคืนเป็นรายปี หากค้างชำระตั้งแต่ 1 งวด เป็นต้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน ร้อยละ 51 รายละเอียดตามตาราง

หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	การรับทราบ (ร้อยละ)			
	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ
• กองทุนกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 2 ปี จึงจะเริ่มชำระคืนหนี้เงินกู้	80	13	6	1
• อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี นับหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปลอดหนี้	71	18	10	1
• ชำระคืนภายใน 15 ปี	70	18	11	1
• การชำระคืนหนี้เงินกู้ในปีแรก ผู้กู้ชำระคืนเพียงร้อยละ 1.5 ของยอดเงินต้น	54	30	14	2
• กรณีผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากค้างชำระเงิน 12 เดือนขึ้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน	46	37	16	1
• กรณีชำระคืนเป็นรายปี หากค้างชำระตั้งแต่ 1 งวดเป็นต้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน	48	36	15	1
• การชำระหนี้สามารถชำระผ่านธนาคารกรุงไทยทุกสาขา	83	10	6	1
• ผู้กู้สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ หากยังไม่มีงานทำ	78	13	9	1
• หากผู้กู้มีรายได้น้อยกว่า 4,700 บาทต่อเดือน สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้	57	26	16	1
• หากผู้กู้ประสบภัยพิบัติจนทรัพย์สินได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงสามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้	58	25	16	1
• หากผู้กู้มีปัญหาหรือไม่อยู่ในสถานภาพที่จะชำระหนี้ได้ สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้	64	21	14	1
• หากผู้กู้ไม่มาชำระหนี้ กองทุนสามารถตามหนี้คืนจากผู้ค้ำประกันแทนได้	70	17	12	1
• หนี้เงินกู้ยืมจากกองทุนเป็นหนี้ที่ต้องชำระคืน มิได้ให้เปล่า	79	11	9	1

4) ความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้

จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 76 เห็นว่า การที่กองทุนกำหนดให้ผู้กู้ชำระหนี้เงินกู้ผ่าน บจม. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้ และอีกร้อยละ 15 เห็นว่าไม่มีความสะดวกในการชำระหนี้ และเสนอให้กองทุนเพิ่มช่องทางการชำระหนี้ให้มากขึ้นโดยชำระผ่าน counter service สูงที่สุด ร้อยละ 58 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ทั่วไป และชำระทางไปรษณีย์ ซึ่งมีร้อยละ 41 และ 21 ตามลำดับ รายละเอียดตามตาราง

การชำระหนี้เงินกู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สภาพการชำระหนี้		
ไม่สะดวกในการชำระหนี้	521	15
มีความสะดวกในการชำระหนี้	2,721	76
ไม่ตอบ	324	9
รวม	3,566	100
หากไม่สะดวก ช่องทางการชำระที่ควรเพิ่มเติม (n=521)		
ธนาคารพาณิชย์ทั่วไป	215	41
ไปรษณีย์	107	21
Counter service	302	58
อื่น ๆ เช่น ธนาคารออมสิน ฯลฯ	24	5

5) ความเห็นต่อการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ.

จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ. ในทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีผู้ตอบเห็นด้วยมากกว่าร้อยละ 80 มี 5 ประเด็น คือ 1) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ที่กำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำที่ผู้กู้เริ่มชำระหนี้เงินกู้ (15,000 บาท/เดือน) หากรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็ยังไม่ต้องชำระหนี้ โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ และ 2) การที่สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำระหว่างเรียนเพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพระหว่างเรียน (สถานศึกษาเป็นผู้จ้างหรือประสานกับภาคเอกชนในการจ้างผู้เรียนเข้าทำงาน) ซึ่งมีผู้ตอบเห็นด้วย ร้อยละ 83 รองลงมาคือ ประเด็น 3) การพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้รายเก่าว่า ควรนำผลการเรียนสะสมในแต่ละปีการศึกษาของผู้กู้มา

เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินในปีการศึกษาต่อไป 2) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ที่กำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนจนหมดสิ้น โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ 15 ปี หากชำระหนี้จนอายุครบ 60 ปี และมีหนี้ค้างชำระให้ตัดเป็นหนี้สูญ และ 3) สถานศึกษาต้องจัดหาทุนให้เปล่าแก่ผู้เรียนเป็นค่าเล่าเรียน/ค่าครองชีพระหว่างเรียน เฉพาะสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน (สาขาขาดแคลน/สาขาที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้แต่สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความต่อเนื่องในศาสตร์/สาขาวิชานั้นให้ดำรงอยู่ต่อไป) ซึ่งมีผู้ตอบเห็นด้วย ร้อยละ 81 และประเด็นที่มีผู้ตอบเห็นด้วยจำนวนน้อยที่สุด 2 ประเด็น คือ 1) การติดตามและรับชำระหนี้เงินกู้ที่กำหนดให้ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เท่ากับอัตราตลาดสำหรับผู้ที่มีค้ำประกัน นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ และ 2) การเปลี่ยนระบบการติดตามหนี้เงินกู้จากเดิมที่ให้ธนาคารกรุงไทย และสำนักงานทนายความเป็นผู้ติดตามหนี้มาเป็นกรมสรรพากรเป็นผู้ติดตามหนี้ โดยให้หนี้เงินกู้มีลักษณะเหมือนหนี้ภาษีอากรค้ำที่เจ้าหน้าที่สามารถบังคับหนี้ อายัด ยึดทรัพย์ ขายทอดตลาดได้โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการของศาล ซึ่งมีผู้ตอบเห็นด้วย ร้อยละ 59 และ 60 ตามลำดับรายละเอียดตามตาราง

	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ตอบ
คุณสมบัติผู้ขอกู้ • การเปลี่ยนคุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอกู้ยืมเงินจากเกณฑ์รายได้ของครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาท/ต่อปี มาเป็นพิจารณาจากศักยภาพและความสามารถในการเรียนของผู้ขอกู้	77	21	2
การพิจารณาและคัดเลือกผู้กู้รายใหม่ • การเปลี่ยนผู้พิจารณาและคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินจากสถานศึกษามาเป็นกองทุนฯ โดยพิจารณาตามลำดับคณะ/สาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานหรือความต้องการของประเทศ	69	29	2
การพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า • เพื่อให้ผู้กู้ยืมเงินมีความรับผิดชอบในการเรียนจนสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตร กองทุนควรนำผลการเรียนสะสมในแต่ละปีการศึกษาของผู้กู้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินในปีการศึกษาต่อไป	81	18	1

	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ตอบ
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ • การเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 1 ต่อปี มาเป็นการปรับมูลค่าของหนี้เงินกู้ตามอัตราเงินเฟ้อ เพื่อรักษามูลค่าของเงินกองทุนให้เป็นปัจจุบัน • การกำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำที่ผู้กู้เริ่มชำระหนี้เงินกู้ (15,000 บาท/เดือน) หากรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็ยังไม่ต้องชำระหนี้ โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ • ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนจนหมดสิ้น โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ 15 ปีหากชำระหนี้จนอายุครบ 60 ปี และมีหนี้ค้างชำระให้ตัดเป็นหนี้สูญ	65	34	1
การติดตามและรับชำระหนี้เงินกู้ • คิดค่าปรับผู้กู้ที่ผิดนัดในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ • ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เท่ากับอัตราราคาตลาดสำหรับผู้กู้ที่ผิดนัด นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ • ดำเนินการฟ้องทางแพ่งและอาญากับผู้กู้ที่หลีกเลี่ยงหรือหลบหนีการชำระหนี้เงินกู้ • การบันทึกประวัติผู้กู้ในหน่วยงานกลางที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเงินของลูกค้า เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและป้องกันปัญหาหนี้เสียหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินต่างๆ (Credit Bureau) • ค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงหนี้ การฟ้องร้องและการนำคดีความขึ้นสู่ศาล กรณีผู้กู้ที่ผิดนัด หลบหนีหรือหลีกเลี่ยงการชำระหนี้เงินกู้ ให้ผู้กู้เป็นผู้รับผิดชอบทั้งสิ้น เนื่องจากไม่มีเหตุอันควรที่รัฐจะนำเงินภาษีของประชาชนมาเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามหนี้ผู้กู้ที่ขาดความรับผิดชอบ • การเปลี่ยนระบบการติดตามหนี้เงินกู้จากเดิมที่ให้ธนาคารกรุงไทย และสำนักงานนายทะเบียนเป็นผู้ติดตามหนี้มาเป็นกรมสรรพากรเป็นผู้ติดตามหนี้ โดยให้หนี้เงินกู้มีลักษณะเสมือนหนี้ภาษีอากรค้างที่เจ้าหน้าที่สามารถบังคับหนี้ อายุัด ยึดทรัพย์ ขายทอดตลาดได้โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการของศาล	68	32	1
	59	40	1
	75	23	1
	77	23	1
	78	22	1
	60	33	7

	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ตอบ
การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ รัฐจำเป็นต้องใช้เครื่องมือทางการเงินผ่านกองทุนในการกำกับการผลิตกำลังคนของสถาบันการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ	74	19	7
การเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา สถานศึกษาต้องจัดหาทุนให้เปล่าแก่ผู้เรียนเป็นค่าเล่าเรียน/ค่าครองชีพระหว่างเรียน เฉพาะสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน (สาขาขาดแคลน/สาขาที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้แต่สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความต่อเนื่องในศาสตร์/สาขาวิชานั้นให้ดำรงอยู่ต่อไป) สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำระหว่างเรียน เพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพระหว่างเรียน (สถานศึกษาเป็นผู้จ้างหรือประสานกับภาคเอกชนในการจ้างผู้เรียนเข้าทำงาน)	81	12	7
	83	10	7

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยต่อข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงหลักเกณฑ์/เงื่อนไขในแต่ละประเด็น ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในบางประเด็น ดังต่อไปนี้

- 1) คุณสมบัติผู้ขอกู้
 - พัฒนารูปแบบ/วิธีการคัดเลือกผู้กู้ยืมให้ได้คุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยเฉพาะคุณสมบัติผู้กู้ที่เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ มีผลการเรียนดี และมีความประพฤติดีด้วย
- 2) การติดตามและรับชำระหนี้เงินกู้
 - ดำเนินการทางกฎหมาย
 - ประชาสัมพันธ์กระตุ้นจิตสำนึกและรณรงค์การชำระหนี้ เช่น จัดอบรมให้นักศึกษาที่กู้ยืมมีสำนึกรับผิดชอบ และตระหนักถึงความสำคัญในการชำระหนี้ การให้สิทธิลดหย่อนหนี้ ลดเบี้ยปรับ ลดค่าธรรมเนียมผิดนัดหนี้ เป็นต้น
 - ส่งหนังสือแจ้งเตือนตามที่อยู่ที่แจ้งในบัตรประชาชน เป็นระยะ เนื่องจากมีการเว้นช่วงระยะปลอดหนี้ 2 ปี ทำให้ผู้กู้อาจลืม
 - เพิ่มระยะปลอดหนี้เป็น 3 ปี และให้ทยอยใช้คืนโดยไม่เสียดอกเบี้ย

นอกจากนี้ หากกองทุนต้องการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้กู้ยืม ผู้ค้ำประกัน และผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างต้องการให้กองทุนนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในด้านการยื่นขอกู้ยืมเงินมากที่สุด ประมาณร้อยละ 60 รองลงมาคือ ด้านการทำสัญญากู้ยืมเงิน การชำระหนี้เงินกู้ การตรวจสอบสภาพหนี้ของผู้กู้ และการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้ ร้อยละ 44 41 38 และ 35 ตามลำดับ รายละเอียดตามตาราง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การยื่นขอกู้ยืมเงิน	2,137	60
การพิจารณาและอนุมัติเงินกู้	1,237	35
การทำสัญญากู้ยืมเงิน	1,573	44
การตรวจสอบสภาพหนี้ของผู้กู้	1,341	38
การชำระหนี้เงินกู้	1,456	41
อื่นๆ (ระบุ)	33	1

1.2) กลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษา

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่นจำนวน 625 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 56 และเพศชาย ร้อยละ 44 มีอายุระหว่าง 30 – 34 ปี มากที่สุด ร้อยละ 38 รองลงมาเป็นผู้มีอายุระหว่าง 25 – 29 ปี และอายุ 35 ปีขึ้นไป ร้อยละ 27 และ 18 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ร้อยละ 46 รองลงมาเป็นผู้ที่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 44 และอีกร้อยละ 9 เป็นผู้ที่สมรส แต่แยกกันอยู่ รวมทั้งเป็นผู้ที่หย่า/หม้าย ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่พักอาศัยกับพ่อแม่ ผู้ปกครองมากที่สุด ร้อยละ 52 รองลงมาคือ มีที่พักอาศัยเป็นของตนเองต่างหาก ร้อยละ 20

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 53 รองลงมาได้แก่ อนุปริญญา/ปวส. มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 23 12 และ 10 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาสังกัดของสถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา พบว่า ร้อยละ 74 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จำแนกเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ร้อยละ 47 และมหาวิทยาลัยของรัฐ ร้อยละ 26 ที่เหลือเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสังกัดอื่น ส่วนสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จจากสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 29 สาขาวิชาด้านวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 12 และสาขาวิชาด้านสาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ร้อยละ 5 ที่เหลือเป็นผู้สำเร็จจากสาขาวิชาอื่นๆ ทั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูลในเรื่องนี้ประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ จำนวนผู้ที่ไม่ต้องการให้ข้อมูลว่าตนเองสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดมีประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดตามตาราง

ประเภทและคุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	271	43
หญิง	348	56
ไม่ตอบ	6	1
รวม	625	100
อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	1	0
20 – 24 ปี	78	13
25 – 29 ปี	171	27
30 – 34 ปี	237	38
35 ปีขึ้นไป	114	18
ไม่ตอบ	24	4
รวม	625	100
สถานภาพ		
โสด	287	46
สมรสและอยู่ด้วยกัน	274	44
สมรสแต่แยกกันอยู่	25	4
หย่า/หม้าย	33	5
ไม่ตอบ	6	1
รวม	625	100

ประเภทและคุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ที่พักอาศัย		
พักอาศัยกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง	323	52
พักอาศัยกับญาติ	29	5
พักอาศัยร่วมกับเพื่อน	26	4
มีที่พักอาศัยของตนเองต่างหาก	128	20
อื่นๆ เช่น บ้านพักโรงพยาบาล บ้านเช่า หอพัก	102	16
ไม่ตอบ	17	3
รวม	625	100
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ	76	12
มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ(ปวช.)	59	10
อนุปริญญา/ปวส.	144	23
ปริญญาตรี	333	53
ไม่ตอบ	13	2
รวม	625	100
สังกัด		
สพฐ.	37	6
สช.	7	1
สอศ.	17	3
อปท.	4	1
สกอ.(รัฐ)	166	26
สกอ.(เอกชน)	293	47
อื่น ๆ	18	3
ไม่ตอบ	83	13
รวม	625	100

ประเภทและคุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
สาขาวิชาที่สำเร็จ		
สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศีษศาสตร์	178	29
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	1	0
ศิลปกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์	3	0
วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	71	12
เกษตรศาสตร์	10	2
สาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เภสัชศาสตร์	32	5
ช่างอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมเทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสารทัศนศาสตร์	3	0
พานิชยกรรมหรือบริหารธุรกิจ ศิลปหัตถกรรม เกษตรกรรม คหกรรม คหกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	8	2
ปวช.	3	0
ไม่ตอบ	316	50
รวม	625	100

เมื่อพิจารณาสภาพการทำงานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 36 ให้ข้อมูลว่าใช้เวลาในการหางานทำหลังสำเร็จการศึกษาน้อยกว่า 6 เดือน และอีกร้อยละ 27 และร้อยละ 24 ใช้เวลาในการหางานทำตั้งแต่ 6 เดือนถึง 1 ปี และมากกว่า 1 ปี ตามลำดับ และสถานภาพปัจจุบันยังเป็นผู้มีงานทำ ร้อยละ 66 เป็นผู้ว่างงาน ร้อยละ 14 และอีกร้อยละ 8 ที่ต้องการหางานทำแต่ยังไม่มีการทำงาน ทั้งนี้ มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน/สถาบันการเงินฯ ร้อยละ 28 รับจ้างรายวัน ร้อยละ 15 รับราชการ ร้อยละ 9 ประกอบอาชีพส่วนตัว/อาชีพอิสระ เจ้าของบริษัท/ห้าง/ร้าน และกิจการ ขนาดเล็ก SME ร้อยละ 8 โดยมีรายรับเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 34 รองลงมาเป็นผู้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และอยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 27 และ 13 ตามลำดับ ส่วนรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 31 รองลงมาเป็นผู้มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และอยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 28 และ 16 ตามลำดับ และสาเหตุที่ทำให้รายจ่ายมากกว่ารายรับ เนื่องจากมีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิต เช่น ค่าสาธารณูปโภค ผ่อนชำระหนี้ ฯลฯ มากที่สุด ร้อยละ 45 รองลงมาคือ มีบุตรที่ต้องเลี้ยงดู ร้อยละ 18 และมีพ่อแม่ ญาติพี่น้องที่ต้องรับผิดชอบ ร้อยละ 13 ทั้งนี้ มีผู้ไม่ตอบ ร้อยละ 21 สำหรับภาระหนี้ที่ต้องผ่อนชำระนั้น กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 79 มีภาระหนี้ที่ต้องผ่อนชำระ และมีเพียงร้อยละ 13 เท่านั้นที่ไม่มีหนี้ รายละเอียดตามตาราง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการหางาน		
น้อยกว่า 6 เดือน	222	36
6 เดือน – 1 ปี	166	27
มากกว่า 1 ปี	152	24
อื่น ๆ เช่น สำเร็จการศึกษาแล้วทำงานทันที ฯลฯ	53	8
ไม่ตอบ	32	5
รวม	625	100
สถานภาพการทำงานปัจจุบัน		
มีงานทำ	411	66
ต้องการหางานทำ แต่ยังไม่มีการหางานทำ	51	8
ว่างงาน	88	14
อื่น ๆ เช่น	60	10
ไม่ตอบ	15	2
รวม	625	100
อาชีพปัจจุบัน		
อาชีพส่วนตัว/อาชีพอิสระ เจ้าของบริษัท เจ้าของห้าง/ร้าน กิจการขนาดเล็ก SME	50	8
พนักงานบริษัทเอกชน/สถาบันการเงิน ฯลฯ	174	28
รับราชการ	57	9
พนักงานรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน	25	4
เกษตรกรเจ้าของที่ดิน	19	3
รับจ้างรายวัน	97	15
เกษตรกรรับจ้าง	23	4
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	26	4
อื่น ๆ เช่น ลูกจ้างในสถานศึกษาของรัฐ ฯลฯ	124	20
ไม่ตอบ	30	5
รวม	625	100

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
รายรับเฉลี่ยต่อเดือน (รวมคู่สมรส ถ้ามี)		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	169	27
10,001 – 15,000 บาท	211	34
15,001 – 20,000 บาท	82	13
20,001 – 25,000 บาท	33	5
25,001 – 30,000 บาท	33	5
30,001 บาทขึ้นไป	55	9
ไม่ตอบ	42	7
รวม	625	100
รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน(รวมคู่สมรส ถ้ามี)		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	176	28
10,001 – 15,000 บาท	193	31
15,001 – 20,000 บาท	101	16
20,001 – 25,000 บาท	44	7
25,001 – 30,000 บาท	33	5
30,001 บาทขึ้นไป	23	4
ไม่ตอบ	55	9
รวม	625	100
สาเหตุที่ทำให้มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ		
มีบุตรที่ต้องเลี้ยงดู	110	18
มีพ่อแม่ ญาติพี่น้องที่ต้องรับผิดชอบ	83	13
มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิต (ค่าสาธารณูปโภค ผ่อนชำระหนี้ ฯลฯ)	280	45
อื่น ๆ เช่น ต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครอบครัว ฯลฯ	22	3
ไม่ตอบ	130	21
รวม	625	100
ภาระหนี้ที่ต้องผ่อนชำระ (รวมคู่สมรส ถ้ามี)		
ไม่มี	83	13
มีภาระหนี้ที่ต้องผ่อน	491	79
ไม่ตอบ	51	8
รวม	625	100

เมื่อพิจารณาสภาพการเป็นหนี้กองทุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 91 มีสถานภาพเป็นลูกหนี้กองทุน และส่วนใหญ่ร้อยละ 86 จัดเป็นลูกหนี้ประเภทที่ต้องชำระหนี้คืนกองทุน และร้อยละ 9 อยู่ระหว่างปลอดการชำระหนี้

สำหรับกลุ่มลูกหนี้ที่ต้องชำระหนี้คืนกองทุน ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ประเภทที่ชำระหนี้ตามปกติ ร้อยละ 49 รองลงมาเป็นกลุ่มลูกหนี้ประเภทที่ชำระหนี้เพียงบางส่วน ลูกหนี้ที่ไม่เคยชำระหนี้มาก่อน และลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ร้อยละ 35 11 และ 3 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ตามเงื่อนไขที่กองทุนกำหนด พบว่า กลุ่มลูกหนี้ที่ต้องชำระหนี้คืนกองทุนเห็นว่า ตนเองมีความสามารถในการชำระหนี้กองทุนคืนได้ตามเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด ร้อยละ 44 และมีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มที่เห็นว่าตนเองมีความสามารถชำระคืนได้ช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 ให้ความเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้ชำระคืนได้ช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดมาจากการมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระคืนแม้จะมีงานทำ รองลงมาคือ มีหนี้สินที่ต้องรับภาระจำนวนมาก ร้อยละ 86 และอีกร้อยละ 20 ยังว่างงานและไม่สามารถหางานทำได้ ส่วนกลุ่มที่เห็นว่าตนเองไม่อยู่ในสถานภาพที่จะชำระหนี้คืนกองทุนได้ ซึ่งมีร้อยละ 2 นั้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 45 ให้ความเห็นว่า มีสาเหตุมาจากครอบครัวมีหนี้สินที่ต้องรับภาระจำนวนมาก รองลงมาคือ ว่างงานและไม่สามารถหางานทำได้ และตนเองมีหนี้สินที่ต้องรับภาระจำนวนมาก ร้อยละ 36 และ 27 ตามลำดับ รายละเอียดตามตาราง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
สภาพการเป็นลูกหนี้ในปัจจุบัน		
เป็นลูกหนี้	569	91
ไม่ได้เป็นลูกหนี้	44	7
ไม่ตอบ	12	2
รวม	625	100
กรณีเป็นลูกหนี้ จัดเป็นลูกหนี้ประเภท (n = 569)		
อยู่ระหว่างปลอดการชำระหนี้	50	9
ต้องชำระคืนหนี้เงินกู้	489	86
อื่น ๆ เช่น เป็นลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการกู้ ฯลฯ	17	3
ไม่ตอบ	13	2
รวม	569	100

ประเภทและคุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพของลูกหนี้ที่ต้องชำระหนี้เงินกู้		
เป็นผู้ที่ชำระหนี้ตามปกติ	241	49
เป็นผู้ที่ชำระหนี้เพียงบางส่วน	171	35
เป็นผู้ที่ไม่เคยชำระหนี้มาก่อน	52	11
เป็นผู้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้	13	3
ไม่ตอบ	12	2
รวม	489	100
ความสามารถในการชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กองทุนกำหนด		
ชำระคืนได้ครบก่อนเกณฑ์ที่กำหนด	25	5
ชำระคืนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด	213	44
ชำระคืนได้ช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนด	216	44
ไม่อยู่ในสถานภาพที่จะชำระคืนนี้กองทุนได้	11	2
ไม่ตอบ	24	5
รวม	489	100
สาเหตุที่ทำให้ลูกหนี้ชำระคืนได้ช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ตอบได้มากกว่า 1) (n=216)		
ต้องการทำงาน แต่ยังหางานทำไม่ได้	44	20
มีงานทำแต่รายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระคืน	216	100
มีหนี้สินที่ต้องรับภาระจำนวนมาก	186	86
อื่น ๆ เช่น มีอาชีพทำไร่บางปีได้ผลน้อย รายได้ไม่พอชำระคืน ฯลฯ	47	22
สาเหตุที่ทำให้ไม่อยู่ในสถานภาพที่จะชำระคืนนี้กองทุนได้ (ตอบได้มากกว่า 1) (n=11)		
ครอบครัวมีหนี้สินที่ต้องรับภาระจำนวนมาก	5	45
ว่างงานและไม่สามารถหางานทำได้	4	36
ตนเองมีหนี้สินที่ต้องรับภาระจำนวนมาก	3	27
อื่น ๆ	2	18

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนกับการกู้เงิน กยศ.

กลุ่มตัวอย่างผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว มีความเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจเรียนและผลการเรียนของผู้กู้กับการกู้เงินกองทุน กยศ. ว่า การกู้ยืมเงินจาก กยศ. เพื่อเป็นค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพสำหรับใช้จ่ายระหว่างเรียนมีผลทำให้ผู้กู้มีความตั้งใจเรียน และมีผลการเรียนดีขึ้น ร้อยละ 62 และ 52 ส่วนกลุ่มที่เห็นว่า ไม่มีผลต่อความตั้งใจเรียน และผลการเรียนของผู้กู้ ร้อยละ 18 – 19 และไม่แน่ใจมี ร้อยละ 18 – 20 นอกจากนี้ ร้อยละ 43 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เงินกู้ยืมมีผลทำให้ผลการเรียนของผู้กู้ยืมเงินกับผู้ที่ไม่ได้กู้ยืมเงินแตกต่างกัน ส่วนอีกร้อยละ 30 และ 24 เห็นว่าไม่มีผลและไม่แน่ใจ รายละเอียดตามตาราง

ความตั้งใจเรียนและผลการเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ความตั้งใจเรียนของผู้กู้		
ไม่มีผล	110	18
มีผล	390	62
ไม่แน่ใจ	113	18
ไม่ตอบ	12	2
รวม	625	100
ผลการเรียนของผู้กู้		
ไม่มีผล	116	19
มีผล	325	52
ไม่แน่ใจ	129	20
ไม่ตอบ	55	9
รวม	625	100
ความแตกต่างของผลการเรียนระหว่างผู้กู้กับไม่ได้กู้		
ไม่มีผล	190	30
มีผล	269	43
ไม่แน่ใจ	149	24
ไม่ตอบ	17	3
รวม	625	100

ส่วนที่ 3 ความเห็นต่อการดำเนินงานกองทุน

1) กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานกู้ยืมในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณากระบวนการกู้ยืมในระดับสถานศึกษาที่กองทุนมอบอำนาจให้สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาและคัดเลือกผู้ขอกู้ยืมเงินตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนดนั้น กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 เห็นว่า สถานศึกษาสามารถดำเนินการคัดเลือกผู้กู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุน เพราะสถานศึกษามีหลักเกณฑ์/คุณสมบัติในการคัดเลือกผู้ขอกู้ยืมตามเกณฑ์ที่กองทุนกำหนดอย่างชัดเจน มีการพิจารณาผลการเรียน รายได้ของครอบครัว และพฤติกรรมผู้ขอกู้ มีการสัมภาษณ์ผู้ขอกู้ยืม และสามารถลั่นกรองคุณสมบัติของผู้ขอกู้ได้จริง เนื่องจากมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ขอกู้ยืมเป็นรายบุคคล เข้าใจสภาพและบริบทของผู้ขอกู้ และสามารถตรวจสอบข้อมูลประวัติของผู้ขอกู้ได้มากกว่าหน่วยงานอื่น ตลอดจนมีระบบดูแลผู้เรียนที่ใกล้ชิด มีความใกล้ชิดผู้เรียน สถานศึกษาออกเยี่ยมบ้าน ครูรายได้ต่อเนื่องทำให้สามารถคัดเลือกผู้ขอกู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และอีกร้อยละ 23 เห็นว่า สถานศึกษาไม่สามารถคัดเลือกผู้กู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เพราะนักเรียนกู้เป็นจำนวนมาก สถานศึกษาต้องการนักศึกษาเข้าเรียนเป็นจำนวนมากทำให้การพิจารณาคัดเลือกไม่เป็นไปตามที่กำหนด ระบบคัดกรองคุณสมบัติของผู้กู้ยังไม่รัดกุม ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอกู้ไม่ละเอียด ผู้ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืมไม่เป็นที่ขาดทุนทรัพย์จริง บางคนกู้ยืมตามเพื่อนทั้งที่ไม่มี ความจำเป็น ทำให้เด็กไม่เห็นคุณค่าของการกู้ และนำเงินไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย รวมทั้งระบบการให้กู้ยืมไม่พิจารณารายได้ของครอบครัวว่าสอดคล้องและสามารถสนับสนุนผู้เรียนบางส่วนได้เมื่อผู้กู้เรียน มหาวิทยาลัยเอกชน และหากต้องการให้เงินกู้ยืมสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการได้อย่างแท้จริง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้กองทุนเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้กู้เองมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ครูและอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้นำชุมชน สถานศึกษาร่วมกับกองทุน คณะกรรมการคัดเลือกประจำสถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาคัดเลือก

สำหรับความคิดเห็นต่อการปรับเกณฑ์/เงื่อนไขการกู้เงิน กยศ. ระดับอุดมศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนที่ด้อยโอกาส/ยากจนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมของกองทุนนั้น กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 60 เห็นว่าควรใช้หลักเกณฑ์/เงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนพี่น้องของผู้กู้ที่ครอบครัวต้องรับภาระ และยังคงอยู่ในวัยเรียนมากำหนดคุณสมบัติของผู้ขอกู้ยืม และอีกร้อยละ 43 และ 39 เห็นว่า ควรใช้หลักเกณฑ์/เงื่อนไขเกี่ยวกับผลคะแนนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และอันดับ การเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะ/สาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตามลำดับ

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การคัดเลือกผู้กู้		
• สามารถคัดเลือกผู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์	439	70
• ไม่สามารถคัดเลือกได้ตรงตามวัตถุประสงค์	141	23
• ไม่ตอบ	45	7
รวม	625	100
ข้อเสนอหลักเกณฑ์/เงื่อนไขการพิจารณาการกู้ระดับอุดมศึกษา		
• อันดับการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะ/สาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	246	39
• ผลคะแนนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	270	43
• จำนวนพี่น้องของผู้กู้ที่ครอบครัวต้องรับภาระและยังอยู่ในวัยเรียน	377	60
• อื่นๆ เช่น พฤติกรรม ผลการเรียนของผู้ขอกู้ ฯลฯ	78	12

2) การรับทราบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์/เงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุน

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามรับทราบข้อมูลหลักเกณฑ์/เงื่อนไขการชำระหนี้คืนกองทุนในประเด็น การชำระหนี้สามารถชำระผ่านธนาคารกรุงไทยทุกสาขา มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 88 รองลงมา ร้อยละ 87 ทราบว่า หนี้เงินกู้ยืมจากกองทุนเป็นหนี้ที่ต้องชำระคืน มิได้ให้เปล่า และร้อยละ 77 และ 73 ทราบว่า ต้องชำระคืนภายใน 15 ปี และกองทุนกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 2 ปี จึงจะเริ่มชำระคืนหนี้เงินกู้ ตามลำดับ ส่วนหลักเกณฑ์/เงื่อนไขที่กลุ่มตัวอย่างตอบว่าไม่ทราบและไม่แน่ใจว่าทราบมากที่สุด ได้แก่ 1) หากผู้กู้มีรายได้ไม่น้อยกว่า 4,700 บาทต่อเดือน สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้ 2) กรณีผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน 3) หากผู้กู้ประสบภัยพิบัติจนทรัพย์สินได้รับความเสียหายอย่างรุนแรง สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้ และ 4) หากผู้กู้มีปัญหาหรือไม่อยู่ในสถานภาพที่จะชำระหนี้ได้ สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้ 5) กรณีชำระคืนเป็นรายปี หากค้างชำระตั้งแต่ 1 งวดเป็นต้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน ร้อยละ 61 59 58 และ 53 ตามลำดับ รายละเอียดตามตาราง

หน่วย : ร้อยละ

หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ
• กองทุนกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 2 ปี จึงจะเริ่มชำระคืนหนี้เงินกู้	73	11	11	6
• อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี นับหลังจากสิ้นสุดระยะเวลา ปลอดหนี้	68	16	10	6
• ชำระคืนภายใน 15 ปี	77	10	8	5
• การชำระคืนหนี้เงินกู้ในปีแรก ผู้กู้ชำระคืนเพียงร้อยละ 1.5 ของยอดเงินต้น	49	28	16	7
• กรณีผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียม ผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากค้างชำระเงิน 12 เดือนขึ้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัด ชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน	35	40	19	6
• กรณีชำระคืนเป็นรายปี หากค้างชำระตั้งแต่ 1 งวดเป็นต้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน	42	37	16	6
• การชำระหนี้สามารถชำระผ่านธนาคารกรุงไทย ทุกสาขา	88	5	2	5
• ผู้กู้สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ หากยังไม่มีงานทำ	63	23	8	6
• หากผู้กู้มีรายได้น้อยกว่า 4,700 บาทต่อเดือน สามารถ ขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้	33	52	9	6
• หากผู้กู้ประสบภัยพิบัติจนทรัพย์สินได้รับความเสียหาย อย่างรุนแรง สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้	36	47	11	5
• หากผู้กู้มีปัญหาหรือไม่อยู่ในสถานภาพที่จะชำระหนี้ได้ สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้	41	41	12	6
• หากผู้กู้ไม่มาชำระหนี้ กองทุนสามารถตามหนี้คืน จากผู้ค้ำประกันแทนได้	60	21	14	5
• หนี้เงินกู้ยืมจากกองทุนเป็นหนี้ที่ต้องชำระคืน มิได้ให้เปล่า	87	4	4	5

3) ความพึงพอใจต่อกระบวนการและขั้นตอนการชำระคืนหนี้เงินกู้

จากข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้กู้ต่อกระบวนการและขั้นตอนการชำระคืนหนี้เงินกู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจระดับมากถึงมากที่สุดต่อประเด็นความสะดวกรวดเร็วในการชำระหนี้ผ่านช่องทางต่างๆ มากที่สุดร้อยละ 55 รองลงมาคือ ความสะดวกรวดเร็วในการชำระหนี้แบบอิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 47 ส่วนประเด็นความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อกองทุนผ่านโทรศัพท์ มีผู้ตอบว่าพึงพอใจระดับมากถึงมากที่สุด จำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 29 รายละเอียดตามตาราง

ประเด็น	ความพึงพอใจ (ร้อยละ)					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ตอบ
• การรับทราบข้อมูลการชำระหนี้จากกองทุน กยศ. เป็นระยะ	8	27	39	15	8	4
• ความสะดวก รวดเร็วในการชำระหนี้ผ่านช่องทางต่างๆ	16	39	30	6	5	4
• ความสะดวก รวดเร็วในการชำระหนี้แบบอิเล็กทรอนิกส์	13	34	33	9	6	5
• ความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อกองทุน กยศ. ผ่านโทรศัพท์	8	21	40	17	8	6
• ความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อกองทุน กยศ. ผ่าน web site	10	25	35	15	9	6

4) ความเห็นต่อการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ.

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีผู้เห็นด้วยกับการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ. มากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 4 ประเด็น โดยประเด็นที่มีผู้เห็นด้วยมากที่สุด คือ สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำระหว่างเรียน เพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพระหว่างเรียน (สถานศึกษาเป็นผู้จ้างหรือประสานกับภาคเอกชนในการจ้างผู้เรียนเข้าทำงาน) โดยมีผู้เห็นด้วย ร้อยละ 89 รองลงมาคือ ประเด็นการพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้รายเก่าว่า ควรนำผลการเรียนสะสมในแต่ละปีการศึกษาของผู้กู้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินในปีการศึกษาต่อไป ประเด็นการใช้เครื่องมือทางการเงินผ่านกองทุนในการกำกับการผลิตกำลังคนของสถาบันการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ และประเด็น สถานศึกษาต้องจัดหาทุนให้เปล่าแก่ผู้เรียนเป็นค่าเล่าเรียน/

ค่าครองชีพระหว่างเรียน เฉพาะสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน (สาขาขาดแคลน/สาขาที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้ แต่สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความต่อเนื่องในศาสตร์/สาขาวิชานั้นให้ดำรงอยู่ต่อไป) ซึ่งมีร้อยละ 87 84 และ 83 ตามลำดับ

สำหรับประเด็นที่มีผู้เห็นด้วยน้อยที่สุด 2 ประเด็น คือ การปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เท่ากับอัตราตลาดสำหรับผู้กู้ที่ผิคนัด นับจากวันที่ผิคนัดชำระหนี้จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ และการเปลี่ยนระบบการติดตามหนี้เงินกู้จากเดิมที่ให้ธนาคารกรุงไทย และสำนักงานนายทะเบียนผู้ติดตามหนี้มาเป็นกรมสรรพากรเป็นผู้ติดตามหนี้ โดยให้หนี้เงินกู้มีลักษณะเสมือนหนี้ภาษีอากรค้างที่เจ้าหน้าที่สามารถบังคับหนี้ อายุค ยึดทรัพย์ ขายทอดตลาด ได้โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการของศาล ซึ่งมีร้อยละ 34 และ 38 ตามลำดับ รายละเอียดตามตาราง ซึ่งเหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยในสัดส่วนที่น้อยกว่าประเด็นอื่นๆ มีข้อสังเกตว่า อาจเนื่องจากเป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรง และเป็นประเด็นเรื่องผลประโยชน์ขัดกัน (Conflict interest)

หน่วย : ร้อยละ

หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ตอบ
คุณสมบัติผู้ขอกู้ การเปลี่ยนคุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอกู้ยืมเงินจากเกณฑ์รายได้ของครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาท/ต่อปี มาเป็นพิจารณาจากศักยภาพและความสามารถในการเรียนของผู้ขอกู้	75	20	5
การพิจารณาและคัดเลือกผู้กู้รายใหม่ การเปลี่ยนผู้พิจารณาและคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินจากสถานศึกษา มาเป็นกองทุนฯ โดยพิจารณาตามลำดับคณะ/สาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานหรือความต้องการของประเทศ	63	31	6
การพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า เพื่อให้ผู้กู้ยืมเงินมีความรับผิดชอบในการเรียนจนสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตร กองทุนฯ ควรนำผลการเรียนสะสมในแต่ละปีการศึกษาของผู้กู้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินในปีการศึกษาต่อไป	87	9	4

หน่วย : ร้อยละ

หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ตอบ
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้			
• การเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 1 ต่อปี มาเป็นการปรับมูลค่าของหนี้เงินกู้ตามอัตราเงินเฟ้อ เพื่อรักษามูลค่าของเงินกองทุนให้เป็นปัจจุบัน	47	46	7
• การกำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำที่ผู้กู้เริ่มชำระหนี้เงินกู้ (15,000 บาท/เดือน) หากรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็ยังไม่ต้องชำระหนี้ โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้	75	20	5
• ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนฯ จนหมดสิ้น โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ 15 ปี หากชำระหนี้จนอายุครบ 60 ปี และมีหนี้ค้างชำระให้ตัดเป็นหนี้สูญ	70	25	5
• คิดค่าปรับผู้กู้ที่ผิดนัดในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ	46	49	5
• ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เท่ากับอัตราตลาดสำหรับผู้กู้ที่ผิดนัด นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ	34	61	5
• ดำเนินการฟ้องทางแพ่งและอาญากับผู้กู้ที่หลีกเลี่ยงหรือหลบหนีการชำระหนี้เงินกู้	55	39	6
• การบันทึกประวัติผู้กู้ในหน่วยงานกลางที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเงินของลูกค้า เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและป้องกันปัญหาหนี้เสียหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินต่างๆ (Credit Bureau)	65	28	7
• ค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงหนี้ การฟ้องร้องและการนำคดีความขึ้นสู่ศาล กรณีผู้กู้ที่ผิดนัด หลบหนีหรือหลีกเลี่ยงการชำระหนี้เงินกู้ ให้ผู้กู้เป็นผู้รับผิดชอบทั้งสิ้น เนื่องจากไม่มีเหตุอันควรที่รัฐจะนำเงินภาษีของประชาชนมาเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามหนี้ผู้กู้ที่ขาดความรับผิดชอบ	59	36	5
• การเปลี่ยนระบบการติดตามหนี้เงินกู้จากเดิมที่ให้ธนาคารกรุงไทย และสำนักงานนายทะเบียนผู้ติดตามหนี้มาเป็นกรมสรรพากรเป็นผู้ติดตามหนี้โดยให้หนี้เงินกู้มีลักษณะเสมือนหนี้ภาษีการค้าที่เจ้าหน้าที่สามารถบังคับหนี้ อายัด ยึดทรัพย์ ขายทอดตลาดได้โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการของศาล	38	57	5

หน่วย : ร้อยละ

หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ตอบ
การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ รัฐจำเป็นต้องใช้เครื่องมือทางการเงินผ่านกองทุนฯ ในการกำกับการผลิตกำลังคนของสถาบันการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ	84	11	5
การเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา สถานศึกษาต้องจัดหาทุนให้เปล่าแก่ผู้เรียนเป็นค่าเล่าเรียน/ค่าครองชีพระหว่างเรียน เฉพาะสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน (สาขาขาดแคลน/สาขาที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้แต่สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความต่อเนื่องในศาสตร์/สาขาวิชานั้นให้ดำรงอยู่ต่อไป) สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำระหว่างเรียนเพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพระหว่างเรียน (สถานศึกษาเป็นผู้จ้างหรือประสานกับภาคเอกชนในการจ้างผู้เรียนเข้าทำงาน)	83	11	6
	89	5	6

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยต่อข้อเสนอเพื่อการปรับปรุง ได้ให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกองทุน ดังนี้

1) คุณสมบัติผู้ขอกู้

- พิจารณาจากเกณฑ์รายได้ของครอบครัว 200,000 บาท/ปี เช่นเดิม
- พิจารณาจากเกณฑ์รายได้ของครอบครัว รวมทั้งพิจารณาศักยภาพและความสามารถในการเรียนของผู้กู้
- พิจารณาจากเกณฑ์รายได้สุทธิหลังหักหนี้สินแล้ว แทนรายได้ของครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาท/ปี
- พิจารณาจากรายได้ของผู้ปกครองและผลการเรียน
- พิจารณาจากความต้องการของผู้เรียน (ทุกคนควรมีสิทธิเท่าเทียมกัน)

2) การพิจารณาและคัดเลือกผู้กู้รายใหม่

ได้ดีกว่ากองทุน

- สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณา เนื่องจากสามารถรับรู้ข้อมูลของผู้กู้

- พิจารณาจากความสามารถของผู้เรียน (เรียนดีแต่ยากจน) ในทุกสาขาวิชา เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และติดตามผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง

- ไม่ควรจำกัดสาขาวิชาที่ให้กู้เฉพาะสาขาขาดแคลน แต่พิจารณาจากความต้องการของผู้เรียน แม้ว่าจะไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

- กำหนดสัดส่วนการให้กู้จำแนกตามสาขาวิชา รวมทั้งให้ข้อมูลผู้กู้ยืมเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนในแต่ละสาขาวิชาในตลาดแรงงาน

3) พิจารณาเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า

- เกณฑ์การพิจารณาควรมองปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการเรียนของผู้กู้ด้วย เช่น ภาระรับผิดชอบในการเลี้ยงดูบุพการีที่พิการ ฯลฯ

4) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้

- กำหนดอัตราร้อยละ 1 ต่อปี เช่นเดิม การปรับตามอัตราเงินเพื่ออาจมีผลต่อการชำระหนี้และเกิดหนี้สูญมากขึ้น และชำระหนี้ตามอัตราและระยะเวลาที่กำหนด (ปลอดหนี้ 2 ปี ชำระคืนภายใน 15 ปี)

- กำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่เพื่อการวางแผนของผู้กู้

- ขยายระยะเวลาปลอดหนี้เป็น 4 ปี

- สามารถขยายระยะเวลาชำระหนี้ กรณีผู้กู้ว่างงานหรือมีภาระหนี้

- เกณฑ์รายได้ขั้นต่ำที่ต้องชำระหนี้ 20,000 – 25,000 บาท

- ชำระหนี้ตามสัดส่วนของรายได้ของผู้กู้ โดยไม่ต้องกำหนดเกณฑ์

รายได้ขั้นต่ำ

- ให้ส่วนลดสำหรับผู้มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด

- หากชำระหนี้จนอายุครบ 60 ปี และยังมีหนี้ค้างชำระ ไม่ควรตัด

เป็นหนี้สูญ

5) การติดตามและรับชำระหนี้เงินกู้

ติดตามหนี้เช่นเดิม

- ให้ธนาคารกรุงไทยและสำนักงานนายทะเบียนเป็นผู้ดำเนินการ

ดำเนินการฟ้องทางแพ่งและอาญา

- ทำหนังสือแจ้งให้ผู้กู้ทราบล่วงหน้า หรือเชิญผู้กู้มาเจรจาก่อน

- ค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงหนี้ การฟ้องร้อง และการคดีความชั้นสู่ศาล มีทั้งเห็นว่าควรให้ผู้กู้รับผิดชอบ และให้รัฐรับภาระ
 - สามารถเปิดโอกาสให้ผู้กู้สามารถปรับโครงสร้างหนี้เป็นรายบุคคลตามหลักฐานและความจำเป็น หรือมีช่องทางให้ผู้กู้อุทธรณ์ หรือสามารถเลื่อนระยะเวลาผ่อนชำระกรณีมีเหตุจำเป็นเป็นรายกรณี
 - ต้องมีมาตรการติดตามหนี้ที่เข้มงวดและจริงจัง พร้อมบทลงโทษสำหรับผู้มีรายได้แต่ไม่มาชำระหนี้ หรือใช้อำนาจศาลสั่งให้ชำระหนี้
 - ปรับลดอัตราดอกเบี้ยผู้กู้ที่ผิดนัดชำระหนี้จากร้อยละ 1.5 ต่อเดือน เป็นร้อยละ 1.5 ต่อปี และคิดค่าปรับจากเงินที่ต้องชำระต่องวด ไม่ควรคิดจากยอดหนี้ค้างชำระทั้งหมด
 - ควรมีการลดหย่อนให้สำหรับผู้ตกงาน หรือนำประเด็นการมีงานทำการเจ็บป่วยมาพิจารณาประกอบการชำระหนี้ด้วย
 - ไม่ควรให้มีการบันทึกประวัติผู้กู้ในหน่วยงานกลาง (Credit Bureau) เนื่องจากเป็นการตัดโอกาสทางสังคม และมีใช้การดำเนินธุรกิจแบบเอกชน
 - ควรส่งข้อมูลผู้กู้ให้สถานประกอบการที่ผู้กู้ทำงานรับทราบ
- 6) การผลิตและพัฒนากำลังคน
- การดำเนินการไม่ควรหวังผลกำไรเหมือนเงินกู้สาธารณะ
 - ควรคำนึงถึงความชอบของผู้เรียนด้วย
- 7) การเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา
- ควรให้สิทธิกู้ยืมเงินทุกสาขาวิชาอย่างเท่าเทียม โดยพิจารณาจากผลการเรียนของผู้กู้ยืม โดยกำหนดเป็นสัดส่วนจำแนกตามสาขาวิชา
 - กองทุนฯ ควรช่วยเหลือผู้เรียนเฉพาะค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมการเรียน สำหรับค่าใช้จ่ายในการครองชีพให้ผู้เรียนทำงานระหว่างเรียน

5) ความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 83 เห็นว่า การที่กองทุนกำหนดให้ผู้กู้ชำระหนี้เงินกู้ผ่านธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย มีความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้ และอีกร้อยละ 11 เห็นว่า ไม่มีความสะดวกในการชำระหนี้ และเสนอให้กองทุนควรเพิ่มช่องทางการชำระหนี้ให้มากขึ้นโดยชำระผ่าน counter service สูงที่สุด ร้อยละ 67 รองลงมา เสนอให้ชำระผ่านธนาคารพาณิชย์ทั่วไป และชำระผ่านทางไปรษณีย์ ซึ่งมีร้อยละ 58 และ 57 ตามลำดับ รายละเอียดตามตาราง

การชำระหนี้เงินกู้	จำนวน	ร้อยละ
สภาพการชำระหนี้		
• ไม่สะดวกในการชำระหนี้	69	11
• มีความสะดวกในการชำระหนี้	517	83
• ไม่ตอบ	39	6
รวม	625	100
หากไม่สะดวก ช่องทางการชำระที่ควรเพิ่มเติม (n = 69)		
• ธนาคารพาณิชย์ทั่วไป	40	58
• ไปรษณีย์	39	57
• Counter service	46	67
• อื่นๆ (ระบุ)	6	9

นอกจากนี้ หากกองทุนต้องการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้กู้ยืม ผู้ค้ำประกัน และผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างต้องการให้กองทุนนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในด้านการชำระหนี้เงินกู้มากที่สุด ร้อยละ 59 รองลงมาคือ การตรวจสอบสภาพหนี้ของผู้กู้ การยื่นขอกู้ยืมเงิน การพิจารณาและอนุมัติเงินกู้ และการทำสัญญากู้ยืมเงิน ร้อยละ 58 48 47 และ 40 ตามลำดับ ส่วนด้านอื่นๆ ที่เสนอให้นำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ได้แก่ การยื่นขอผ่อนผันการชำระหนี้ การตรวจสอบยอดคงค้างของหนี้ และสถานะเงินกู้ เป็นต้น

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การยื่นขอกู้ยืมเงิน	302	48
การพิจารณาและอนุมัติเงินกู้	295	47
การทำสัญญากู้ยืมเงิน	252	40
การตรวจสอบสภาพหนี้ของผู้กู้	361	58
การชำระหนี้เงินกู้	367	59
อื่น ๆ (ระบุ)	12	2

1.3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่นตอบกลับจำนวน 62 คน พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่ ร้อยละ 74 เป็นเพศชาย และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 23 มีอายุระหว่าง 56 – 60 ปี มากที่สุดร้อยละ 30 รองลงมาเป็นผู้มีอายุระหว่าง 46 – 50 ปี และอายุ 51 – 55 ปี ร้อยละ 26 และ 23 ตามลำดับ มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนมากที่สุดร้อยละ 63 รองลงมาคือ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน คณบดี รองผู้อำนวยการวิทยาลัย ร้อยละ 10 8 และ 6 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ร้อยละ 53 เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 28 รองลงมาคือมีประสบการณ์การบริหาร 5 – 10 ปี ร้อยละ 27 รายละเอียดตามตาราง

ประเภทและคุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
• ชาย	46	74
• หญิง	14	23
• ไม่ตอบ	2	3
รวม	62	100
อายุ		
• น้อยกว่า 45 ปี	11	18
• อายุ 46 – 50 ปี	16	26
• อายุ 51 – 55 ปี	14	23
• อายุ 56 – 60 ปี	19	30
• ไม่ตอบ	2	3
รวม	62	100

ประเภทและคุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
• ผู้อำนวยการโรงเรียน	39	63
• รองผู้อำนวยการโรงเรียน	6	10
• ผู้อำนวยการวิทยาลัย	1	2
• รองผู้อำนวยการวิทยาลัย	4	6
• อธิการบดี	1	2
• รองอธิการบดี	2	3
• คณบดี	5	8
• อื่นๆ ได้แก่ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายพัฒนาการศึกษา เจ้าหน้าที่ และครู	4	6
รวม	62	100
สังกัดของสถานศึกษา		
• สพฐ.	33	53
• สช.	5	8
• สอศ.	3	5
• อปท.	10	16
• สกอ. (รัฐ)	4	7
• สกอ. (เอกชน)	4	6
• ไม่ตอบ	3	5
รวม	62	100
ประสบการณ์ในการบริหาร		
• น้อยกว่า 5 ปี	5	8
• 5 – 10 ปี	17	27
• 11 – 15 ปี	7	11
• 16 – 20 ปี	12	20
• มากกว่า 20 ปี	17	28
• ไม่ตอบ	4	6
รวม	62	100

ส่วนที่ 2 ความเห็นต่อการดำเนินงานกองทุน กยศ.

1) ระดับความเห็นต่อผลที่เกิดจากเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 95 และ 92 เห็นว่าเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาส่งผลให้ผู้ด้อยโอกาส/ยากจนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษามากขึ้น และผู้เรียนสามารถชำระค่าเล่าเรียน/ค่าธรรมเนียมการเรียนให้แก่สถานศึกษาอย่างเพียงพอ ในระดับมากถึงมากที่สุดตามลำดับ ส่วนประเด็นที่เกี่ยวกับผลการเรียนของผู้กู้ยืมเงินจากกองทุน กยศ. ดีขึ้น และผู้เรียนสามารถใช้จ่ายเงินเพื่อการครองชีพในระหว่างเรียนอย่างเพียงพอ ผู้บริหารที่เห็นด้วยในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 67 – 68 เท่านั้น สำหรับประเด็นที่ผู้บริหารแสดงความเห็นด้วยน้อยถึงน้อยที่สุดมี 2 เรื่อง คือ การที่ผู้เรียนที่กู้ยืมเงินจากกองทุน กยศ. สามารถเลือกเข้าศึกษาในสถานศึกษา/สาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถใช้จ่ายเงินเพื่อการครองชีพในระหว่างเรียนอย่างเพียงพอ รายละเอียดตามตาราง

ประเด็น	เห็นด้วย (ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาส่งผลให้					
• ผู้ด้อยโอกาส/ยากจนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษามากขึ้น	61	34	5	-	-
• ผู้เรียนที่กู้ยืมเงินจากกองทุน กยศ. มีผลการเรียนดีขึ้น	19	49	32	-	-
• ผู้เรียนสามารถชำระค่าเล่าเรียน/ค่าธรรมเนียมการเรียนให้แก่สถานศึกษาอย่างเพียงพอ	34	58	8	-	-
• ผู้เรียนสามารถใช้จ่ายเงินเพื่อการครองชีพในระหว่างเรียนอย่างเพียงพอ	21	46	31	2	-
• ผู้เรียนที่กู้ยืมเงินสามารถเลือกเข้าศึกษาในสถานศึกษา/สาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	26	50	18	3	3

สำหรับประเด็นที่สถานศึกษาได้รับมอบอำนาจจากกองทุนให้เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกและอนุมัติเงินกู้ให้แก่นักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษาของตนเองทั้งที่สถานศึกษาเป็นผู้มีส่วนได้ประโยชน์จากการกู้ยืมของผู้เรียนนั้น มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 55 คน จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 62 คน หรือร้อยละ 89 เห็นว่า ไม่เป็นการขัดกันซึ่งผลประโยชน์ (conflict of interest) เพราะสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กองทุนกำหนด มีการตรวจสอบคุณสมบัติและคัดกรองจากครูที่ปรึกษาก่อนในเบื้องต้น และมีคณะกรรมการแต่ละระดับชั้นตรวจสอบคัดเลือกแล้ว นำข้อมูลให้คณะกรรมการดำเนินงานกลั่นกรองและคัดเลือก ดังนั้น แม้จะเป็นผู้มีส่วนได้ประโยชน์แต่เป็นไปตามแนวทางที่กองทุนกำหนด และสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยยึดประโยชน์ของนักเรียนเป็นหลัก ส่วนกลุ่มผู้บริหารที่เห็นว่าเป็นการขัดกันซึ่งผลประโยชน์ พร้อมแสดงความเห็นเพิ่มเติม เช่น สถานศึกษาของรัฐสามารถพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ได้ ส่วนสถานศึกษาเอกชนไม่ควรให้พิจารณาเอง สถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่หารายได้จากกองทุน มีการทำโปรโมชั่นนักศึกษาใหม่ แจก Tablet Notebook ให้นักเรียนเพื่อเข้าเรียน และทำการกู้ยืมเงินเรียนจากกองทุน เป็นต้น

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ขัดกันซึ่งผลประโยชน์	55	89
เป็นการขัดกันซึ่งผลประโยชน์	3	5
ไม่ตอบ	4	6
รวม	62	100

2) การรับทราบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์/คุณสมบัติของผู้ขอกู้และหลักเกณฑ์เงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุน

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 62 คน เกี่ยวกับการรับทราบหลักเกณฑ์/คุณสมบัติของผู้ขอกู้และหลักเกณฑ์เงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุน กยศ. พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากว่าร้อยละ 90 ทราบหลักเกณฑ์/คุณสมบัติ/เงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้คืนในประเด็น 1) ผู้ขอกู้ยืมเงินต้องมีรายได้ของครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาท ต่อปี 2) หนี้เงินกู้ยืมจากกองทุนเป็นหนี้ที่ต้องชำระคืน ไม่ใช่ให้เปล่า 3) กองทุนกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 2 ปี จึงจะเริ่มชำระคืนหนี้เงินกู้ 4) อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาปลอดหนี้ 5) ระยะเวลาชำระคืนภายใน 15 ปี 6) การชำระหนี้สามารถชำระผ่านธนาคารกรุงไทยทุกสาขา 7) ผู้กู้สามารถขออนุญาตการชำระหนี้ หากยังไม่มียานทำ และ 8) หากผู้กู้มีปัญหา

หรือไม่อยู่ในสถานภาพที่จะชำระหนี้ได้ สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้ ส่วนหลักเกณฑ์/เงื่อนไข ที่มีผู้บริหารสถานศึกษาไม่ทราบหรือไม่แน่ใจว่าทราบมีมากที่สุด 2 เรื่องคือ 1) กรณีผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียม ผิดนัดชำระหนี้ร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน และ 2) กรณีชำระคืนเป็นรายปี หากค้างชำระ ตั้งแต่ 1 งวดเป็นต้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน ซึ่งมีร้อยละ 29 รายละเอียดตามตาราง

หน่วย : ร้อยละ

หลักเกณฑ์/คุณสมบัติ/เงื่อนไข	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ
หลักเกณฑ์/คุณสมบัติของผู้ขอกู้ยืมเงิน				
ผู้ขอกู้ยืมเงินต้องมีรายได้ของครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี	95	2	-	3
หลักเกณฑ์เงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้				
หนี้เงินกู้ยืมจากกองทุนเป็นหนี้ที่ต้องชำระคืน ไม่ใช่ให้เปล่า	98	2	-	-
กองทุนกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 2 ปี จึงจะเริ่มชำระคืนหนี้เงินกู้	95	-	2	3
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาปลอดหนี้	94	5	1	-
ระยะเวลาชำระคืนภายใน 15 ปี	92	5	3	-
การชำระคืนหนี้เงินกู้ในปีแรก ผู้กู้ชำระคืนเพียงร้อยละ 1.5 ของยอดเงินต้น	84	10	6	-
กรณีผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือนจะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียม ผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียม ผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน	71	19	8	2
กรณีชำระคืนเป็นรายปี หากค้างชำระตั้งแต่ 1 งวดเป็นต้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน	71	19	10	-
การชำระหนี้สามารถชำระผ่านธนาคารกรุงไทยทุกสาขา	98	2	-	-
ผู้กู้สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ หากยังไม่มีงานทำ	94	3	3	-

หน่วย : ร้อยละ

หลักเกณฑ์/คุณสมบัติ/เงื่อนไข	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ
หลักเกณฑ์/คุณสมบัติของผู้กู้ยืมเงิน (ต่อ)				
• หากผู้กู้มีรายได้น้อยกว่า 4,700 บาทต่อเดือน สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้	74	16	7	3
• หากผู้กู้ประสบภัยพิบัติจนทรัพย์สินได้รับความเสียหายอย่างรุนแรง สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้	85	10	5	-
• หากผู้กู้มีปัญหาหรือไม่อยู่ในสถานภาพที่จะชำระหนี้ได้ สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้ได้	90	5	5	-
• หากผู้กู้ไม่มาชำระหนี้ กองทุนสามารถตามหนี้คืนจากผู้ค้ำประกันแทนได้	84	8	8	-

3) ความเห็นต่อการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 62 คน เห็นด้วยกับการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ. มากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 7 ประเด็น โดยประเด็นที่มีผู้เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 97 คือ การพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้รายเก่าว่าควรนำผลการเรียนสะสมในแต่ละปีการศึกษาของผู้กู้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินในปีการศึกษาต่อไป รองลงมาคือ 1) การใช้เครื่องมือทางการเงินผ่านกองทุนในการกำกับการผลิตกำลังคนของสถาบันการศึกษาเพื่อสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ 2) การที่สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำระหว่างเรียนเพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพระหว่างเรียน (สถานศึกษาเป็นผู้จ้างหรือประสานกับภาคเอกชนในการจ้างผู้เรียนเข้าทำงาน) และ 3) การบันทึกประวัติผู้กู้ในหน่วยงานกลางที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเงินของลูกค้ำเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและป้องกันปัญหาหนี้เสียหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินต่างๆ (Credit Bureau) ซึ่งมีผู้เห็นด้วยประมาณร้อยละ 90 86 และ 85 ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีผู้เห็นด้วยน้อยที่สุด 3 ประเด็น คือ 1) การพิจารณาและคัดเลือกผู้กู้รายใหม่ที่ให้เปลี่ยนผู้พิจารณาและคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินจากสถานศึกษามาเป็นกองทุน โดยพิจารณาตามลำดับคณะ/สาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานหรือความต้องการของประเทศ 2) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ที่ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนฯ จนหมดสิ้น โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ 15 ปี หากชำระหนี้จนอายุครบ 60 ปี และมีหนี้ค้างชำระให้ตัดเป็นหนี้สูญ และ 3) การเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 1 ต่อปี มาเป็นการปรับมูลค่าของหนี้เงินกู้ตามอัตราเงินเฟ้อเพื่อรักษามูลค่าของเงินกองทุนให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งมีประมาณร้อยละ 45 50 และ 51 ตามลำดับรายละเอียดตามตาราง

หน่วย : ร้อยละ

หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ตอบ
คุณสมบัติผู้ขอกู้ • การเปลี่ยนคุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอกู้ยืมเงินจากเกณฑ์รายได้ของครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาท/ต่อปี มาเป็นพิจารณาจากศักยภาพและความสามารถในการเรียนของผู้ขอกู้	79	19	2
การพิจารณาและคัดเลือกผู้กู้รายใหม่ • การเปลี่ยนผู้พิจารณาและคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินจากสถานศึกษามาเป็นกองทุนฯ โดยพิจารณาตามลำดับคณะ/สาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานหรือความต้องการของประเทศ	45	55	-
การพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า • เพื่อให้ผู้กู้ยืมเงินมีความรับผิดชอบในการเรียนจนสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตร กองทุนฯ ควรนำผลการเรียนสะสมในแต่ละปีการศึกษาของผู้กู้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินในปีการศึกษาต่อไป	97	3	-
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ • การเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 1 ต่อปี มาเป็นการปรับมูลค่าของหนี้เงินกู้ตามอัตราเงินเฟ้อ เพื่อรักษามูลค่าของเงินกองทุนให้เป็นปัจจุบัน • การกำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำที่ผู้กู้เริ่มชำระหนี้เงินกู้ (15,000 บาท/เดือน) หากรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็ยังไม่ต้องชำระหนี้ โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ • ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนฯ จนหมดสิ้น โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ 15 ปี หากชำระหนี้จนอายุครบ 60 ปี และมีหนี้ค้างชำระให้ตัดเป็นหนี้สูญ • คิดค่าปรับผู้กู้ที่ผิดนัดในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ • ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เท่ากับอัตราตลาดสำหรับผู้กู้ที่ผิดนัด นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ • ดำเนินการฟ้องทางแพ่งและอาญากับผู้กู้ที่หลีกเลี่ยงหรือหลบหนีการชำระหนี้เงินกู้	51	47	2
	76	22	2
	50	48	2
	69	28	3
	59	39	2
	84	14	2

หน่วย : ร้อยละ

หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ตอบ
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ (ต่อ)			
• การบันทึกประวัติผู้กู้ในหน่วยงานกลางที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเงินของลูกค้ำ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและป้องกันปัญหาหนี้เสียหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินต่างๆ (Credit Bureau)	85	13	2
• ค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงหนี้ การฟ้องร้องและการนำคดีความขึ้นสู่ศาล กรณีผู้กู้ที่ผิดนัด หลบหนีหรือหลีกเลี่ยงการชำระหนี้เงินกู้ให้ผู้กู้เป็นผู้รับผิดชอบทั้งสิ้น เนื่องจากไม่มีเหตุอันควรที่รัฐจะนำเงินภาษีของประชาชนมาเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามหนี้ผู้กู้ที่ขาดความรับผิดชอบ	84	14	2
• การเปลี่ยนระบบการติดตามหนี้เงินกู้จากเดิมที่ให้ธนาคารกรุงไทยและสำนักงานนายทะเบียนผู้ติดตามหนี้มาเป็นกรมสรรพากรเป็นผู้ติดตามหนี้โดยให้หนี้เงินกู้มีลักษณะเสมือนหนี้ภาษีอากรค้างที่เจ้าหน้าที่สามารถบังคับหนี้ อายัด ยึดทรัพย์ ขายทอดตลาดได้โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการของศาล	65	35	-
• รัฐจำเป็นต้องใช้เครื่องมือทางการเงินผ่านกองทุนฯ ในการกำกับการผลิตกำลังคนของสถาบันการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ	90	8	2
การเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา			
• สถานศึกษาต้องจัดหาทุนให้เปล่าแก่ผู้เรียนเป็นค่าเล่าเรียน/ค่าครองชีพระหว่างเรียน เฉพาะสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน (สาขาขาดแคลน/สาขาที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้แต่สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความต่อเนื่องในศาสตร์/สาขาวิชานั้นให้ดำรงอยู่ต่อไป)	82	15	3
• สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำระหว่างเรียนเพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพระหว่างเรียน (สถานศึกษาเป็นผู้จ้างหรือประสานกับภาคเอกชนในการจ้างผู้เรียนเข้าทำงาน)	86	11	3

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยต่อข้อเสนอเพื่อการปรับปรุง ได้ให้
ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกองทุน ดังนี้

(1) คุณสมบัติผู้ขอกู้

- พิจารณาจากเกณฑ์รายได้ของครอบครัว 200,000 บาท/ปี เช่นเดิม
- การพิจารณาจากศักยภาพและความสามารถในการเรียนของผู้กู้

ควรให้โอกาสผู้กู้ได้เรียนก่อน

(2) การพิจารณาและคัดเลือกผู้กู้รายใหม่

- หลักเกณฑ์เดิมในการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้มีความเหมาะสมแล้ว
ไม่ควรพิจารณาตามลำดับคณะ/สาขาวิชาเฉพาะที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน

- สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณา เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับผู้กู้มากกว่า
- ควรให้โอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้อย่างเท่าเทียม

(3) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้

- หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้เดิมมีความเหมาะสม
(ชำระหนี้เงินกู้ภายใน 15 ปี) และหากผู้กู้ยังมีหนี้ค้างชำระ สามารถผ่อนผันจนกว่าจะนำเงินมา
ชำระจนครบ

- ควรกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ และระยะเวลาปลอดหนี้ให้ชัดเจน
- ควรกำหนดดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่ต่ำที่สุด และไม่ควรปรับเพิ่ม
- สร้างจิตสำนึก ความตระหนักและความรับผิดชอบต่อตนเองและ

สังคมในการชำระหนี้คืนกองทุนฯ

- ผู้กู้ที่ชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนฯ ตามระยะเวลาที่กำหนด ให้คิด
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 1 ต่อปี สำหรับผู้กู้ที่ผิดนัดชำระหนี้และไม่ชำระหนี้ให้ปรับมูลค่าของหนี้
เงินกู้ตามอัตราเงินเฟ้อ

- ไม่เห็นด้วยกับการตัดหนี้สูญ กรณีผู้กู้ยืมชำระหนี้จนอายุครบ
60 ปี และยังมีหนี้ค้างชำระ เนื่องจากเป็นการสร้างนิสัยการไม่มีวินัยทางการเงิน ดังนั้นผู้กู้ต้องชำระ
หนี้เงินกู้คืนกองทุนฯจนครบ

(4) การติดตามและรับชำระหนี้เงินกู้

- สร้างจิตสำนึก ความตระหนักและความรับผิดชอบต่อตนเองและ
สังคมในการชำระหนี้คืนกองทุนฯ

- ควรดำเนินการทางกฎหมาย เช่น การฟ้องร้องทางแพ่ง กรณีผู้กู้
ที่ผิดนัดชำระหนี้ หรือฟ้องล้มละลาย เพื่อให้ผู้กู้ต้องหาเงินมาชำระหนี้คืน

- ให้ บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ติดตามหนี้เช่นเดิม ไม่เห็นด้วยกับการให้กรมสรรพากรเป็นผู้ติดตามหนี้ ควรใช้มาตรการอื่นที่เหมาะสม
- พัฒนาระบบการติดตามหนี้ที่มีประสิทธิภาพกว่าที่เป็นอยู่เดิม หรือให้ผู้กู้สามารถชำระหนี้โดยหักจากบัญชีเงินเดือนของผู้กู้ (นายจ้างหักหนี้เงินกู้จากเงินเดือนของผู้กู้)
- ดำเนินมาตรการทางสังคมอื่นๆ เช่น แจ้งนายจ้างเพื่อทราบ
- ควรจัดเป็นรัฐสวัสดิการ
- ไม่เห็นด้วยกับการปรับอัตราดอกเบี้ยให้เท่ากับอัตราตลาด กรณีผู้กู้ที่ผิดนัดชำระหนี้ เนื่องจากมิใช่เจตนารมณ์ของกองทุนฯ

4) ความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 62 คน หรือร้อยละ 61 เห็นว่า การที่กองทุนกำหนดให้ผู้กู้ชำระหนี้เงินกู้ผ่าน บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้ และอีกร้อยละ 37 เห็นว่า ยังไม่มีความสะดวกในการชำระหนี้ และเสนอให้กองทุนควรเพิ่มช่องทางการชำระหนี้ให้มากขึ้น โดยเสนอให้มีการชำระผ่าน counter service มากที่สุดประมาณร้อยละ 87 รองลงมาคือ ชำระผ่านธนาคารพาณิชย์ทั่วไป และชำระผ่านทางไปรษณีย์ ซึ่งมีประมาณร้อยละ 70 และ 43 ตามลำดับ รายละเอียดตามตาราง

การชำระหนี้เงินกู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สภาพการชำระหนี้		
• ไม่สะดวกในการชำระหนี้	23	37
• มีความสะดวกในการชำระหนี้	38	61
• ไม่ตอบ	1	2
รวม	62	100
หากไม่สะดวก ช่องทางการชำระที่ควรเพิ่มเติม (n=23)		
• ธนาคารพาณิชย์ทั่วไป	16	70
• ไปรษณีย์	10	43
• Counter service	20	87
• อื่นๆ เช่น ธนาคารออมสิน ธกส. ฯลฯ	2	9

นอกจากนี้ หากกองทุนต้องการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้กู้ยืม ผู้ค้ำประกัน และผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างต้องการให้กองทุนนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในด้านการชำระหนี้เงินกู้มากที่สุดประมาณร้อยละ 82 รองลงมาคือ การยื่นขอกู้ยืมเงิน การตรวจสอบสภาพหนี้ของผู้กู้ การทำสัญญากู้ยืมเงิน และการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้ ซึ่งมีร้อยละ 77 73 68 และ 60 ตามลำดับ รายละเอียดตามตาราง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
• การยื่นขอกู้ยืมเงิน	48	77
• การพิจารณาและอนุมัติเงินกู้	37	60
• การทำสัญญากู้ยืมเงิน	42	68
• การตรวจสอบสภาพหนี้ของผู้กู้	45	73
• การชำระหนี้เงินกู้	51	82
• อื่นๆ เช่น หนี้คงเหลือ ฯลฯ	3	5

2) ข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม

การประชุมสนทนากลุ่มครั้งนี้ ได้จัดประชุมเพื่อรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน/นักศึกษาผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในจังหวัดขอนแก่น ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2557 เวลา 10.00 – 12.00 น. ที่จังหวัดขอนแก่น สาระสำคัญที่ได้จากการประชุม สรุปได้ดังนี้

2.1) กลุ่มนักเรียน นักศึกษา

ข้อมูลทั่วไป นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมประชุมมีทั้งหมด 17 คน จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 1 คน และเอกชน 2 คน สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ 3 คน และเอกชน 2 คน และโรงเรียนมัธยมศึกษา 9 คน นักเรียน/นักศึกษาทุกคนมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดขอนแก่น ยกเว้นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐที่อยู่จังหวัดหนองคาย พ่อ – แม่มีอาชีพเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และช่างทำผม มีพี่ – น้อง จำนวน 2 – 3 คน และยังอยู่ในวัยเรียน และส่วนใหญ่มีรายได้ไม่แน่นอน

สภาพการกู้ยืม กยศ. นักเรียน/นักศึกษาทุกคนเห็นว่า กยศ. ได้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กที่ครอบครัวมีรายได้น้อยเรียนต่อจนถึงระดับปริญญาตรี ถ้าไม่มีเงินกู้ยืมจาก กยศ. ก็จะไม่มีโอกาสเรียนต่อ ส่วนกระบวนการพิจารณาคัดเลือกเป็นไปตามแนวทางที่กองทุนกำหนด โดยพิจารณาจากเอกสาร หลักฐาน สัมภาษณ์ และบางแห่งมีการเยี่ยมบ้านเพื่อพูดคุยกับพ่อ-แม่เพิ่มเติม

ด้วย นักเรียน/นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า กระบวนการพิจารณา มีความยุติธรรม แต่มีบ้างที่ผลการคัดเลือก ได้ผู้กู้ที่ครอบครัวมีรายได้เกินเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับการดำเนินงานพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้น นอกจากพิจารณาตามเกณฑ์ที่กองทุนกำหนดแล้ว โรงเรียนจะจัดลำดับความสำคัญให้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อน เพื่อให้ นักเรียนได้รับสิทธิ์ในการพิจารณาให้กู้ต่อเนื่องในระดับปริญญาตรี ส่วนระดับชั้นอื่นหากพิจารณาแล้วมีฐานะยากจนจริงก็ได้รับการพิจารณาให้กู้เช่นกัน ซึ่งนักเรียนที่เข้าร่วมประชุมทุกคนต่างยอมรับต่อเงื่อนไขนี้ เพราะเห็นว่าเมื่อตนเองเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็จะได้รับสิทธิ์การพิจารณาเช่นกัน รวมทั้งเห็นว่าตนเองและครอบครัวสามารถดูแลค่าใช้จ่ายได้ เพราะมีจำนวนไม่มากนัก ในขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนค่อนข้างมาก ทั้งค่าเรียนพิเศษ ค่าสมัคร และค่าเดินทางเพื่อสอบเรียนต่อ ฯลฯ ส่วนผู้กู้ระดับปริญญาตรี สำหรับผู้กู้รายเก่าที่ยื่นขอกู้ จะได้รับการอนุมัติให้กู้โดยอัตโนมัติ ไม่มีการพิจารณาความประพฤติและผลการเรียนของผู้ขอู้ สำหรับเงินที่ได้รับเป็นค่าครองชีพนั้น นักเรียน/นักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นผู้เก็บ และใช้จ่ายด้วยตนเอง ไม่ได้ให้พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง และเห็นว่า มีจำนวนเพียงพอสำหรับใช้จ่ายส่วนตัว ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคที่พบในกระบวนการดำเนินการขอกู้ในสถานศึกษา คือ Website กยศ. “ล่ม” บ่อยมากทำให้มีปัญหาในการเข้าระบบเพื่อยืนยันสิทธิ์ในการกู้ต่อเนื่อง และมีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบ กยศ. ภายในสถานศึกษาบ่อย ทำให้ไม่มีความต่อเนื่องในการดำเนินงานเท่าที่ควร พร้อมทั้งให้ข้อมูลว่า การได้เงินกู้จาก กยศ. ไม่มีผลทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

นักเรียน/นักศึกษาทุกคนรับทราบว่า กยศ. เป็นเงินกู้ที่ต้องชำระคืนพร้อมดอกเบี้ย โดยสถานศึกษา/มหาวิทยาลัยจะจัดประชุมปฐมนิเทศและชี้แจงในวันลงนามในสัญญา และจัดปัจฉิมนิเทศ ซึ่งนักเรียน/นักศึกษาให้ข้อมูลว่ามีความชัดเจน แต่เมื่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คืน ส่วนใหญ่ นักเรียนไม่ทราบว่าตนเองมียอดหนี้จำนวนเท่าใด และจะต้องชำระหนี้อย่างไร นักเรียน/นักศึกษารับรู้เพียงยอดเงินที่ตนเองได้รับเป็นค่าครองชีพรายเดือน

สำหรับการกำกับ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจต่อการกู้ยืมเงิน กยศ. นอกจากการจัดปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศแล้ว โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายหลายโรงเรียน เช่น โรงเรียนบ้านไผ่ โรงเรียนศรีกระนวน ฯลฯ ครูแนะแนวได้ดำเนินการเพื่อกระตุ้นและตักเตือนให้ผู้กู้มีความตั้งใจเรียน เพื่อให้มีผลการเรียนดี และให้มีความตระหนักเรื่องการใช้หนี้คืน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรม กยศ. ในสถานศึกษาระหว่างปีให้กับนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

ส่วนการค้างชำระหนี้เงินกู้ของผู้กู้ที่ครบกำหนดต้องชำระหนี้คืนนั้น นักเรียน/นักศึกษาเห็นว่า ปัจจุบันเศรษฐกิจไม่ดี ค่าครองชีพสูง และมีค่าใช้จ่ายส่วนอื่นที่ต้องจ่ายก่อน ทำให้ไม่ชำระหนี้เงินกู้ กยศ. อีกทั้งยอดหนี้ไม่มากและดอกเบี้ยถูก แต่ไม่ทราบเรื่องค่าปรับ

ข้อเสนอแนะ

1) กยศ. ควรติดต่อแจ้งข่าวสารข้อมูลกับผู้กู้หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นและเตือนภาระการใช้หนี้ค่างวด และให้ตระหนักในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบการใช้หนี้เงินกู้ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ครบกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี แล้วจึงติดต่อแจ้งให้ผู้กู้ทราบ

2) เพื่อแก้ปัญหากรณีไม่สามารถติดต่อผู้กู้ได้ ควรใช้ฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย คือเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักในการติดตามหนี้เงินกู้ โดยทำสัญลักษณ์บนฐานข้อมูลให้ทราบว่าใครเป็นลูกหนี้ กยศ. จะทำให้ติดตามผู้กู้ได้ทุกคน

3) ควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักในการใช้หนี้ เช่น ค่าปรับ การปลอดหนี้ อัตราดอกเบี้ย จำนวนเงินกู้ทั้งหมด เกณฑ์การพิจารณาฯ ฯลฯ

4) สร้างจิตสำนึก ความซื่อสัตย์ การเอื้อเฟื้อ เช่น ให้ผู้กู้ที่จบการศึกษาและมียางานทำ มาเล่าประสบการณ์ให้นักเรียน/นักศึกษาที่กู้ กยศ. ฟัง เป็นต้น

5) ให้ครูแนะแนว อาจารย์/ครูที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้ข้อมูล แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษาผู้กู้ กยศ. เช่น ให้ความรู้ ให้การปรึกษาและตักเตือนให้มีความตั้งใจเรียน ประพฤติตนมีวินัย รับผิดชอบ เป็นต้น

2.2) กลุ่มผู้ปกครอง

ข้อมูลทั่วไป ผู้ปกครองของผู้กู้ กยศ. ที่เข้าร่วมประชุมมีทั้งหมด 10 คน เป็น พ่อ-แม่ และพี่ของนักเรียน/นักศึกษาระดับอุดมศึกษา 3 คน อาชีวศึกษา 4 คน และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 คน ทั้งหมดมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดขอนแก่น มีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย แม่บ้าน เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเอกชน

สภาพการกู้ยืม กยศ. ผู้ปกครองทุกคนทราบข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน กยศ. จากบุตรหลานและการประชาสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษา และเห็นว่า กยศ. ให้โอกาสคนที่มีฐานะยากจนมีโอกาสเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และสามารถเลือกเรียนในสถานศึกษา/สาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการ เนื่องจากบางสาขาวิชาค่าเล่าเรียนแพง ถ้าไม่มีเงินกู้ยืมก็ไม่สามารถเรียนได้ ต้องเลือกเรียนสาขา ที่ค่าเล่าเรียนถูกกว่า ส่วนผลการเรียนของบุตรหลานดีขึ้นหรือไม่นั้น ผู้ปกครองไม่ค่อยแน่ใจ

ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้บุตรหลานยืมเงินจากกองทุน โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่จะให้บุตรหลานกู้เงิน กยศ. ตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั่วๆ ที่เห็นว่า ยังไม่มีความจำเป็นต้องกู้มากนัก เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายไม่มาก เพราะพักอาศัยอยู่ที่บ้าน รวมทั้งไม่ต้องซื้ออาหารรับประทานเอง แต่เนื่องจากโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ว่า ถ้ากู้ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เมื่อไปเรียนต่อระดับอุดมศึกษาแล้วจะสามารถกู้ได้ต่อเนื่อง การจะได้รับอนุมัติให้กู้ในชั้นปี 1 มีมากกว่า

ผู้ที่ยังไม่เคยกู้มาก่อน จึงให้บุตรหลานกู้ยืมตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นอกจากนี้ ผู้ปกครองบางคนคิดว่า อนาคตไม่แน่นอน ถึงแม้ขณะนี้ตนเองยังมีรายได้ แต่ถ้าอีก 2 - 3 ปี ในอนาคตตนเองไม่สามารถทำงานได้ ขณะที่ลูกยังเรียนไม่จบ จึงตัดสินใจให้บุตรหลานกู้ยืมเงิน รวมทั้งขณะนี้ เด็กมัธยมศึกษาตอนปลายต้องเรียนกวดวิชาเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย ถ้ามีเงินกู้มาช่วยแบ่งเบาภาระก็จะทำให้สามารถนำเงินส่วนตัวไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการกวดวิชาได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อบุตรหลานของผู้ปกครองบางคนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีชั้นปี 1 ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นก็ไม่ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืม ส่วนสถาบันอื่น เช่น มหาวิทยาลัยเอกชน หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษาจะได้รับอนุมัติให้กู้ยืม

สำหรับความเพียงพอของเงินที่ได้รับจากการกู้ยืมนั้น ผู้ปกครองให้ข้อมูลว่า ไม่เพียงพอแต่ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัวได้อย่างมาก โดยเฉพาะค่าเล่าเรียนในระดับอุดมศึกษาที่ค่อนข้างแพงและต้องจ่ายเป็นก้อน หากเงินไม่พอ นักศึกษาจะทำงานพิเศษ ซึ่งมหาวิทยาลัยจะช่วยหางานให้ทำหรือบางคนได้รับเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง

ผู้ปกครองรับทราบว่า กยศ. เป็นเงินกู้ที่ต้องใช้หนี้คืนพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1 และใช้คืนหลังจากจบไปแล้ว 2 ปี จึงจะใช้เงินคืน โดยไม่ทราบว่า ผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้คืนกองทุนทั้งหมดหรือบางส่วนในช่วงก่อนสำเร็จการศึกษาหรือช่วงระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ได้โดยที่ผู้กู้ยืมไม่ต้องเสียดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมจัดการเงินกู้ ซึ่งผู้ปกครองเห็นว่า ถ้าทราบว่าจะใช้คืนใน 2 ปีแรกได้ ก็จะมีคนมาใช้คืนอีกมาก อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองที่เป็นเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย กล่าวว่า มีการจัดปัจฉิมนิเทศ ผู้กู้ยืมที่กำลังจะเรียนจบ และได้แจ้งข้อมูลนี้ให้ผู้เรียนทราบ แต่ผู้เรียนไม่ค่อยสนใจฟัง

ผู้ปกครองคิดว่าเมื่อบุตรหลานเรียนจบ คงมีงานทำ ถ้าไม่เลือกงาน และสามารถ
ใช้คืนเงินกู้ยืมได้

ส่วนการค้างชำระหนี้เงินกู้ยืมของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้คืนนั้น ผู้ปกครองเห็นว่า มีสาเหตุที่หลากหลาย เช่น ไม่มีงานทำ เงินเดือนน้อยและมีภาระครอบครัว บางคนแต่งงานมีลูกที่ต้องรับภาระ ไม่มีความรับผิดชอบ รุ่นพี่บอกต่อว่าไม่ต้องใช้คืนก็ได้ เห็นตัวอย่างจากรุ่นพี่ที่ไม่จ่ายคืน ก็ไม่เป็นไร รวมทั้งไม่มีความรู้สึกว่าจะต้องใช้คืน ฯลฯ และเห็นว่า การทิ้งช่วงระยะเวลาปลอดหนี้โดยไม่มีการติดต่อกัน 2 ปี นั้น นานเกินไปทำให้ผู้กู้ลืมว่าตนเองมีภาระหนี้เงินกู้

ข้อเสนอแนะ

- 1) เพิ่มความเข้มงวดในการติดตามหนี้ และมีมาตรการที่เด็ดขาด เช่น ไม่ชำระหนี้ก็ไม่สามารถทำธุรกรรมได้
- 2) การติดตามหนี้ ควรพิจารณาที่อยู่ของผู้กู้จากบัตรประชาชน เพราะผู้กู้บางคนให้ที่อยู่ขณะเรียนซึ่งเป็นห้องเช่า เมื่อจบแล้วมีการย้ายที่อยู่และไม่แจ้งให้ทราบ จึงควรติดตามที่ผู้ปกครอง

3) ควรประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และมีการติดตามเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากระยะปลอดหนี้ 2 ปี ค่อนข้างนาน ทำให้ผู้กู้ลืม

4) ควรเพิ่มระยะปลอดหนี้เป็น 3 ปี และประชาสัมพันธ์ให้ผู้กู้และผู้ปกครองทราบว่า สามารถทยอยใช้คืนในช่วง 3 ปี หลังสำเร็จการศึกษา โดยไม่เสียดอกเบี้ย แต่ไม่ควรกำหนดว่าต้องใช้คืนเดือนละ/ปีละเท่าไร

5) สถานศึกษาต้องเร่งกระตุ้นสร้างจิตสำนึกให้นักเรียน/นักศึกษาที่กู้ยืมและครบกำหนดชำระหนี้ให้ชำระคืนในช่วงเวลาที่กำหนด และสร้างจิตสำนึกในการจ่ายเงินกู้ยืมคืนเพื่อเป็นการช่วยเหลือน้องในรุ่นต่อไปที่จะต้องกู้ยืมต่อ และควรปลูกฝังหน้าที่ศีลธรรมให้เด็กมีความรับผิดชอบมากขึ้น

6) กองทุนควรพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้ให้มากขึ้น บางคนเป็นผู้กู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จริง แต่บางคนก็กู้ยืมเงินตามเพื่อนทั้งที่ไม่มีควมจำเป็น

2.3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไป ผู้เข้าร่วมประชุม มีทั้งหมด 25 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 คน ผู้บริหารโรงเรียน/วิทยาลัยอาชีวศึกษา 4 คน ครูแนะแนวและเจ้าหน้าที่กองทุนรวม 15 คน

สภาพการกู้ยืม รายได้ของผู้ปกครองไม่ชัดเจนทำให้การพิจารณาคัดเลือกเพื่ออนุมัติเงินกู้เป็นไปได้ยาก และวงเงินกู้ยืมน้อยเกินไป ไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน รวมทั้งเงินสำหรับค่าใช้จ่ายในการครองชีพไม่เพียงพอ เนื่องจากค่าครองชีพสูงขึ้น อีกทั้งนักเรียน/นักศึกษามีความเข้าใจว่าเป็นเงินฟรีที่ไม่ต้องจ่ายคืน นอกจากนี้ ยังมีผู้กู้ที่เรียนไม่จบและไม่สามารถติดตามได้ทำให้เกิดหนี้คงค้าง อีกทั้งมีการเปลี่ยนชื่อและที่อยู่ของผู้กู้ทำให้ยากต่อการติดตามชำระหนี้

ข้อเสนอแนะ

1) ผู้เรียนที่กู้ยืมจาก กยศ. ต้องมีศักยภาพ เรียนสำเร็จแล้วมีงานทำ และควรกำหนดกลุ่มผู้เรียนในสาขาวิชาที่ขาดแคลนในการให้กู้

2) ควรนำ GPA มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติผู้กู้ แต่ไม่ควรนำมาใช้กับกลุ่มผู้กู้สายอาชีพ

3) ครู/อาจารย์ควรชี้แจงให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันว่าเงิน กยศ. เป็นเงินกู้ที่ต้องใช้คืน

4) ควรมีการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อเงินกู้ยืม เพื่อให้ผู้กู้ยืมเงินมีจิตสำนึกในการคืนเงินเมื่อถึงกำหนดเวลา

5) ควรใช้หลักทฤษฎีในการกำกับการกู้ยืม

- 6) มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมการหารายได้ระหว่างเรียนให้ผู้เรียนเพื่อแบ่งเบาค่าใช้จ่ายระหว่างเรียน
- 7) ควรมีการกัณฑ์เงินเดือนผู้กู้ และมีการกำหนดฐานรายได้ขั้นต่ำของผู้กู้ในการชำระหนี้คืนของผู้กู้ยืมเงิน กยศ. เช่น กำหนดรายได้ขั้นต่ำจำนวน 16,000 บาท แต่ถ้าไม่ถึงแล้วชำระก่อนกำหนดให้มีส่วนลด และกำหนดดอกเบี้ยเงินกู้ตามสภาวะเงินเฟ้อ
- 8) กยศ. ควรให้ข้อมูลจำนวนนักศึกษาที่ไม่จ่ายเงินกู้ยืมคืน พร้อมทั้งสาเหตุที่ไม่จ่าย และควรมีฐานข้อมูลจำนวนผู้กู้ที่เรียนไม่สำเร็จ ออกกลางคัน และวงเงินหนี้กู้ยืมทั้งหมด
- 9) ควรมีการติดตามหนี้ด้วยการหักภาษีจากเงินได้ และ/หรือให้นายจ้างทั้งภาครัฐและเอกชนหักค่าจ้างรายเดือนชำระหนี้กู้ยืมเงินแล้วส่งมายัง กยศ. โดยตรง และควรมีการประชาสัมพันธ์การติดตามมากกว่านี้
- 10) ควรให้คนในชุมชนของผู้กู้มีส่วนร่วมในการติดตามหนี้เงินกู้ยืม และใช้มาตรการกำหนดให้ผู้ไม่ชำระหนี้ถูกบันทึกประวัติไว้ในเครดิตบูโร (Credit Bureau)

ภาพอภิปราย เรื่อง เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา : คุณภาพและโอกาสทางการศึกษา

โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

- ได้แก่ 1) นายสมนึก พิมลเสถียร ประธานคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านติดตามและประเมินผลการศึกษา
- 2) นายพิพัฒน์ ทองผดุงโรจน์ ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- 3) นางนงเยาว์ กัลยาลักษณ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น
- 4) นางอรนุช นาคเรือง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน
- 5) นายกฤษณชัย แก้วสกุลธรรม นักวิชาการศึกษานโยบาย งานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การประชุมสนทนากลุ่ม

1) กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา

2) กลุ่มผู้ประกอบการ

3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 4 สรุปวิเคราะห์ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษาสภาพและผลการกู้ยืมเงินจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ช่วงปีการศึกษา 2553 – 2556 นักเรียน นักศึกษาจากสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่นได้รับการจัดสรรให้กู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่รวมทุกระดับ/ประเภทการศึกษาจากกองทุนปีละประมาณ ร้อยละ 3 ของยอดจัดสรรรวมทั้งประเทศ โดยมีจำนวนที่ได้รับจัดสรรให้กู้ลดลงทุกปี กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2553 – 2556 ได้รับจัดสรรจำนวน 35,100 32,900 28,800 และ 26,600 คน ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ยื่นขอกู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่มีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ได้รับการจัดสรรทุกปี โดยในปีการศึกษา 2553 – 2556 มีผู้ยื่นขอกู้รวมประมาณ 37,700 36,300 32,400 และ 28,700 คน ตามลำดับ และมีผู้ที่ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 32,000 30,700 27,100 และ 23,400 คน ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 85 85 83 และ 82 จากจำนวนผู้ยื่นกู้ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติให้กู้มีจำนวนน้อยกว่าจำนวนที่ได้รับจัดสรรทุกปี

เมื่อพิจารณาการได้รับอนุมัติให้กู้ของผู้ยื่นกู้แต่ละระดับและประเภทการศึกษาแล้ว พบว่าในแต่ละปีจำนวนผู้ยื่นกู้รายเก่าได้รับการพิจารณาอนุมัติให้กู้มากกว่าร้อยละ 90 ของผู้ยื่นกู้รายเก่าในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยผู้ยื่นกู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับอนุมัติให้กู้สูงสุด ร้อยละ 99 ส่วนผู้ยื่นกู้รายใหม่แต่ละระดับและประเภทการศึกษาได้รับการพิจารณาอนุมัติให้กู้แต่ละปีสูงสุดไม่เกินร้อยละ 76 โดยในปีการศึกษา 2556 ผู้ยื่นกู้รายใหม่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับอนุมัติให้กู้ที่น้อยที่สุดร้อยละ 38 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี ระดับ ปวช. และ ปวส. ซึ่งมีร้อยละ 65 73 และ 73 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสัดส่วนจำนวนผู้กู้รายใหม่เทียบกับรายเก่ารวมทุกระดับและประเภทการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 – 2556 ในภาพรวมพบว่า สัดส่วนจำนวนผู้กู้รายใหม่ลดลงทุกปี โดยในปีการศึกษา 2553 มีสัดส่วนผู้กู้รายใหม่ประมาณร้อยละ 29 และลดลงเหลือร้อยละ 22 ในปีการศึกษา 2556

สำหรับวงเงินกู้ที่สถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่นได้รับจัดสรรแต่ละปีมีประมาณ 1,000 – 1,200 ล้านบาท ยกเว้นปีการศึกษา 2556 ที่ได้รับจัดสรรจำนวน 900 ล้านบาท จำแนกเป็นเงินกู้ที่จัดสรรสำหรับผู้กู้รายเก่าจำนวน 700 – 900 ล้านบาทต่อปี ในขณะที่ผู้กู้รายใหม่ได้รับจัดสรรปีละ

300 และ 250 ล้านบาท ในปีการศึกษา 2553 และ 2554 และลดลงเหลือ 180 และ 160 ล้านบาท ในปีการศึกษา 2555 และ 2556 โดยมีสัดส่วนวงเงินกู้ที่ได้รับจัดสรรระหว่างรายเก่ากับรายใหม่ ทุกระดับและประเภทการศึกษาในปีการศึกษา 2553 เป็น 76 : 24 และ 82 : 18 ในปีการศึกษา 2556 โดยระดับปริญญาตรีมีสัดส่วนวงเงินกู้มากที่สุด รองลงมาคือ ระดับ ปวส. ปวช. และ มัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสภาพการชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาใน จังหวัดขอนแก่นเมื่อครบกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี และต้องเริ่มชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนนั้น จากข้อมูล ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556 พบว่า ผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้คืนกองทุนตั้งแต่ปี 2542 มีจำนวนทั้งสิ้น 127,265 คน มีผู้ที่ค้างชำระทั้งประเภทค้างชำระบางส่วนและค้างชำระทั้งจำนวน สูงถึง 96,836 คน คิดเป็นร้อยละ 76 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้คืน โดยมีผู้ที่สำเร็จการศึกษา จาก กศน. ค้างชำระถึงร้อยละ 93 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ รองลงมาคือสังกัด สช. ทั้งสายสามัญ และอาชีพ สพฐ. และ อปท. ร้อยละ 85 81 และ 81 ตามลำดับ เป็นผู้กู้ที่ค้างชำระทั้งจำนวนรวม ทุกสังกัดร้อยละ 27 จากยอดผู้กู้ที่ค้างชำระ และเป็นผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสังกัด สช. มากที่สุด ร้อยละ 37 รองลงมาคือ สังกัด อปท. และ สอศ. ร้อยละ 29 และ 28 ตามลำดับ

เมื่อสอบถามความเห็นจากผู้กู้ด้วยแบบสอบถามทั้งผู้กู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษา และผู้กู้ ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษารวม 94,957 คน โดยจัดส่งแบบสอบถามให้ทั้ง 3 กลุ่มรวม 20,300 ฉบับ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2557 และจนถึงเดือนเมษายน 2557 ได้รับ แบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างรวม 4,184 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 ของประชากร และร้อยละ 20.6 จากจำนวนที่จัดส่งแบบสอบถาม จำแนกเป็นผู้กู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษา 3,566 คน ผู้สำเร็จ การศึกษาแล้ว 625 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 62 คน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุป มีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 **กลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาในสถานศึกษา** เป็นเพศหญิงร้อยละ 60 กำลังศึกษาในระดับ ปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 35 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ร้อยละ 24 อนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 22 และมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 17 เป็นผู้กู้จาก สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 41 จำแนกเป็น มหาวิทยาลัยของรัฐ ร้อยละ 24 วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเอกชน ร้อยละ 17 รองลงมาเป็น สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ร้อยละ 23 จำแนกเป็นสายวิชาชีพ ร้อยละ 21 และมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 20 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ร้อยละ 8 และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 3 ส่วนใหญ่ร้อยละ 52 พักอาศัยอยู่กับพ่อ-แม่ ผู้ปกครอง รองลงมาคือเช่าหอพัก/บ้านพักร้อยละ 36

1.2 กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเพศหญิงร้อยละ 56 มีอายุระหว่าง 30 – 34 ปี ร้อยละ 38 และมีอายุระหว่าง 25 – 29 ปี และ 20 – 24 ปี ร้อยละ 27 และร้อยละ 13 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 46 เป็นผู้ที่มีสมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 44 และเป็นผู้ที่มีสมรสแล้ว แต่แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย ร้อยละ 9 ส่วนใหญ่พักอาศัยกับพ่อ-แม่ ผู้ปกครอง ร้อยละ 52 และมีที่พักอาศัยเป็นของตนเอง ต่างหาก ร้อยละ 20 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 53 ระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 23 สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอกชน ร้อยละ 47 และจากมหาวิทยาลัยของรัฐ ร้อยละ 26 ส่วนสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษานั้น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จจากสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 29 สาขาวิชาด้านวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 12 และสาขาวิชาด้านสาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เกษษศาสตร์ ร้อยละ 5 ที่เหลือเป็นผู้สำเร็จจากสาขาวิชาอื่นๆ ทั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูลในเรื่องนี้ประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น กล่าวคือ ผู้ที่ไม่ต้องการให้ข้อมูลว่าตนเองสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดมีประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ส่วนสภาพการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 36 ใช้เวลาในการหางานทำหลังสำเร็จการศึกษาน้อยกว่า 6 เดือน และอีกร้อยละ 27 และร้อยละ 24 ใช้เวลาในการหางานทำตั้งแต่ 6 เดือนถึง 1 ปี และมากกว่า 1 ปี ตามลำดับ และผู้ตอบ ร้อยละ 66 ยังมียานทำอยู่ในปัจจุบัน โดยเป็นพนักงานบริษัทเอกชน/สถาบันการเงิน ร้อยละ 28 รับจ้างรายวัน ร้อยละ 15 โดยผู้ตอบมีรายรับเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 34 และเป็นผู้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 27 เมื่อพิจารณารายจ่ายของผู้กู พบว่า มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 31 และมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 28 โดยผู้ตอบ ร้อยละ 45 เห็นว่า สาเหตุที่ทำให้รายจ่ายมากกว่ารายรับ เนื่องจากมีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิต เช่น สาธารณูปโภค ผ่อนชำระหนี้ ฯลฯ สำหรับภาระหนี้ที่ต้องผ่อนชำระ กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 79 มีภาระหนี้ที่ต้องผ่อนชำระ และมีเพียงร้อยละ 13 เท่านั้นที่ไม่มีหนี้

สำหรับสภาพการเป็นหนี้กองทุน พบว่า ร้อยละ 91 ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลูกหนี้กองทุน และส่วนใหญ่ ร้อยละ 86 จัดเป็นลูกหนี้ประเภทที่ต้องชำระหนี้คืนกองทุน โดยเป็นลูกหนี้ประเภทที่ชำระหนี้ตามปกติ ร้อยละ 49 ส่วนลูกหนี้ประเภทที่ไม่เคยชำระหนี้มาก่อน และประเภทที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีร้อยละ 11 และร้อยละ 3 ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มลูกหนี้ที่ต้องชำระหนี้คืนกองทุน ร้อยละ 44 เห็นว่า ตนเองมีความสามารถในการชำระหนี้คืนกองทุนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และอีกร้อยละ 44 เช่นกันที่เห็นว่าตนเองมีความสามารถชำระคืนได้ช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 100 ให้ความเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้ชำระคืนได้ช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดมาจากการมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระคืนแม้จะมียานทำ รองลงมาคือ มีหนี้สินที่ต้องรับภาระจำนวนมาก ร้อยละ 86 และอีกร้อยละ 20 ยังว่างงานและไม่สามารถหางานทำได้

1.3 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 74 มีอายุระหว่าง 56 – 60 ปี ร้อยละ 30 รองลงมาเป็นผู้มีอายุระหว่าง 46 – 50 ปี และอายุระหว่าง 51 – 55 ปี ร้อยละ 26 และร้อยละ 23 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ร้อยละ 63 และเป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 53 และมีประสบการณ์ในการบริหารมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 28 และ 5 – 10 ปี ร้อยละ 27 ตามลำดับ

2. ความเห็นต่อการดำเนินงาน กยศ. ของกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การประชาสัมพันธ์กองทุน กลุ่มตัวอย่างผู้ที่อยู่ระหว่างศึกษาให้ข้อมูลว่า ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ กยศ. จากสถานศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ โดยสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการกู้ยืมเงิน และการชำระคืนเงินกู้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 50 เห็นว่า การประชาสัมพันธ์ทำให้เข้าใจในภาพรวม แต่ยังไม่เข้าใจในรายละเอียด หรือไม่เข้าใจ/เข้าใจบ้างเพียงเล็กน้อย

2.2 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานกู้ยืมในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่อยู่ระหว่างศึกษาอยู่และผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 88 และร้อยละ 70 เห็นว่า สถานศึกษาสามารถดำเนินการคัดเลือกผู้กู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุน และเป็นไปตามกระบวนการหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด เพราะสถานศึกษามีฐานข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลสามารถพิจารณารายได้ครอบครัวของผู้ขอกู้ ผลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนมาประกอบการพิจารณาคัดเลือก รวมทั้งสถานศึกษาจัดให้มีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนด้วย แต่ผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาร้อยละ 23 และผู้ที่อยู่ระหว่างศึกษาร้อยละ 8 เห็นว่า สถานศึกษาไม่สามารถคัดเลือกผู้กู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เพราะนักเรียนยื่นกู้เป็นจำนวนมาก หรือสถานศึกษาต้องการนักศึกษาเข้าเรียนเป็นจำนวนมากทำให้การพิจารณาคัดเลือกไม่เป็นไปตามที่กำหนด ระบบคัดกรองคุณสมบัติของผู้กู้ยังไม่รัดกุม การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอกู้ไม่ละเอียด ผู้ได้รับการอนุมัติให้กู้ไม่เป็นผู้ที่ขาดทุนทรัพย์จริง มีการใช้เส้นและอนุมัติเงินกู้ให้แก่คนรู้จัก พร้อมทั้งมีข้อเสนอว่าหากต้องการให้เงินกู้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการได้อย่างแท้จริง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งกลุ่มผู้ที่กำลังศึกษาอยู่และผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว เห็นว่า ควรให้กองทุนเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้กู้เองมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ครูและอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้พิจารณาคัดเลือก

สำหรับความเห็นต่อการปรับเกณฑ์/เงื่อนไขการกู้เงิน กยศ. ระดับอุดมศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนที่ด้อยโอกาส/ยากจนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมของกองทุนนั้น กลุ่มตัวอย่างผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 60 และผู้ที่กำลังศึกษาร้อยละ 48 เห็นว่า ควรใช้หลักเกณฑ์/เงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนพี่น้องของผู้กู้ที่ครอบครัวต้องรับภาระและยังอยู่ในวัยเรียนมากำหนดคุณสมบัติของผู้ขอกู้ยืมมากที่สุด รองลงมาอีกร้อยละ 43 และ 44 เห็นว่า ควรใช้หลักเกณฑ์/เงื่อนไขเกี่ยวกับอันดับการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะ/สาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2.3 การรับทราบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์/เงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่าง ผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่รับทราบมากที่สุด 3 ประเด็นแรก คือ 1) การชำระหนี้สามารถชำระผ่านธนาคารกรุงไทยทุกสาขา 2) กองทุนกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 2 ปี จึงจะเริ่มชำระคืนหนี้เงินกู้ และ 3) หนี้เงินกู้ยืมจากกองทุนเป็นหนี้ที่ต้องชำระคืน มิได้ให้เปล่า และประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว รับทราบมากที่สุด 3 ประเด็นแรก คือ 1) การชำระหนี้สามารถชำระผ่านธนาคารกรุงไทยทุกสาขา 2) หนี้เงินกู้ยืมจากกองทุนเป็นหนี้ที่ต้องชำระคืน มิได้ให้เปล่า และ 3) ชำระคืนภายใน 15 ปี ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา รับทราบมากที่สุด 3 ประเด็นแรก คือ 1) การชำระหนี้สามารถชำระผ่านธนาคารกรุงไทยทุกสาขา 2) หนี้เงินกู้ยืมจากกองทุนเป็นหนี้ที่ต้องชำระคืน มิได้ให้เปล่า และ 3) กองทุนกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 2 ปี จึงจะเริ่มชำระคืนหนี้เงินกู้และผู้ขอกู้ต้องมีรายได้ของครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี

ส่วนหลักเกณฑ์/เงื่อนไขที่กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่กำลังศึกษาให้ความเห็นว่าไม่ทราบและไม่แน่ใจ มากที่สุด 3 ประเด็น คือ 1) กรณีผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน จะต้องเสียเบี้ยปรับ หรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน 2) กรณีชำระคืนเป็นรายปี หากค้างชำระตั้งแต่ 1 งวดเป็นต้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน และ 3) การชำระคืนหนี้เงินกู้ในปีแรก ผู้กู้ชำระคืนเพียงร้อยละ 1.5 ของยอดเงินต้น และประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วให้ความเห็นว่าไม่ทราบและไม่แน่ใจ มากที่สุด 3 ประเด็น คือ 1) หากผู้กู้มีรายได้น้อยกว่า 4,700 บาทต่อเดือนสามารถขออนุมัติการชำระหนี้ได้ 2) กรณีผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน จะต้องเสียเบี้ยปรับ หรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน และ 3) หากผู้กู้ประสบภัยพิบัติจนทรัพย์สินได้รับความเสียหายอย่างรุนแรง สามารถขออนุมัติการชำระหนี้ได้ ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นว่าไม่ทราบและไม่แน่ใจ มากที่สุด 3 ประเด็น คือ 1) กรณีชำระคืนเป็นรายปี หากค้างชำระตั้งแต่ 1 งวดเป็นต้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน 2) กรณีผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายเดือน หากค้างชำระตั้งแต่ 1 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน จะต้องเสียเบี้ยปรับ หรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป จะต้องเสียเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน และ 3) หากผู้กู้มีรายได้น้อยกว่า 4,700 บาทต่อเดือน สามารถขออนุมัติการชำระหนี้ได้

2.4 ความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้ กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้กู้ที่กำลังศึกษาและผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษา กว่าร้อยละ 75 เห็นว่า การชำระหนี้เงินกู้ผ่าน บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และ

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีความสะดวกในการชำระหนี้ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า ผู้กู้มีความสะดวกในการชำระหนี้มีเพียงร้อยละ 61 และอีกประมาณร้อยละ 37 เห็นว่าผู้กู้ยังไม่มีความสะดวกในการชำระหนี้ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ที่เห็นว่าไม่สะดวก เสนอให้เพิ่มช่องทางการชำระหนี้ผ่าน counter service มากที่สุด รองลงมาคือ ชำระผ่านธนาคารพาณิชย์ทั่วไป และชำระผ่านทางไปรษณีย์

2.5 ความเห็นต่อการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ. กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่กำลังศึกษา กว่าร้อยละ 50 เห็นด้วยกับการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ. ทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีผู้ตอบเห็นด้วยมากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 5 ประเด็น เรียงตามลำดับ ได้แก่ 1) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ที่กำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำที่ผู้กู้เริ่มชำระหนี้เงินกู้ (15,000 บาท/เดือน) หากรายได้ไม่ถึงถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็ยังไม่ต้องชำระหนี้ โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ 2) สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำระหว่างเรียนเพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพระหว่างเรียน (สถานศึกษาเป็นผู้จ้างหรือประสานกับภาคเอกชนในการจ้างผู้เรียนเข้าทำงาน) 3) การพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้อย่างไรแก่นำผลการเรียนสะสมในแต่ละปีการศึกษาของผู้กู้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินในปีการศึกษาต่อไป 4) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ที่กำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนฯ จนหมดสิ้น โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ 15 ปี หากชำระหนี้จนอายุครบ 60 ปี และมีหนี้ค้างชำระให้ตัดเป็นหนี้สูญ และ 5) สถานศึกษาต้องจัดหาทุนให้เปล่าแก่ผู้เรียนเป็นค่าเล่าเรียน/ค่าครองชีพระหว่างเรียน เฉพาะสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน (สาขาขาดแคลน/สาขาที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้ แต่สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความต่อเนื่องในศาสตร์/สาขาวิชานั้นให้ดำรงอยู่ต่อไป)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษา เห็นด้วยกับการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ. มากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 4 ประเด็น เรียงตามลำดับ ได้แก่ 1) สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำระหว่างเรียนเพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพระหว่างเรียน 2) การพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้อย่างไรแก่นำผลการเรียนสะสมในแต่ละปีการศึกษาของผู้กู้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินในปีการศึกษาต่อไป 3) การใช้เครื่องมือทางการเงินผ่านกองทุนฯ ในการกำกับการผลิตกำลังคนของสถาบันการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ และ 4) สถานศึกษาต้องจัดหาทุนให้เปล่าแก่ผู้เรียนเป็นค่าเล่าเรียน/ค่าครองชีพระหว่างเรียน เฉพาะสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน (สาขาขาดแคลน/สาขาที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้ แต่สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความต่อเนื่องในศาสตร์/สาขาวิชานั้นให้ดำรงอยู่ต่อไป)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา เห็นด้วยกับการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุน กยศ. มากกว่าร้อยละ 90 จำนวน 2 ประเด็น คือ 1) การพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้อย่างไร

ควรนำผลการเรียนสะสมในแต่ละปีการศึกษาของผู้กู้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินในปีการศึกษาต่อไป และ 2) การใช้เครื่องมือทางการเงินผ่านกองทุนในการกำกับการผลิตกำลังคนของสถาบันการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ และมีประเด็นที่เห็นด้วยมากกว่าร้อยละ 80 อีก 5 ประเด็นได้แก่ 1) สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำระหว่างเรียนเพื่อเป็นรายได้ในการครองชีพระหว่างเรียน 2) การบันทึกประวัติผู้กู้ในหน่วยงานกลางที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเงินของลูกค้าเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและป้องกันปัญหาหนี้เสียหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินต่างๆ (Credit Bureau) 3) ดำเนินการฟ้องทางแพ่งและอาญากับผู้กู้ที่หลีกเลี่ยงหรือหลบหนีการชำระหนี้เงินกู้ 4) ค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงหนี้ การฟ้องร้องและการนำคดีความขึ้นสู่ศาล กรณีผู้กู้ที่ผิดนัด หลบหนีหรือหลีกเลี่ยงการชำระหนี้เงินกู้ ให้ผู้กู้เป็นผู้รับผิดชอบทั้งสิ้น และ 5) สถานศึกษาต้องจัดหาทุนให้เปล่าแก่ผู้เรียนเป็นค่าเล่าเรียน/ค่าครองชีพระหว่างเรียน เฉพาะสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน (สาขาขาดแคลน/สาขาที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้ แต่สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความต่อเนื่องในศาสตร์/สาขาวิชานั้นให้ดำรงอยู่ต่อไป)

สำหรับประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุดว่าควรมีการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนคือ การติดตามและรับชำระหนี้เงินกู้ที่กำหนดให้ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เท่ากับอัตราตลาดสำหรับผู้กู้ที่ผิดนัด นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ และการเปลี่ยนระบบการติดตามหนี้เงินกู้จากเดิมที่ให้ บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และสำนักงานนายทะเบียนผู้ติดตามหนี้มาเป็นกรมสรรพากรเป็นผู้ติดตามหนี้ โดยให้หนี้เงินกู้มีลักษณะเหมือนหนี้ภาษีอากรค้างที่เจ้าหน้าที่สามารถบังคับหนี้ อายัด ยึดทรัพย์ ขายทอดตลาดได้ โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการของศาล ซึ่งมีร้อยละ 59 และ 60 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษามีประเด็นที่ผู้กู้เห็นด้วยน้อยกว่าร้อยละ 50 ถึง 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เท่ากับอัตราตลาดสำหรับผู้กู้ที่ผิดนัด นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ 2) การเปลี่ยนระบบการติดตามหนี้เงินกู้จากเดิมที่ให้ บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และสำนักงานนายทะเบียนผู้ติดตามหนี้ มาเป็นกรมสรรพากรเป็นผู้ติดตามหนี้ โดยให้หนี้เงินกู้มีลักษณะเหมือนหนี้ภาษีอากรค้างที่เจ้าหน้าที่สามารถบังคับหนี้ อายัด ยึดทรัพย์ ขายทอดตลาดได้ โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการของศาล 3) การคิดค่าปรับผู้กู้ที่ผิดนัดในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ จนกว่าจะนำเงินมาชำระจนครบ และ 4) การเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จากร้อยละ 1 ต่อปี เป็นการปรับมูลค่าของหนี้เงินกู้ตามอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งมีผู้เห็นด้วยประมาณร้อยละ 34 38 46 และ 47 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาประเด็นที่มีผู้เห็นด้วยน้อยที่สุด 2 ประเด็น คือ การพิจารณาและคัดเลือกผู้กู้รายใหม่ที่ให้เปลี่ยนผู้พิจารณาและคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินจากสถานศึกษามาเป็นกองทุน โดยพิจารณาตามลำดับคณะ/สาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาด

แรงงานหรือความต้องการของประเทศ และหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้ที่กำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนจนหมดสิ้น โดยไม่ต้องกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ 15 ปี หากชำระหนี้จนอายุครบ 60 ปี และมีหนี้ค้างชำระให้ตัดเป็นหนี้สูญ ซึ่งมีประมาณร้อยละ 45 และ 50 ตามลำดับ

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยต่อข้อเสนอเพื่อการปรับปรุง ได้ให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกองทุน ดังนี้

- 1) คุณสมบัติผู้กู้
 - พิจารณาจากเกณฑ์รายได้ของครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาท/ปี เช่นเดิม
 - การพิจารณาจากศักยภาพและความสามารถในการเรียนของผู้กู้ ควรให้โอกาสผู้กู้ได้เรียนก่อน
 - ควรเพิ่มคุณสมบัติผู้กู้ เช่น เป็นผู้ที่มีผลการเรียนดี มีความประพฤติดี
 - พิจารณาจากรายได้สุทธิหลังหักหนี้สินแล้ว แทนรายได้ของครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาท/ปี
 - ควรพิจารณาจากความต้องการของผู้เรียน (ทุกคนควรมีสิทธิเท่าเทียมกัน)
- 2) การพิจารณาและคัดเลือกผู้กู้รายใหม่
 - พิจารณาจากความสามารถของผู้เรียน และติดตามผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง
 - ควรให้โอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้อย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะผู้เรียนที่ด้อยโอกาสแต่ยากจน
 - หลักเกณฑ์เดิมในการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้มีความเหมาะสมแล้ว ไม่ควรพิจารณาตามลำดับคณะ/สาขาวิชาเฉพาะที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน
 - กำหนดสัดส่วนการให้กู้จำแนกตามสาขาวิชา
- 3) พิจารณาเงินกู้ของผู้กู้รายเก่า
 - เกณฑ์การพิจารณาควรมองปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการเรียนของผู้กู้ด้วย เช่น ภาระรับผิดชอบในการเลี้ยงดูบุพการีที่พิการ ฯลฯ
- 4) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้
 - ควรกำหนดดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่ต่ำที่สุด และไม่ควรมีปรับเพิ่ม
 - ผู้กู้ที่ชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนฯ ตามระยะเวลาที่กำหนด ให้คิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 1 ต่อปี สำหรับผู้กู้ที่ผิดนัดชำระหนี้และไม่ชำระหนี้ให้ปรับมูลค่าของหนี้เงินกู้ตามอัตราเงินเฟ้อ
 - ควรกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ และระยะเวลาปลอดหนี้ให้ชัดเจน

- ไม่เห็นด้วยกับการตัดหนี้สูญ กรณีผู้กู้ยืมชำระหนี้จนอายุครบ 60 ปี และยังมีหนี้ค้างชำระ เนื่องจากเป็นการสร้างนิสัยการไม่มีวินัยทางการเงิน ดังนั้นผู้กู้ต้องชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนฯ จนครบ

- สร้างจิตสำนึก ความตระหนักและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมในการชำระหนี้คืนกองทุนฯ

- หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระหนี้เงินกู้เดิมมีความเหมาะสม (ระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ชำระหนี้เงินกู้ภายใน 15 ปี) และหากผู้กู้ยังมีหนี้ค้างชำระ สามารถขอผ่อนผันจนกว่าจะนำมาชำระคืนจนครบ

- ชำระหนี้ตามสัดส่วนของรายได้ของผู้กู้ โดยไม่ต้องกำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำ

- ขยายระยะเวลาปลอดหนี้จาก 2 ปี เป็น 3 ปี หรือ 4 ปี และสามารถผ่อนผันการชำระหนี้ได้โดยไม่เสียดอกเบี้ย

5) การติดตามและรับชำระหนี้เงินกู้

- สร้างจิตสำนึก ความตระหนักและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมในการชำระหนี้คืนกองทุนฯ

- พัฒนาระบบการติดตามหนี้ที่มีประสิทธิภาพกว่าที่เป็นอยู่เดิม หรือให้ผู้กู้สามารถชำระหนี้โดยหักจากบัญชีเงินเดือนของผู้กู้ (นายจ้างหักหนี้เงินกู้จากเงินเดือนของผู้กู้)

- ดำเนินมาตรการทางสังคมอื่นๆ เช่น แจ้งนายจ้างเพื่อทราบ

- ควรจัดเป็นรัฐสวัสดิการ

- ไม่เห็นด้วยกับการปรับอัตราดอกเบี้ยให้เท่ากับอัตราตลาดกรณีผู้กู้ที่ผิดนัดชำระหนี้ เนื่องจากมิใช่เจตนารมณ์ของกองทุนฯ

- ควรดำเนินการทางกฎหมาย เช่น การฟ้องร้องทางแพ่ง กรณีผู้กู้ที่ผิดนัดชำระหนี้ หรือฟ้องล้มละลาย เพื่อให้ผู้กู้ต้องหาเงินมาชำระหนี้คืน

- ควรใช้ระบบการติดตามหนี้แบบเดิม คือ โดย บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ไม่ควรให้กรมสรรพากรเป็นผู้ติดตามหนี้ และควรใช้มาตรการอื่นที่เหมาะสม

- ประชาสัมพันธ์กระตุ้นจิตสำนึกและรณรงค์การชำระหนี้ เช่น จัดอบรมให้นักศึกษาที่กู้ยืมมีสำนึกรับผิดชอบ และตระหนักถึงความสำคัญในการชำระหนี้ การให้สิทธิลดหย่อนหนี้ ลดเบี้ยปรับ ลดค่าธรรมเนียมกรณีผิดนัดหนี้ เป็นต้น

- ส่งหนังสือแจ้งเตือนตามที่อยู่ที่แจ้งในบัตรประชาชน เป็นระยะ เนื่องจากมีการเว้นช่วงระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ทำให้ผู้กู้อาจลืม

- ให้ธนาคารกรุงไทยและสำนักงานทนายความเป็นผู้ดำเนินการติดตามหนี้เช่นเดิม

- ทำหนังสือแจ้งให้ผู้กู้ทราบล่วงหน้า หรือเชิญผู้กู้มาเจรจาก่อนดำเนินการฟ้องทางแพ่งและอาญา
 - ค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงหนี้ การฟ้องร้อง และการคดีความชั้นสู่ศาล มีทั้งเห็นว่าควรให้ผู้กู้รับผิดชอบ และให้รัฐรับภาระ
 - สามารถเปิดโอกาสให้ผู้กู้สามารถปรับโครงสร้างหนี้เป็นรายบุคคลตามหลักฐานและความจำเป็น หรือมีช่องทางให้ผู้กู้อุทธรณ์ หรือสามารถเลื่อนระยะเวลาผ่อนชำระกรณีมีเหตุจำเป็น เป็นรายกรณี
 - ต้องมีมาตรการติดตามหนี้ที่เข้มงวดและจริงจัง พร้อมบทลงโทษสำหรับผู้มีรายได้แต่ไม่มาชำระหนี้ หรือใช้อำนาจศาลสั่งให้ชำระหนี้ หรือฟ้องล้มละลาย
 - ปรับลดอัตราดอกเบี้ยผู้กู้ที่ผิดนัดชำระหนี้จาก ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน เป็นร้อยละ 1.5 ต่อปี และคิดค่าปรับจากเงินที่ต้องชำระต่องวด ไม่ควรคิดจากยอดหนี้ค้างชำระทั้งหมด
 - ควรมีการลดหย่อนให้สำหรับผู้ดองงาน หรือนำประเด็นการมีงานทำ การเจ็บป่วย มาพิจารณาประกอบการชำระหนี้ด้วย
 - ไม่ควรให้มีการบันทึกประวัติผู้กู้ในหน่วยงานกลาง (Credit Bureau) เนื่องจากเป็นการตัดโอกาสทางสังคม และมีใช้การดำเนินธุรกิจแบบเอกชน
 - ควรส่งข้อมูลผู้กู้ให้สถานประกอบการที่ผู้กู้ทำงานรับทราบ
- 6) การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ
- การดำเนินการไม่ควรหวังผลกำไรเหมือนเงินกู้สาธารณะ ควรคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนด้วย
- 7) การเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา
- ควรให้สิทธิกู้ยืมเงินทุกสาขาวิชาอย่างเท่าเทียม โดยกำหนดเป็นสัดส่วนจำแนกตามสาขาวิชา
 - กองทุนฯ ควรช่วยเหลือผู้เรียนเฉพาะค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมการเรียน สำหรับค่าใช้จ่ายในการครองชีพให้ผู้เรียนทำงานระหว่างเรียน

สำหรับผลการประชุมสนทนากลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2557 ช่วงเวลา 10.00 – 12.00 น. ที่จังหวัดขอนแก่น ได้สาระสำคัญจากการประชุม สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าประชุม

- 1) กลุ่มผู้กู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 17 คน จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน และโรงเรียนมัธยมศึกษา

ทุกคนมีภูมิลำเนาในจังหวัดขอนแก่น ยกเว้น นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดหนองคาย พ่อ-แม่มีอาชีพเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และช่างทำผม ส่วนใหญ่มีพี่-น้อง 2-3 คน ที่ยังอยู่ในวัยเรียน และมีรายได้ไม่แน่นอน

2) กลุ่มผู้ปกครอง มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 10 คน เป็นพ่อ-แม่และพี่ของนักเรียน/นักศึกษาผู้กู้ระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งหมดมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดขอนแก่น มีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย แม่บ้าน และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเอกชน

3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 25 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียน/วิทยาลัยอาชีวศึกษา ครูแนะแนว และเจ้าหน้าที่กองทุน กยศ.

สภาพการกู้ยืมเงิน กยศ.

นักเรียน/นักศึกษา และผู้ปกครองทุกคน ให้ข้อมูลตรงกันว่า กยศ. ได้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กที่ครอบครัวมีรายได้น้อยได้เรียนต่อจนถึงระดับปริญญาตรี ส่วนกระบวนการพิจารณาคัดเลือกเป็นไปตามแนวทางที่กองทุนกำหนด นักเรียน/นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า กระบวนการพิจารณามีความยุติธรรม แต่มีบ้างที่ผลการคัดเลือกได้ผู้กู้ที่ครอบครัวมีรายได้เกินเกณฑ์ที่กำหนด การพิจารณาคัดเลือกให้กู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะพิจารณาให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อน เพราะเห็นว่าจะทำให้นักเรียนได้รับสิทธิ์ในการพิจารณาให้กู้ต่อเนื่องในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรับทราบเรื่องดังกล่าว จึงให้บุตรหลานยื่นกู้ตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งที่เห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นมากนัก เนื่องจากยังมีค่าใช้จ่ายไม่มากนัก สำหรับกรณีการให้สิทธิ์แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนนี้ นักเรียนที่เข้าร่วมประชุมทุกคนต่างยอมรับต่อเงื่อนไขนี้ เพราะเห็นว่าเมื่อตนเองเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็จะได้รับสิทธิ์การพิจารณาเช่นกัน รวมทั้งเห็นว่าตนเองและครอบครัวสามารถดูแลค่าใช้จ่ายได้เพราะมีจำนวนไม่มากนัก ในขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนค่อนข้างมากทั้งค่าเรียนพิเศษ ค่าสมัครและค่าเดินทางเพื่อสอบเรียนต่อ ฯลฯ ส่วนผู้กู้ระดับปริญญาตรี สำหรับผู้กู้รายเก่าที่ยื่นขอกู้จะได้รับการอนุมัติให้กู้โดยอัตโนมัติ ไม่มีการพิจารณาความประพฤติและผลการเรียนของผู้ขอกู้แต่อย่างใด นอกจากนี้ นักเรียนนักศึกษาเห็นว่าการได้เงินกู้จาก กยศ. ไม่มีผลทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

สำหรับเงินที่ได้รับเป็นค่าครองชีพนั้น นักเรียน/นักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นผู้เก็บและใช้จ่ายด้วยตนเอง ไม่ได้ให้พ่อ - แม่ ผู้ปกครอง และเห็นว่ามีความจำเป็นเพียงพอสำหรับใช้จ่ายส่วนตัว แต่ผู้ปกครองเห็นว่าไม่เพียงพอ แต่ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัวได้อย่างมาก

ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่พบในกระบวนการดำเนินการขอกู้ในสถานศึกษา คือ Website กยศ. “ล่ม” บ่อยมากทำให้มีปัญหาในการเข้าระบบ และมีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบ กยศ. ภายในสถานศึกษาบ่อย ทำให้ไม่มีความต่อเนื่องในการดำเนินงานเท่าที่ควร ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา

เห็นว่ามีปัญหาอุปสรรคในการพิจารณารายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งไม่ชัดเจนทำให้การคัดเลือกเพื่ออนุมัติ กู้เป็นไปได้ยาก และวงเงินกู้มีน้อยเกินไปไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน

นักเรียน/นักศึกษา และผู้ปกครองทุกคนรับทราบ ว่า กยศ. เป็นเงินกู้ที่ต้องชำระคืน พร้อมดอกเบี้ย แต่รายละเอียดเงื่อนไขต่างๆ ไม่ทราบหรือจำไม่ได้

สำหรับการกำกับ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจต่อการกู้ กยศ. นอกจากจัดปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศแล้ว โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายหลายโรงเรียน เช่น โรงเรียนบ้านไผ่ โรงเรียนศรีกระนวน ฯลฯ ครูแนะแนวได้ดำเนินการเพื่อกระตุ้นและตักเตือนให้ผู้กู้มีความตั้งใจเรียนเพื่อให้มีผลการเรียนดี และให้มีความตระหนักเรื่องการใช้หนี้คืน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรม กยศ. ในสถานศึกษาระหว่างปี ให้กับนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

ส่วนการค้างชำระหนี้เงินกู้ของผู้กู้ที่ครบกำหนดต้องชำระหนี้คืนนั้น นักเรียน/นักศึกษาและผู้ปกครอง เห็นว่ามีหลายสาเหตุ เช่น ไม่มีงานทำ เงินเดือนน้อยและมีภาระครอบครัว เศรษฐกิจไม่ดี ค่าครองชีพสูง และมีค่าใช้จ่ายส่วนอื่นที่ต้องจ่ายก่อนทำให้ไม่ชำระหนี้เงินกู้ กยศ. อีกทั้งยอดหนี้ไม่มากและดอกเบี้ยถูก นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังเห็นว่าเป็นเพราะผู้กู้มีความเชื่อว่าเป็นเงิน กยศ. ไม่ต้องใช้คืนก็ได้ และรุ่นพี่ที่เป็นตัวอย่างของการไม่ใช้หนี้ให้แก่รุ่นน้อง และสอนรุ่นน้องว่าไม่ต้องจ่ายคืนก็ได้ ฯลฯ อีกทั้ง การทิ้งช่วงระยะเวลาปลอดหนี้โดยไม่มีการติดต่อสื่อสารกัน 2 ปีนั้น นานเกินไป ทำให้ผู้กู้ลืมว่าตนเองมีภาระหนี้เงินกู้ที่ต้องใช้คืน

โดยมีข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมประชุม ดังนี้

- 1) กองทุนควรพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้ให้มากขึ้น บางคนเป็นผู้กู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จริง แต่บางคนก็กู้ยืมเงินตามเพื่อนทั้งที่ไม่มีเงินจำเป็น
- 2) ควรนำ GPA มาใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาคุณสมบัติผู้กู้ แต่ไม่ควรนำมาใช้กับกลุ่มผู้กู้สายอาชีพ และมีการใช้หลักทรัพย์มาค้ำประกันการกู้ยืม
- 3) ควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักในการใช้หนี้ เช่น ค่าปรับ การปลอดหนี้ อัตราดอกเบี้ย จำนวนเงินกู้ทั้งหมด เกณฑ์การพิจารณาเงินกู้ ฯลฯ
- 4) สร้างจิตสำนึก ความซื่อสัตย์ การเอื้อเฟื้อ เช่น ให้ผู้กู้ที่จบการศึกษาและมีงานทำ มาเล่าประสบการณ์ให้นักเรียน/นักศึกษาที่กู้ กยศ. ฟัง เป็นต้น
- 5) ให้ครูแนะแนว อาจารย์/ครูที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้ข้อมูล แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษาผู้กู้ กยศ. เช่น ให้ความรู้ ให้คำปรึกษาและตักเตือนให้มีความตั้งใจเรียน ประพฤติตนมีวินัย รับผิดชอบ เป็นต้น
- 6) กยศ. ควรติดต่อแจ้งข่าวสารข้อมูลกับผู้กู้หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นและเตือนภาระการใช้หนี้คืนกองทุน และให้ตระหนักในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบการใช้หนี้เงินกู้ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ครบกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี แล้วจึงติดต่อแจ้งให้ผู้กู้อบรม

7) เพื่อแก้ปัญหากรณีไม่สามารถติดต่อผู้กู้ได้ ควรใช้ฐานข้อมูลของกระทรวงมหาดไทย คือเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ในการติดตามหนี้เงินกู้ โดยทำสัญลักษณ์บนฐานข้อมูลให้ทราบว่าใครเป็นลูกหนี้ กยศ. จะทำให้ติดตามผู้กู้ได้ทุกคน

8) ควรเพิ่มระยะปลอดหนี้เป็น 3 ปี และประชาสัมพันธ์ให้ผู้กู้และผู้ปกครองทราบว่า สามารถทยอยใช้คืนในช่วง 3 ปีหลังสำเร็จการศึกษา โดยไม่เสียดอกเบี้ย แต่ไม่ควรกำหนดว่าต้องใช้คืนเดือนละ/ปีละเท่าไร

9) ควรมีการรันทึเงินเดือนผู้กู้ และมีการกำหนดฐานรายได้ขั้นต่ำของผู้กู้ในการชำระหนี้คืนของผู้กู้ยืมเงิน กยศ. เช่น กำหนดรายได้ขั้นต่ำ 16,000 บาท แต่ถ้าไม่ถึงแล้วชำระก่อนกำหนดให้มีส่วนลด และกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามสถานะเงินเฟ้อ

10) กยศ. ควรให้ข้อมูลจำนวนนักศึกษาที่ไม่จ่ายเงินกู้ยืมคืน พร้อมทั้งสาเหตุที่ไม่จ่าย และควรมีฐานข้อมูลจำนวนผู้กู้ที่เรียนไม่สำเร็จ ออกกลางคัน และวงเงินหนี้กู้ยืมทั้งหมด

11) เพิ่มความเข้มในการติดตามหนี้ และมีมาตรการที่เด็ดขาด เช่น ไม่ชำระหนี้ก็ไม่สามารถทำธุรกรรมได้ และให้คนในชุมชนของผู้กู้มีส่วนร่วมในการติดตามหนี้เงินกู้ยืม รวมทั้งใช้มาตรการกำหนดให้ผู้ไม่ชำระหนี้ถูกบันทึกประวัติไว้ในเครดิตบูโร ฯลฯ

12) ควรมีการติดตามหนี้ด้วยการหักภาษีจากเงินได้ และ/หรือให้นายจ้างทั้งภาครัฐและเอกชนหักค่าจ้างรายเดือนชำระหนี้กู้ยืมเงินแล้วส่งมายัง กยศ.

4.2 วิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เริ่มดำเนินการให้นักเรียน นักศึกษากู้ยืมมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 มีลักษณะเป็นเงินทุนหมุนเวียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ครอบครัวยากจนได้น้อยได้รับโอกาสทางการศึกษา และเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาในสังคมด้วยการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นให้แก่นักเรียน นักศึกษา ที่มาจากครอบครัวที่ยากจนได้น้อยอันจะมีส่วนสำคัญในการช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นด้วยการให้เงินกู้ยืมเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา หลังจากสำเร็จการศึกษา โดยมีระยะปลอดหนี้ 2 ปี เมื่อครบกำหนดต้องชำระคืนกองทุนพร้อมดอกเบี้ยในอัตราต่ำ โดยกองทุนจะได้รับงบประมาณที่รัฐจัดสรรเพื่อสมทบกองทุนเป็นรายปีตามความจำเป็น และเงินหมุนเวียนที่ผู้กู้ชำระหนี้คืนกองทุน ดังนั้น ในเบื้องต้นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษาว่าจะมีจำนวนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเงินทุนหมุนเวียนของกองทุนที่จะจัดสรรลงสู่สถานศึกษาสำหรับผู้กู้รายเก่าและรายใหม่ในแต่ละปี อย่างไรก็ตาม เป็นที่ทราบกันโดยทั่วกันว่า ปัจจุบันกองทุนกำลังประสบปัญหาสภาพคล่องขาดเงินทุนหมุนเวียนจากผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระแต่ไม่มาชำระหนี้คืนกองทุน และเป็นยอดหนี้

ค้ำชำระที่มีจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากข้อมูล ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2556 ว่า สภาพการชำระหนี้ ในภาพรวมทั้งประเทศจากผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ค้ำเงินกองทุนตั้งแต่ปี 2542 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,800,079 คน เป็นผู้ชำระคืนตามปกติจำนวน 696,777 คน ซึ่งมีเพียง 1 ใน 4 หรือประมาณ ร้อยละ 25 เท่านั้น ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 75 เป็นผู้กู้ที่ค้ำชำระ ซึ่งมีทั้งที่ค้ำชำระบางส่วนและ ค้ำชำระทั้งจำนวน โดยมีผู้กู้ที่ค้ำชำระทั้งจำนวนสูงถึงประมาณร้อยละ 22 ของผู้กู้ที่ครบกำหนด ชำระ เมื่อพิจารณาวงเงินกู้ที่ค้ำชำระจะมีจำนวนสูงถึง 38,239 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 53 ของวงเงินที่ครบกำหนดชำระคืน ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเงินทุนหมุนเวียนของกองทุน ทำให้การจัดสรรวงเงินสำหรับผู้กู้รายใหม่ในปีต่อไปมีจำนวนลดลง

สำหรับจังหวัดขอนแก่นซึ่งเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และสอบถามความคิดเห็นจากผู้กู้ที่กำลังศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้ปกครอง และผู้บริหาร สถานศึกษา พบว่า มีลักษณะและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสภาพการกู้ยืมทั่วประเทศ กล่าวคือ มีจำนวนผู้สนใจยื่นกู้มากกว่ายอดจัดสรร และเป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้กู้จะต่ำกว่า ยอดจัดสรรทุกระดับและประเภทการศึกษา เมื่อพิจารณาประเด็นเรื่องการคัดเลือกและปล่อยกู้ว่า สามารถดำเนินการได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของกองทุนกำหนดได้มากน้อยเพียงใด นั้น สามารถพิจารณาได้จากการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ซึ่งกองทุนได้มอบอำนาจให้ผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินงานตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการ ดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ที่กำหนดให้สถานศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบสำคัญในกระบวนการพิจารณาคัดเลือก กำกับและส่งเสริมผู้กู้ยืมในระหว่างที่กำลัง ศึกษา ซึ่งที่กำหนดให้การพิจารณาคัดเลือกผู้กู้รายใหม่ โดยให้พิจารณาจากความขาดแคลนทุนทรัพย์ ของผู้ขอู้ และเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาที่อยู่ในเขตของสถานศึกษา รวมทั้งให้คำนึงถึงผู้ที่มีคุณสมบัติและ เคยขอกู้ยืมเงินกองทุนในปีการศึกษาที่ผ่านมาของสถานศึกษานั้น แต่ไม่ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืมเงิน ด้วย ส่วนการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ยืมรายเก่า สถานศึกษาต้องดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและ สัมภาษณ์ผู้กู้ยืมเงินทุกครั้ง เมื่อได้ผู้กู้ยืมเงินมีคุณสมบัติครบถ้วนแล้วให้พิจารณาจากความขาดแคลน ทุนทรัพย์ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลการเรียน และความประพฤติของผู้กู้ยืม และกำหนดให้ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องจัดให้มีการกำกับและส่งเสริมผู้กู้ยืมในระหว่างกำลังศึกษา โดย 1) กำหนดมาตรการ ตรวจสอบคุณสมบัติผู้กู้ยืมเงิน 2) ติดตามผลการศึกษาของผู้กู้ยืมเงินอย่างต่อเนื่อง 3) มอบหมายให้ อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้คำแนะนำด้านการกู้ยืมกองทุน 4) จัดให้มีกิจกรรมเพื่อปลูกจิตสำนึก ผู้กู้ยืมเงินในการชำระหนี้กองทุน 5) จัดประชุมผู้กู้ยืมเงินและ/หรือผู้ปกครอง และ/หรือผู้ค้าประกัน เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกองทุนในโอกาสต่างๆ และ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรายงานผลการศึกษาของผู้กู้ยืมที่กำลังศึกษาให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้ กู้ยืมทราบตามแบบที่สำนักงานกองทุนกำหนด ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากการดำเนินงานตามแนวทาง

ดังกล่าวพบว่า ในทางปฏิบัติยังไม่สามารถคัดเลือกผู้กู้ได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย ดังจะเห็นได้จาก ข้อมูลที่ได้รับทั้งจากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มได้สะท้อนสภาพความเป็นจริงว่า ในทางปฏิบัติ มีเหตุปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้ผู้กู้ได้ ไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายของ กยศ. เช่น เกณฑ์รายได้ ไม่เหมาะสมและไม่สามารถพิจารณาได้ตรงตามสภาพแท้จริง กระบวนการพิจารณาไม่เข้มงวด ขาดความโปร่งใส ฯลฯ และจากการสนทนากลุ่ม ทำให้ทราบว่าในทางปฏิบัติยังมีความคลาดเคลื่อน เข้าใจไม่ถูกต้องหรือไม่ดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนด เช่น โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาให้ข้อมูล แก่นักเรียนและผู้ปกครองว่า การที่นักเรียนเป็นผู้กู้ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะได้รับสิทธิในการ พิจารณาให้กู้ต่อเนื่องเมื่อเข้าเรียนในระดับปริญญาตรี และการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ระดับนี้ โรงเรียน จะให้สิทธิแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กู้ก่อน ทั้งนี้บางคนผู้ปกครองให้ข้อมูลว่า ไม่มีปัญหา ทางการเงินแต่ต้องการให้บุตรหลานได้สิทธิ์กู้ในระดับปริญญาตรี ส่วนการพิจารณาอนุมัติให้กู้สำหรับ ผู้กู้รายเก่าระดับปริญญาตรีในแต่ละปีเป็นไปโดยอัตโนมัติ ไม่มีการพิจารณาผลการเรียนหรือ ความประพฤติของนักศึกษาแต่อย่างใด อีกทั้งยังไม่มีมาตรการในการกำกับ ส่งเสริมผู้กู้ระหว่างศึกษา อย่างจริงจัง ส่วนใหญ่จัดเพียงกิจกรรมชี้แจงทำความเข้าใจก่อนลงนามในสัญญาและจัดปัจฉิมนิเทศ เท่านั้น ผู้กู้ส่วนใหญ่จะจำรายละเอียดเงื่อนไขการกู้ยืมต่างๆ ไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วงเงิน ค่าเล่าเรียนที่สถานศึกษารับจากกองทุนโดยตรง เพราะผู้กู้จะจำได้เพียงเงินเดือนที่ตนเองได้รับเป็น ค่าครองชีพเท่านั้น และยอดเงินกู้ในส่วนนี้ไม่สูงมากนัก ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้กู้ไม่ตระหนัก ต่อภาระเงินกู้รวมของตนเอง สภาพการณ์ต่างๆ ทั้งการได้รับอนุมัติกู้โดยไม่มีความจำเป็น และ การอนุมัติให้กู้โดยไม่มีการพิจารณาศักยภาพในการเรียน ประกอบด้วย รวมทั้งความไม่ตระหนักและ รับผิดชอบต่อนี้เงินกู้ที่ต้องใช้คืนกองทุนของผู้กู้ ล้วนส่งผลทั้งต่อโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้น้อยรายอื่นๆ และคุณภาพของผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาทั้งในเชิงวิชาการ และคุณลักษณะนิสัย ความมีวินัย มีความรับผิดชอบต่อนี้และต่อส่วนรวม รวมทั้งศักยภาพในการหา งานทำและการใช้หนี้คืนกองทุน ดังนั้น กองทุนควรมีมาตรการในการกำกับติดตามการดำเนินงาน อย่างจริงจังและประสานงานระดับต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและดำเนินงาน ตามแนวทางที่กองทุนกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพการชำระหนี้ที่มียอดผู้กู้ที่ค้างชำระสูงถึง 3 ใน 4 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ และเป็นผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก กศน. สช. (ทั้งสายสามัญและอาชีพ) สพฐ. และอปท. สูงกว่าร้อยละ 80 ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ของแต่ละสังกัด แสดงให้เห็นว่า ผู้กู้ ที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมีศักยภาพในการใช้หนี้ต่ำ เมื่อครบกำหนดระยะปลอดหนี้ 2 ปี ซึ่งประเด็นนี้ควรมีการทบทวนว่าการให้โอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจนในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายด้วยเงินกู้ยืมที่ต้องใช้คืนมีความเหมาะสมหรือไม่ นอกจากนี้ จากข้อมูลที่ได้จาก กลุ่มตัวอย่างผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วพบว่า เป็นผู้มีงานทำเพียงร้อยละ 66 และมีรายได้โดยเฉลี่ย

ต่ำกว่า 15,000 บาท ถึงร้อยละ 61 และร้อยละ 100 ให้ข้อมูลว่าสาเหตุที่ค้างชำระคือ มีรายได้น้อย ไม่เพียงพอที่จะชำระคืนได้ตามกำหนด แม้จะมีงานทำ อีกทั้งยังมีหนี้สินอื่นที่รับภาระอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องมีการทบทวนเงื่อนไขการชำระหนี้ที่ใช้เกณฑ์ระยะเวลาปลอดหนี้หลังสำเร็จการศึกษาว่ามีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ ค่าครองชีพและการจ้างงานในปัจจุบันมากน้อยเพียงใด

เมื่อพิจารณาระบบการติดตามหนี้ผู้กู้เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว พบว่า มีปัญหาค่อนข้างมากเกี่ยวกับฐานข้อมูลที่อยู่ติดต่อได้ของผู้สำเร็จการศึกษาซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการติดต่อส่งข่าวสารข้อมูลระหว่างลูกหนี้และผู้ติดตามหนี้ เช่น จากฐานข้อมูลที่ได้รับจาก กยศ. กรณีจังหวัดขอนแก่นมีที่อยู่ของผู้กู้ที่สามารถส่งข่าวสารทางไปรษณีย์ได้เพียงประมาณร้อยละ 59 เท่านั้น นอกจากนี้ ที่อยู่ฐานข้อมูลยังเป็นที่อยู่ที่ไม่ใช่ที่อยู่จริงในปัจจุบันของลูกหนี้ ดังจะเห็นได้จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งกลับเนื่องจากไม่มีผู้รับเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ผลจากการประชุมสนทนากลุ่ม พบว่ายังมีความเข้าใจไม่ถูกต้องหลายประการ เช่น เงินกู้ กยศ. ไม่ต้องชำระหนี้ก็ได้เพราะเป็นเงินของรัฐ รอรัฐยกหนี้หรือพักหนี้เงินกู้ให้เหมือนโครงการอื่นๆ ของรัฐบาล ลูกหนี้ กยศ. ที่ผ่านมาไม่ชำระหนี้ก็ไม่มีผลอะไร ฯลฯ ดังนั้น ด้วยข้อจำกัดเรื่องงบประมาณของรัฐที่จะจัดสรรสบทบกองทุนในแต่ละปี การติดตามหนี้เพื่อให้ลูกหนี้ชำระหนี้คืนกองทุนตามกำหนด เป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการอย่างจริงจัง และกองทุนควรมีการทบทวนและวางระบบการติดตามทวงหนี้ใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อพิจารณาผลงานวิจัยที่ผ่านมาทั้งจากการติดตามสภาพการกู้ยืม การศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้ของผู้กู้ที่ค้างชำระของมหาวิทยาลัย/สถาบันอาชีวศึกษาหลายแห่ง กับสภาพและผลการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่นในครั้งนี้ จะเห็นว่า สภาพและปัญหาการดำเนินงานกองทุนทั้งกระบวนการคัดเลือกผู้กู้ การกำกับส่งเสริมผู้กู้ระหว่างที่ศึกษาอยู่ รวมทั้งการติดตามการชำระหนี้คืนกองทุนในปัจจุบันยังคงเป็นปัญหาเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการค้างชำระหนี้ที่สะสมเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งสภาวะการณดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินงานระดับปฏิบัติจะต้องมีการทบทวนนโยบาย หรือการดำเนินงานในขอบข่ายหน้าที่ ตรรกะและจริงจังต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. ทบทวนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกองทุน ทั้งระดับการศึกษาที่ให้ผู้กู้ หลักเกณฑ์คุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ที่มีสิทธิกู้ยืมเงิน หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาผู้ที่มีสิทธิกู้ยืมเงิน รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการชำระหนี้คืนกองทุน
2. ทบทวนและวางระบบการบริหารจัดการการติดตามและรับชำระหนี้คืนกองทุนฯ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เลขประจำตัวประชาชนของผู้กู้ในการติดตามหนี้ การรายงานสถานะของผู้กู้ทั้งที่กำลังศึกษาและสำเร็จการศึกษา ผู้กู้ที่อยู่ระหว่างการปลอดชำระหนี้ และผู้กู้ที่ต้องชำระหนี้ ผ่านระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร เป็นต้น

3. ปรับระบบการบริหารและการจัดการที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่อย่างยั่งยืนในระยะยาวโดยไม่เป็นภาระกับรัฐ

4. ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลผู้กู้ยืมเงินเป็นรายบุคคล ทั้งจำนวนเงินกู้ จำนวนเงินที่ค้างชำระ และที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ให้เป็นปัจจุบัน

5. ประสานและสร้างความเข้าใจกับสถานศึกษาให้ตรงกัน และกำกับติดตามการดำเนินงานระดับสถานศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดอย่างใกล้ชิด และมีมาตรการในการกำกับสถานศึกษาที่ไม่ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน

1. ให้มีคณะกรรมการกองทุน (Funding Committee) ระดับชาติ เพื่อบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ปรับระบบการติดตามและรับชำระหนี้คืนกองทุน จากเดิมที่ให้ บมจ. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และสำนักงานทนายความเป็นผู้ติดตามหนี้ผู้กู้ มาเป็นกรมสรรพากร โดยให้ผู้ชำระหนี้คืนกองทุนผ่านระบบการเสียภาษีเงินได้ของกรมสรรพากร

3. ยกเลิกการให้เงินกู้ยืมแก่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สามัญศึกษาและอาชีวศึกษา) เนื่องจากเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญที่พลเมืองพึงได้รับบริการการศึกษาแบบให้เปล่าจากรัฐ จึงไม่มีเหตุอันควรให้ผู้เรียนต้องมียกเว้นหนี้ติดตัวหลังสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้กู้ยืมเฉพาะผู้เรียนระดับอุดมศึกษา (อนุปริญญาและปริญญาตรี) เท่านั้น

4. ให้สถาบันอุดมศึกษาเรียกเก็บค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมการเรียนที่สะท้อนต้นทุน เนื่องจากผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาเล่าเรียน (private rate of return) มากกว่าที่สังคมส่วนรวมได้รับ (social rate of return) ได้มีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายจากการศึกษาตามหลักประโยชน์ที่ได้รับ (benefit principle) ตามแนวทางการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

5. การให้เงินกู้ยืมแก่ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการเงินของรัฐในการสนองทุนผ่านด้านอุปสงค์ นั้น รัฐควรใช้ประโยชน์จากการให้เงินกู้ยืมผ่านกองทุนฯ ควบคู่กับการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวแก่ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา จำแนกตามคณะ/สาขาวิชา ในการกำกับการผลิตและพัฒนากำลังคนของสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องและสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ

6. ปรับหลักการและแนวคิดของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จากเดิมที่มุ่งเฉพาะวัตถุประสงค์ด้านสังคม (social objective) เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่ด้อยโอกาสและยากจนให้สามารถเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มาให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ด้านการเงิน (financial objective) เพื่อให้กองทุนสามารถบริหารและจัดการกองทุนฯ ให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวโดยไม่เป็นภาระกับรัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กนกนารา พวงประยงค์. การประเมินผลกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา: กรณีศึกษาสถานศึกษา
ระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม (2554) สืบค้นจาก [http://libdcms.nida.ac.th/
thesis6/2554/b175246.pdf](http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2554/b175246.pdf)
- เกษร ชินเมธีพิทักษ์ และคณะ. การติดตามผลบัณฑิตผู้กู้ กยศ.ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
(2547) สืบค้นจาก http://dric.nrct.go.th/bookdetail.php?book_id=152494
- เพชรสุดา อร่ามเสรีวงศ์ และ สุกัญญา นิธังกร. การวิเคราะห์ปัญหาการชำระหนี้ของกองทุนเงินให้
กู้ยืมเพื่อการศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 มีนาคม 2547. สืบค้นจาก [http://www.
econ.tu.ac.th/?action=journal&menu=26&pgmenu=77&type=journal&issue=8](http://www.econ.tu.ac.th/?action=journal&menu=26&pgmenu=77&type=journal&issue=8)
- วิจิตรา ทินพนาสวัสดิ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงิน กยศ. : กรณีศึกษามหาวิทยาลัย
รามคำแหง, สารนิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ปีการศึกษา 2549, มหาวิทยาลัย
รามคำแหง (2549). สืบค้นจาก [http://202.28.199.3/tdc/browse.php?option=
show&browse_](http://202.28.199.3/tdc/browse.php?option=show&browse_)
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และอารียา มนัสบุญเพิ่มพูน มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
(ทีดีอาร์ไอ), กรกฎาคม 2549. การประเมินนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
(โครงการวิจัยการประเมินนโยบายสาธารณะด้านสังคมที่มีความสำคัญ) ได้รับการสนับสนุน
จาก แผนงานพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ
(มสช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สืบค้นจาก [http://
tdri.or.th/wp-content/uploads/2013/03/ed_loan.pdf](http://tdri.or.th/wp-content/uploads/2013/03/ed_loan.pdf)
- สุประพล พาฬโพธิ์. ปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) กรณีศึกษา
ผู้กู้ยืมที่ค้างชำระ วิทยานิพนธ์หลักสูตรประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกริก สืบค้นจาก [http://mis.krirk.ac.th/librarytext/MPA/2554/No/
Suprapol_Parlipho_2554.pdf](http://mis.krirk.ac.th/librarytext/MPA/2554/No/Suprapol_Parlipho_2554.pdf)
- สุภาภรณ์ โกเฮงกุล. ผลกระทบของการหลอมรวมกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และโครงการ
เงินกู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ที่มีต่ออนาคตการศึกษาของนิสิต นักศึกษา
(2556).

สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556. คู่มือผู้ปฏิบัติงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (สำหรับสถานศึกษา) ประจำปีการศึกษา 2556. กรุงเทพฯ, 2556 สืบค้นจาก <http://www.studentloan.or.th/detail.php?ctid=476>

<http://www.studentloan.or.th/ข้อมูลองค์กร>.

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541>

<http://www.studentloan.or.th/ประกาศคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เรื่อง การมอบอำนาจการดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541>

<http://www.studentloan.or.th/ระเบียบว่าด้วยการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงิน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2546>

www.edukkpuo.org/index.php/ข้อมูลจากฐานข้อมูลสถานศึกษารายโรง สำนักงานปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2555

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ชวณี ทองโรจน์
นางสุรางค์ โพธิ์พุกขางค์
นายชาญ ตันติธรรมถาวร

รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

นายชาญ ตันติธรรมถาวร

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล

นางสาวสุวิมล เล็กสุขศรี
นางสาวบรรณากรณ์ อมรพรสิน
นางสาวอุไรวรรณ พันธุ์สุจริต
นายจิรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์

นักวิชาการศึกษาคำนาถพิเศษ
นักวิชาการศึกษาคำนาถพิเศษ
นักวิชาการศึกษาคำนาถพิเศษ
นักวิชาการศึกษาคำนาถพิเศษ

ผู้รวบรวมข้อมูล ลงรหัส และแปลผล

นางสาวสุวิมล เล็กสุขศรี
นางเกื้อกุล ชั่งใจ
นางสาวทวีพร บุญวานิช
นายดุสิต ทองสลวย
นางสาวอวยพร ประพทธีธรรม
นางณิชกมล ดวงมาลัย
นางสาวทัศนีย์ ชุ่มชื่นดี

นางสาวบรรณากรณ์ อมรพรสิน
นางสาวช่อบุญ จิรานุภาพ
นางสาวอุไรวรรณ พันธุ์สุจริต
นายจิรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์
นางสาวกนกวรรณ ศรีลาเลิศ
นายภูริต วาจาบัณฑิตย์
นางสาวกรรณิการ์ วสันต์ดิษฐกุล

ผู้เขียนและจัดทำรายงาน

นางสาวสุวิมล เล็กสุขศรี
นางสาวบรรณากรณ์ อมรพรสิน
นางสาวอุไรวรรณ พันธุ์สุจริต
นายจิรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์

นักวิชาการศึกษาคำนาถพิเศษ
นักวิชาการศึกษาคำนาถพิเศษ
นักวิชาการศึกษาคำนาถพิเศษ
นักวิชาการศึกษาคำนาถพิเศษ